

IESHO

INLEDNING

FRÅGAN OM DEMONERNA

I berättelsen om Iesho förekommer ofta möten med människor som är besatta av orena andar och demoner. Detta synsätt har kommit ur bruk i 1900-talets Sverige. Vi kan säga att någon är som 'besatt' och mena en maniskt fixering eller ett våldsamt beteende, men sjukdomar och krämpor betraktas vanligen inte som ett resultat av angrepp av andar eller demoner.

En del människor blir som 'besatta' när de tagit för mycket alkohol. Andra påverkas påtagligt av sin kropps adrenalin. Åter andra blir lättretliga när de är förkylda. När vår personlighet försvagas av droger, hormonrubbingar eller sjukdomar bryter andra sidor fram, vilka åtminstone liknar orena andar eller demoner.

Det framgår inte tydligt i Bibeln om man gjorde åtskillnad på orena andar och demoner. Att vara besatt av en demon betyder otvivelaktigt att ett främmande väsen kontrollerar den besattes mentala och kroppsliga aktiviteter. Men att vara besatt av oren ande, skulle kunna betyda att den egna anden är besatt av orenhet. Vad som tydligt framgår är emellertid att oren ande är motsatsen till helig ande, sanningens ande.

Det är inte vetenskapligt bevisat att andar och demoner inte inverkar på olika sjukdomsförlopp. Man kan hävda att demoner nedsätter motståndskraften mot sjukdomar och att mikroorganismer är faktorer som utnyttjas av demoner för att göra oss sjuka. Läkarvetenskapen hävdar att många sjukdomar är 'psykosomatiska', dvs har 'psykiska' orsaker. Kanske är de flesta av oss mer eller mindre medvetna om att vi ibland är angripna av andar och demoner, men undviker sådana tankar för att slippa olustkänslor och för att skydda oss själva från 'psykosor'?

RELIGIÖSA OCH POLITISKA GRUPPERINGAR

Skrifttolkarna skulle ge auktoritativa svar i lagtolkningsfrågor. De hade en lång utbildning och måste i första hand tillämpa äldre utläggningar. Endast när dessa inte gav tillräcklig vägledning fick de själva ta ställning i nya situationer. Skrifttolkarna hade både en religiös och en juridisk uppgift. De fick inte ta betalt för sina tjänster, men hade ett högt anseende i samhället.

Översteprästen var ledare för prästkasten och var underkastad stränga regler som garanterade hans rituella renhet. Han var klädd och friserad på ett sätt som gjorde att alla kände igen honom. Hundrafemtio år innan händelserna i denna bok, hade Jonatan och Symeon Mackabeus varit överstepräster. Efter dem blev översteprästämbetet ärftligt och knöts till släkten Mackabeus. Under mackabeernas tid kom Stora rådet att fungera som aristokratins representation. Mackabeerna judaiserade hela landet med våld. År 37 f.v.t. gick ämbetet förlorat för släkten Mackabeus, översteprästen utsågs därefter genom en komplicerad lobbyverksamhet och trots att ämbetet räknades som heligt kunde man avsätta de överstepräster som förlorade sin popularitet.

Saddukeerna var ett politiskt och religiöst parti för det högre prästerskapet och för den israeliska överklassen. De erkände bara de fem Moseböckerna som religiösa auktoriteter och godtog inte de religiösa idéer som utvecklats efter Moïse (Mose), t.ex. om uppståndelsen eller om en för människor osynlig värld av änglar. Saddukeerna var lojala mot den romerska ockupationsmakten.

Fariseerna var ett folkligt religiöst parti. Fariseer skulle föra ett enkelt liv och de var förpliktigade till religiös noggrannhet. Deras mål var att bevara religionens renhet och kraft inom folket. De hade utformat ett rigoröst regelsystem för att göra det lättare att undvika att bryta mot något av skrifternas alla bud. Fariseerna hade rest sig mot mackabeen Alexander Jannaios, översteprästen vilken hade utropat sig själv till konung år 106 f.v.t. utan att vara av Davids släkt. Revolten slogs ned på ett mycket blodigt sätt och Jannaios ordnade en fest för sig och sina älskarinnor, under vilken åttahundra fångna fariseer korsfästes. Och i de döende korsfästas åsyn högg man ihjäl deras hustrur och barn.

Men fariseernas folkliga stöd ökade och oroligheterna fortsatte efter Jannaios död under hans hustru Salome Alexandras regeringstid. Under Ieshos tid (år 30) dominerades Stora rådet av fariseer och saddukeer. Efter förstörelsen av templet i Yoreshlem (Jerusalem) år 70 kom fariseerna att dominera den judiska skrifttolkningen.

Stora rådet bestod vid denna tid av översteprästen och ytterligare 70 medlemmar, uppdelade på tre grupper:

- rådsherrarna (de högre prästerna);
- de äldste (aristokratin);
- de laglärdade (teologerna).

Stora rådet utgjorde en senat för ett begränsat självstyre och var israeliternas högsta domstol. Endast 23 medlemmar behövde delta för att rådet skulle vara beslutsmässigt.

Romarna. Under slutet av Mackabeer-Hasmoneerväldet blev situationen ohållbar i Israel, bland annat på grund av inre stridigheter. När Pompejus intog Yoreshlem var det många som uppfattade romarna som fredsstiftare och räddare.

Knanaias utgjorde ett parti, verkande främst i Galil (Galileen), för väpnad kamp mot romarna. De ville upprätta en självständig judisk-religiöst grundad stat. Det grekiska selot i Bibeln motsvarar det arameiska knanaia och betyder en som visar iver.

Samarierna, vilka levde i Samaria (Samaritanien), hade i nästan tusen år stått i opposition till styret i Yoreshlem. Kung Salomos rike splittrades år 935 f.v.t. i Israel i norr (Samaria-Galil) och Yehuda (Judeen) i söder. När de landsflyktiga, främst av Yehuda och Benjamins stammar, återvände efter fångenskapen i Babylonien år 538 f.v.t. erkände inte samarierna deras religiösa överhöghet och de hjälpte inte heller till med återuppbyggnaden av templet i Yoreshlem. Samarierna hade byggt (och senare återuppbyggt) sitt tempel på berget Gerizim vid huvudstaden Sychem. De hade ett eget prästerskap och de förrättade offer och dyrkade Iahve strikt enligt Torah (de fem Moseböckerna). Sychem ödelades av mackabéledaren Johannes Hyrkanos år 128 f.v.t. men byggdes senare upp av Herodes den store.

Herodianerna var ett politiskt parti som stödde landsfursten Herodes och hans släkt. Herodes den store, en schejk från Idumeen (ett område judaiserat av mackabeerna) hade utsetts till 'konung av Yehuda' av romarna år 40 f.v.t.

KVINNORNA

Israelerna levde i ett utpräglat patriarkat och kvinnorna räknades som en andra klassens medborgare. De fick passa upp på männen när dessa låg till bords och förväntades äta stående i avskildhet, när de fick tid. I det romerska hemmet var kvinnorna mer jämställda och brukade äta tillsammans med männen.

Moishe hade stadgat att en man kunde skilja sig från sin hustru, om han blev missnöjd med henne, genom att utfärda ett skriftligt intyg att hon inte längre var gift med honom. Att kvinnor skulle kunna eller vilja skilja sig var svårt att tänka sig. När Iesho skärpte lagen om äktenskapsbrott och hävdade att endast otukt var giltigt skäl för att bryta ett äktenskap, så var det männens rättigheter som skulle inskränkas och kvinnornas ställning som skulle stärkas.

Iesho tycks aldrig ha förespråkat de patriarkaliska reglerna och han uppträdde bland kvinnor på ett sätt som var otänkbart för de flesta israeler (d.v.s. israeliska män). Och även om inte männen la märke till hans hållning, de kunde säkert inte föreställa sig en israel som jämställde män och kvinnor, så kan man vara säker på att kvinnorna uppfattade honom desto klarare.

Iesho uppmanade lärlingarna att inte uppträda som denna världens herrar. Han sa att den som ville vara stor skulle vara de andras tjänare och den som ville vara störst skulle vara allas slav. Kvinnor som hörde honom måste ha insett att han uppmanade männen att bli sådana som kvinnor i många avseenden redan var.

SLAVARNA

I samhällena runt Medelhavet fanns slavar för två tusen år sedan, även i Israel runt år 30. Nutida versioner av evangelierna ersätter ordet 'slav' med ordet 'tjänare' för att göra texten mindre svårtillgänglig. Men slaveriet var en del av verkligheten och denna bok avser att beskriva verkligheten.

Personer som inte kunde betala sina skulder, kunde enligt lagen säljas som slavar. Men en israel som inte var dömd för något brott kunde inte mot sin vilja hållas som slav av israeler. De flesta slavar i Israel vid denna tid var icke-hebreer.

Israelernas slavar blev betydligt bättre behandlade än slavar i allmänhet. Torah reglerade slaveriet på ett sätt som saknade motsvarighet. Så hade alla slavar till en israelit en arbetsfri dag i veckan och hebreiska slavar hade dessutom ett sabbatsår var sjunde år. De sämsta förhållandena hade de kvinnliga slavarna, som också kunde få utföra sexuella tjänster åt husbonden eller hans söner.

KLÄDERNA

Den vanliga klädedräkten vid denna tid bestod av två plagg: innerst en lång skjorta eller särk av tunnare tyg som hölls samman av ett bälte med fickor och ytterst en mantel av tjockare tyg som sveptes runt kroppen. Under manteln och särken bar man också ett höftskynke. På mantelns fyra hörn skulle judarna bära tofsar enligt föreskrifterna i 4 Mos 15:38. En speciell, lång och vid, mantel var kännetecknet för skrifttolkarna. På fötterna bar man sandaler, vanligen enkla lädersulor med remmar, eller så gick man barfota. Utanför hemmet skulle gifta kvinnor ha håret täckt.

Kapitel 1.

Vid tiden för denna berättelse, i en tid av fred i Israel mellan Herodes den stores blodiga regim fram till hans död år 4 f.v.t. och det israeliska uppror som ledde till förstörelsen av templet i Yoreshlem år 70, levde många i stor fattigdom eller i slaveri. I städernas gränder satt tiggare och invalider och på torg och marknadsplatser stod slavar uppställda tillsammans med kreatur och annat som var till salu. Också arbetarna hade svårt att klara sig eftersom det ofta var billigare att köpa en slav än att anställa en arbetare. Sämst bland arbetarna hade daglönarna, vilka försökte leva på ströjobb och säsongsjobb. Det var faktiskt inte ovanligt att människor gjorde sig till slavar för att inte svälta ihjäl.

I dalgången mellan bergen i Israel och bergen i öknen i öst ligger landet Ghor. Detta område bildades för länge sedan vid en jordbävning vilken fick marken att sjunka ner flera hundra meter. Från berget Hermon i norr rinner floden Yarden söderut, genom Ginnesarasjön och genom landet Ghor ner till Döda havet, som inte har något utlopp. Temperaturen vid Döda havet är mycket hög, såväl dag som natt, och vattnet dunstar bort i ungefär samma takt som det rinner till från floden. Det salt som förts till Döda havet av Yarden under tidernas lopp har anrikats och blivit kvar där och därför har salthalten blivit så hög att varken växter eller djur kan leva i detta hav, vars yta ligger 370 meter under Medelhavsyntans nivå. Redan uppe i norr, vid Ginnesarasjön, ligger vattenytan 211 meter under havsyntans nivå.

Ghor var ett egendomligt landskap vid denna tid. Närmast runt den slingrande floden växte en tropisk skog med överflöd av färggranna växter och vilda djur, medan sluttningarna ner mot dalen var ofruktbar ökenliknande hed. Längre söderut bredde Yarden ut sig och dess leriga vatten flöt genom vide och tre till fyra meter hög vass och rann sedan ut i Döda havets gråaktiga vatten.

Vid Yardenflodens nedersta lopp i färjlägret Bet Abara, predikade Yohannan döparen. Han predikade omvändelse från syndens väg och erbjöd de omvända ett rituellt vattendop. Profeter brukade gå klädda i grova tyger och ha ett läderbälte. Så också Yohannan. Han var en Herrens nazir (väktare) och hade en mantel av grovt kamelhår. De som fullgjorde ett nazirlöfte, det kunde vara både kvinnor och män, drack inte starka drycker och klippte inte håret. De manliga nazirerna rakade inte heller sitt skägg [4:e Mos kap 6].

Yohannan levde av vad öknen hade att erbjuda, sådant som ökenfolk brukade äta: torkade eller rostade gräshoppor (vilka lär smaka som räkor), samt krossad sötrot och blad med smak av honung. Yohannan var den första profeten i Israel på flera hundra år och hans framträdande sågs som ett tecken på att Meshiha, Herrens utvalde konung, snart skulle komma. Från hela landet kom folk för att lyssna på Yohannan, för att bekänna sina synder och för att bli döpta. Yohannan sa:

– Ni ormyngel, vem har sagt att ni kan undkomma domen? Bär då den frukt som hör till omvändelsen. Och säg inte: Vi är också barn till Abraham, för jag säger er att Herren kan uppväcka barn åt Abraham ur stenarna på marken. Varje träd som inte bär god frukt ska huggas ner och kastas på elden.

Folk frågade honom vad de skulle göra och han brukade svara:

– De som har två skjortor ska dela med sig åt dem som inte har någon, och den som har bröd ska dela med sig på samma sätt.

Även uppbördsmän, israeliter som drev in skatt och tull åt romarna, kom till Yohannan för att bli döpta. När de frågade vad de skulle göra, kunde han svara:

– Driv inte in mer än vad som är fastställt.

När det kom soldater i romarnas tjänst och frågade om råd sa han:

– Pressa inte pengar av någon med våld eller hot. Var nöjda med er soldatlön.

På detta och på många andra sätt förmanade han folket när han förkunnade sitt budskap. Man undrade om han var Meshiha? Men han sa:

– Jag döper er med vatten, men det kommer någon som är mäktigare. Jag känner honom inte

och jag är inte värdig att knyta upp hans sandalremmar.

Det var vid denna tid slavens eller den lägst ansedda tjänarens uppgift att ta av husbonden hans sandaler.

– Han ska döpa med helig ande och han ska skilja agnarna från vetet.

När prästerna i Yoreshlem sände folk för att fråga ut honom och försöka utröna om han menade sig vara Meshiha, så svarade han:

– Jag är inte Meshiha.

Då frågade de om han var Eliah [profeten i 2:a Konungaboken] eller profeten [den profet som skulle komma enligt 5 Mos 18:15]. Men Yohannan svarade:

– Jag är varken Eliah eller profeten, utan en röst som ropar i öknen enligt profeten Eshaia:

En röst ropar i öknen:

Bana väg för Herren, gör hans stigar raka.

Fyll varje klyfta och sänk varje berg.

Gör krokiga stigar raka och steniga vägar jämna.

Så att alla ser Herrens räddning. [Jes 40:3].

Det kunde vara mycket folk kring Yohannan när han predikade, för man vallfärdade till honom. Särskilt i samband med de högtider som skulle firas i templet i Yoreshlem. Då hade tusentals galileer sina vägar förbi och en del stannade i flera dagar för att lyssna på Yohannans predikningar. Några bodde hos folk i trakten, men de flesta bodde under vindskydd av flätad vass eller sov under bar himmel, för vid Döda havet var det varmt och torrt året om.

Det fanns en stämning av spänd förväntan bland israeliterna vid denna tid. Yohannan hade ju sagt att Meshiha var att vänta, men att ingen människa visste vem han var. Många unga män tyckte att det var en spännande tanke att Meshiha kunde finnas mitt bland dem. Kanske stod han någonstans bland Yohannans åhörare?

(Senhösten år 29). Muraren och småbrukaren Iesho bar-Yavseph från Nazírat i Galil, var en av dem som stannade en tid för att lyssna till Yohannan döparen efter tempelinvigningsfesten, en fest som firades sent varje höst. Iesho deltog i diskussionerna folk emellan och som de flesta andra hade han låtit döpa sig. Två unga män från Galil, Andreos och Yohannan, la märke till Iesho. De förstod att han var en ovanligt vis man och hans budskap fångade deras intresse. När Iesho gick till sitt läger, så följde de efter honom för att se var han bodde. Efter en stund vände sig Iesho om och såg att de följde honom. Han väntade in dem och frågade:

– Vad söker ni? De svarade:

– Mästare, vi undrar var du bor. Iesho sa:

– Följ med så får ni se.

De följde Iesho till hans läger och stannade och samtalade med honom den eftermiddagen. Men ett par timmar innan skymningen gick Andreos och Yohannan och hämtade Shemon, Andreos äldre bror. De sa:

– Vi har funnit Meshiha! Shemon blev nyfiken och följde med tillbaka till Iesho. Iesho såg på honom och sa:

– Du är Shemon bar-Yonan. Dig ska jag kalla för Kepa [klippa].

De samtalade till skymningen. Sedan gick de unga männen till sina familjers lägerplatser, för att tillbringa natten där.

Dagen efter bestämde sig Iesho för gå tillbaka till Galil. Han mötte ännu en galilé, Pilipos. Iesho bad att han skulle följa med honom. Pilipos var från Bet Saidan vid Ginnesarasjön, samma stad som Andreos och Shemon kom från. Pilipos var mycket intresserad av Yohannan

döparen och hans budskap, men märkte snart att Ieshos budskap var intressant. Pilipos gick för att hämta Natanael, en släkting från Kana. Till Natanael sa han:

– Kom så får du se honom som Moïse och profeterna talar om i skrifterna: Iesho bar-Yavseph från Nazírat. [5 Mos 18:18, 2 Sam 7:12, Jes 7:14, 9:6, 52:13-53:12, Jer 23:5, Hes 34:23, Dan 7:13, Mik 5:2].

Natanael frågade:

– Kan det komma något gott från Nazírat?

Nazírat var en mycket liten stad, kanske bara hundra meter i diameter. Den hade från början varit en utpost för väktare och den låg inte långt från den större staden Kana, Natanaels egen hemstad. Pilipos svarade:

– Följ med och se själv.

Iesho såg Natanael komma och hälsade honom med orden:

– Se, här kommer en trogen israelit. En man som inte sviker. Natanael frågade:

– Hur kan du känna mig? Iesho svarade:

– Jag såg dig innan Pilipos gick och hämtade dig. Du satt under ett fikonträd.

Att sitta under ett fikonträd var ett talesätt vilket syftade på rättfärdiga israeliter. Natanael utbrast:

– Mästare, du är Meshiha, Israels konung! Iesho log och svarade:

– Du tror på mig därför att jag såg dig under fikonträdet. Mer än så ska du få vara med om.

– Sannerligen säger jag er, ni ska få se himlen öppna sig och ni ska få se Herrens änglar stiga ner för att tala med människobarnet och sedan åter stiga upp till himlen.

Senare samma dag bröt Pilipos och Natanael upp och började vandra norrut med Iesho. Efter två dagar kom de till Ginnesarasjön. Då gick Iesho och Natanael västerut upp genom bergen i Galil, medan Pilipos gick längs östra stranden av Ginnesarasjön till Bet Saidan. I Nazírat skildes Iesho från Natanael, när Natanael gick vidare till sin hemstad Kana.

(Tidigt på våren år 30). När tiden för purimfesten närmade sig, vandrade Iesho till Yoreshlem för att fira högtiden i templet. Han gick först till de två dammarna vid Bet Hisda, alldeles utanför norra delen av muren runt Yoreshlem. Den ena dammen var fylld med ett grumligt rödaktigt vatten, medan det under vintermånaderna strömmade friskt vatten till den andra dammen. Vid dammarna fanns fem pelargångar där många sjuka satt. De väntade på att se rörelser i dammen med det klara vattnet. Det ansågs att en ängel steg ner i dammen ibland och rörde om i vattnet och att den som därefter först hann ner i dammen blev botad, vilken sjukdom han än hade. Vid dammen väntade en man som hade varit sjuk i trettioåttio år. När Iesho fick reda på hur länge mannen varit sjuk, frågade han den sjuke om han ville bli frisk. Det fanns tiggare vars sjukdomar var viktiga för att de skulle kunna tigga ihop till sitt levebröd och det var inte alla som ville bli botade, men denne man ville bli frisk för han sa:

– Herre, jag har ingen som kastar ner mig i dammen när vattnet börjar svalla. Det är alltid någon som hinner före mig.

Iesho sa:

– Res dig upp och ta din bädd och gå.

Mannen kände sig snart frisk nog att kunna följa uppmaningen och han rullade ihop sin bädd och började gå därifrån. Men det var vilodag och några män som var utsända för att se till att folket vid dammarna följde lagen, sa till honom att han inte fick bära på sin bädd. Man fick varken gå långt eller bära tungt på vilodagen. Mannen svarade att någon hade gjort honom frisk och sedan uppmanat honom att bära bort sin bädd. De ville veta vem som hade gjort det och de frågade ut mannen, men han kunde inte svara för han kände inte Iesho och Iesho hade försvunnit ur hans åsyn bland alla människor. Då sa de till honom att han måste söka upp dem, så fort han hade hittat mannen som botat honom.

Senare mötte Iesho mannen i templet och sa till honom:

– Du har blivit frisk. Lev nu ett rättfärdigt liv, så det inte händer dig något som är än värre än den sjukdom du blev fri från.

Då sökte han upp männen vid Bet Hisda och berättade vem som hade gjort honom frisk. Männerna följde med till templet och började förfölja och trakassera Iesho för att han botade sjuka på vilodagen. Iesho sa till dem:

– Min far verkar i denna stund och därför verkar också jag.

De ville döda honom för han satte sig över deras tolkning av shabatsbudet: Den som ohelgar vilodagen ska dö. [2 Mos 31:14]. Att han dessutom antydde att Herren var hans far och därmed jämställde sig själv med Herren, väckte än mer anstöt.

När det blev kväll gick Iesho till Getsemani, en trädgård i Kidrondalen strax öster om Tempelberget. Fattiga pilgrimer vilka inte hade råd att hyra rum i Yoreshlem kunde tillbringa natten vid Getsemani. Middagssolen värmdde upp sluttningarna runt trädgården, vilken låg som i en gryta mellan Tempelberget och Olivgårdsberget, så att temperaturen under natten vid Getsemani ofta var flera grader högre än i Yoreshlem, där det kunde bli ganska kallt under vinternätterna. Dessutom fanns en stor grotta vid Getsemani, i vilken olivoljan pressades på senhösten, och den kunde användas som regnskydd.

Tidigt nästa morgon gick Iesho tillbaka upp till tempelplatsen för att värma sig i den första morgonsolen. Det fanns en gångtunnel med en trappa upp till templet från Kidrondalen. Han gick upp genom den och vandrade omkring i solen på tempelplatsen för att få upp värmen i kroppen. Senare på förmiddagen kom några fariseer och skrifttolkare fram till Iesho, som satt i solen ensam på den låga muren vid tunneln till Kidrondalen. Fariseer var anhängare av ett religiöst parti och skrifttolkare var upplärda auktoriteter vilka tolkade de religiösa skrifterna. I en av dessa skrifter står: Om en man ertappas med att ligga hos en kvinna som är en annan mans äkta hustru, så ska båda dödas. [5 Mos 22:22].

De ställde en kvinna framför Iesho och sa:

– Mästare, den här kvinnan togs på bar gärning när hon begick äktenskapsbrott. Enligt Moishes lära ska en sådan kvinna stenas till döds. Vad säger du?

De förstod att han ville vara barmhärtig mot kvinnan i stället för att följa lagen, så som han hade varit barmhärtig mot den sjuke mannen vid Bet Hisda i stället för att följa Shabatslagen. De ville samla vittnesmål mot honom. Men Iesho teg och böjde sig ner och ritade med fingret på marken. När de envisades såg han upp och sa:

– Den av er som är fri från synd, ska kasta den första stenen på henne.

Sedan böjde han sig ner och fortsatte att rita på marken. De blev stående tysta runt honom och gick sedan därifrån en efter en. De äldre först och de yngre sist. Iesho blev ensam kvar med kvinnan och efter en stund tittade han upp och frågade henne:

– Vart tog dina åklagare vägen? Var det ingen som dömde dig? Hon svarade:

– Nej herre, ingen.

– Inte heller jag dömer dig, sa Iesho. Gå nu, och synda inte mer.

Templet i Yoreshlem var en mycket stor byggnad. Ytterst fanns en väldig mur med inbyggda tunnlar upp till tempelplatsen. Innanför murarna låg Gojims förgård, eller Tempelberget, en 480 meter lång och 300 meter bred uteplats dit alla hade tillträde – gojim kallades alla som inte var israeliter. Där satt Iesho den morgon då skrifttolkarna och fariseerna kom med kvinnan som var anklagad för äktenskapsbrott. Där kunde människor samlas för att prata och diskutera, för att promenera eller för att göra affärer. Denna plats liknade ett stort torg och längs murarnas insidor fanns höga pelargångar. I väst, i nord och i öst hade gångarna dubbla rader av pelare, medan den södra pelargången var bredare och hade fyra rader av pelare. I pelargångarna brukade de laglärda utbilda sina lärlingar till skrifttolkare och här skulle också Iesho komma att undervisa.

På en förhöjning på Tempelberget fanns en inre mur runt själva templet. Där innanför var

det förbjudet för gojim att vistas. Och det fanns många regler som skulle följas av de israeliter som ville gå dit in. De fick inte vara orena enligt renhetslagarna i Torah [Moseböckerna] och de fick inte föra med sig andra mynt än israeliska mynt. De flesta affärer i Israel gjordes upp med romerska mynt och i Gojims förgård kunde man växla sina romerska denarer, med en bild av kejsaren inpräglad, till israeliska sikler, vilka hade en bild av templets speciella kollektbössor inpräglad. I nord och i syd fanns vardera fyra portar i den inre muren, vilka brukade vara stängda. I öster fanns den nionde, stora porten, som brukade vara öppen och som ledde in till Kvinnornas förgård. Den inre tempelgården var uppdelad i Kvinnornas förgård, den plats dit kvinnor hade tillträde, och Israeliternas förgård, dit endast israeliska män hade tillträde. Ytterligare längre in fanns Prästernas förgård, avskild från Israeliternas förgård av en halv meter hög mur. Genom en bred port mellan Kvinnornas förgård och Israeliternas förgård kunde kvinnorna se vad som hände i Prästernas förgård. Portarna i den inre muren låg ett par meter över Gojims förgård, med trappor upp till varje port. På samma sätt låg Prästernas förgård lite högre än Kvinnornas förgård och Israeliternas förgård. I Prästernas förgård fanns altaret. Vid lövhyddofesten, några dagar efter försoningsdagen, fick männen gå in i Prästernas förgård och gå runt altaret.

Längst in i och högst upp på den inre tempelgården låg tempelbyggnaden. Templet var byggt i vit marmor med en femtio meter hög förhall. Templets inre rum var trettio meter långt, tio meter brett och tjugo meter högt. Ett dubbelt draperi, förhänget, avskilde Det heliga från Det allra heligaste. Till Det heliga hade endast tjänstgörande präster tillträde och till Det allra heligaste hade endast översteprästen tillträde, på försoningsdagen en gång om året.

Kapitel 2.

Nästan alla hus i Israel var byggda av sten. Ieshos far Yavseph hade varit murare och byggt hus tillsammans med sina fem söner. Efter pappans död hade bröderna fortsatt i hans spår och Yakhov, som var den äldsta av bröderna, hans son från ett tidigare äktenskap, hade tagit över som byggmästare efter pappan. Vid sidan av arbetet med att bygga hus, som var ett säsongarbete, bedrev de ett gemensamt småbruk för att försörja sig och sina familjer. De odlade vindruvor, fikon, vete, korn, gurkor, tomater, lök, kryddväxter etc.

(Sommaren år 30). En vilodag var Iesho *maftir*, uppläsare, i synagogan i Nazírat. Han skulle läsa ett stycke ur profeten Eshaias skrift. Han öppnade skriften och läste på hebreiska och översatte sedan till de församlade. Israeliterna talade arameiska vid denna tid, ett språk som hade trängit ut det likartade hebreiska språket som talades av Dawid, konungen. Han sa:

– Herrens ande är över mig. Han har utsett mig att framföra ett glatt budskap till de ödmjuka. Han har sänt mig för att läka de förkrossades hjärta, förkunna befrielse för de fångna och predika om en tid av Herrens behag. [Jes 61:1].

Sedan han läst sin text lämnade han tillbaka skriften till tjänaren i synagogan och alla satt tysta och tittade på honom. De väntade på att han skulle säga något om textens mening. Och han sa till dem:

– I dag har denna profetia uppfyllts för er som hörde mig.

Man undrade vad han menade. De kände ju honom. Han var muraren, son till Yavseph och Mirjam, bror till Yakhov, Jose, Yehuda och Shemon. Och hans systrar bodde ju hos dem i Nazírat.

– Också profeter har ett hem och en familj, sa Iesho. Men där tror man inte på dem. Det fanns många änkor på profeten Eliahs tid, då det inte regnade på tre år och sex månader och det blev hungersnöd i landet. Ändå sändes inte Eliah till någon av Israels änkor, utan till en änka i Sarefat nära Sidon, så att hon och hennes barn slapp svälta. Och det fanns många spetälska i Israel på profeten Elishas tid och ändå botade han ingen av dem, men däremot syriern Naaman.

Staden Nazírat låg på en liten kulle som stupade brant på östra sidan och synagogan låg vid en källa nära ett tio meter högt stup. När de kom ut ur synagogan var några förargade på Iesho. De menade att han var en hädare och de hotade att knuffa ner honom för stupet och stena honom. Men Iesho gick därifrån och ingen gjorde honom något.

(Sensommaren år 30). Inför lövhyddofesten, en skördefest, sa Ieshos bröder till honom:

– Stanna inte här i Galil under högtiden, utan gå till Yoreshlem och för fram ditt budskap där. Ingen verkar i skymundan som vill bli allmänt erkänd.

Inte heller hans bröder trodde på honom vid denna tid. De hoppades att han skulle sluta att skämma ut dem inför deras vänner och bekanta.

– Min tid har ännu inte kommit, svarade Iesho. Men för er är det alltid rätt tid. Er kan inte världen hata. Mig hatar den därför att jag visar den att dess gärningar är onda. Gå ni själva och fira högtiden i Yoreshlem.

När hans bröder hade gett sig i väg gick också Iesho till Yoreshlem, där han vistades utan att ge sig till känna. Men på den femte av de åtta högtidsdagarna gick han till templet och började undervisa folk på tempelgården, i en av pelargångarna där de blivande skrifttolkarna undervisades. De laglärdade kände inte igen Iesho och de undrade var hans lärdom kom från. De visste ju att ingen av dem var hans läromästare. Iesho sa:

– Denna lära kommer inte från människor utan från honom som har sänt mig. Den som vill göra hans vilja förstår om denna lära kommer från Herren eller från människor. Den som söker ära åt sig själv talar om egna läror, men den som söker Herrens ära talar sanning. Den som förhärligar sig själv ljuger, men den som förhärligar Herren talar sanning. Hos honom

finns ingen orättfärdighet.

– Moishe gav er Torah, men ni följer den inte. För ni vill döda mig.

Ingen hade hört någon hota honom så man började undra om han var besatt. Iesho sa:

– Jag har gjort något som väckt anstöt bland er. Ni säger att man inte får bota någon under vilodagen. Ändå ska alla nyfödda pojkar omskäras på den åttonde dagen enligt fädernas seder och omskärelse tillåter ni även på vilodagen. Men när jag botade en sjuk man på vilodagen, då ville ni döda mig. Ni dömer inte rättvist.

Då började folk känna igen honom. En sa högt till allt folket:

– Är det inte honom som de vill döda för att han satte sig över shabatsbudet? Här står han och talar öppet, men ingen anklagar honom eller griper honom. Har rådsherrarna börjat tro på honom? Nej! Varifrån den här mannen kommer, det vet vi ju, men när Meshiha kommer så vet ingen varifrån. Iesho ropade till honom:

– Ja, ni vet vem jag är och varifrån jag kommer. Men jag kommer inte i eget ärende. Och han som har sänt mig känner inte ni. Jag känner honom. För jag kommer från honom och han har sänt mig till er.

På högtidens sista och största dag ställde sig Iesho vid templet och ropade:

– Är det någon som är törstig, så kom till mig och drick! Den som tror på mig, ur hans inre ska flyta strömmar av kristallklart källvatten. Den som släcker törsten med mina ord, ska bli som jag. Och för den ska allt som är fördolt bli uppenbart.

– Jag är världens ljus. Den som följer mig behöver inte längre vandra i dödens mörker, utan ska vandra i livets ljus.

– Jag är den gode herden.

– Ditt vittnesmål är ogiltigt, sa fariseerna till honom, för du vittnar om dig själv.

– I er lära stadgas att två vittnen är tillräckligt, svarade Iesho. Jag vittnar om mig själv och min far som har sänt mig, vittnar också om mig genom de tecken jag gör.

– Och var finns din far? frågade de.

– Kände ni mig, svarade Iesho, så skulle ni också känna min far. Men ni hör hemma i denna världen och dit jag går kan ni inte komma. Den som inte tror att jag är den jag är ska dö i sitt elände.

– Vem är du då? frågade de.

– Varför talar jag alls till er? frågade Iesho. Den som upphöjer människobarnet, ska förstå vem jag är och förstå att jag säger sanningen.

– Den som tror på mig, tror på honom som har sänt mig. Och den som ser mig, ser honom som har sänt mig. Jag är ljuset som har kommit till världen för att ingen som tror på mig ska behöva bli kvar i mörkret.

– Jag dömer inte den som hör mitt budskap, men låter bli att leva efter det. Jag har inte kommit till världen för att döma den, utan för att rädda den. Den som förkastar mitt budskap, ska vid tidens ände dömas av mina ord. De ska vara domaren. Men de som tror på mig ska ha evigt liv och få vara med Abraham, Ishak och Yakhov i Herrens rike.

– För jag har inte sagt er min egen mening. Jag har sagt er vad fadern, han som har sänt mig, har velat säga till er. Och jag vet att hans budskap är det eviga livets budskap.

Till dem som trodde på honom sa Iesho:

– Om ni lyssnar till mitt budskap och lever efter det, så blir ni mina sanna lärningar. Ni ska få lära känna sanningen och sanningen ska göra er fria.

Någon sa att de redan var fria, eftersom de inte var slavar. Iesho sa:

– Sannerligen, den som syndar är syndens slav. Slaven stannar inte i huset, men sonen stannar i sitt hus för alltid.

Senare botade Iesho en ung man som varit blind sedan födseln. De som kände honom som en blind tiggare blev mycket förvånade när han plötsligt kunde se. Han berättade att en profet som hette Iesho hade botat honom. Man förde den unge mannen till fariseerna vid templet

och han berättade också för dem vad som hade hänt. En av fariseerna sa:

– Mannen han talar om är inte sänd av Herren, för han håller inte shabatsbudet.

– Hur skulle en syndare kunna göra en sådan kraftgärning, frågade någon, att öppna ögonen på någon som varit blind sedan födseln?

Fariseerna lät hämta den unge mannens föräldrar och frågade dem om detta var deras son och om han hade varit blind sedan födseln. De svarade att det var deras son, att han hade varit blind sedan födseln och att de själva undrade hur det kunde komma sig att han nu kunde se. Fariseerna försökte då få mannen att förneka att det var Iesho som hade botat honom. De sa:

– Vi vet att den mannen är en syndare. Ge Herren äran!

Sent en kväll blev Iesho uppsökt av en farisé och rådsmedlem som hette Nikodemos. Han ville diskutera med Iesho och sa:

– Mästare, vi förstår att du är en lärare som kommer från Herren. Ingen annan skulle kunna visa de tecken som du visar. Iesho sa till honom:

– Den som inte blir född på nytt kan inte se Herrens rike.

– Hur kan någon födas ännu en gång? frågade Nikodemos. Ingen kan väl komma in i moderlivet och födas en gång till? Var inte så fördömande mot oss! Också vi är Herrens lärare. Vi är barn av Abraham och har Herrens lära. Också vi ska få vara med Abraham och Ishak i Herrens rike.

– Sannerligen säger jag dig, sa Iesho, det som är fött av köttet är kött och det som är fött av anden är ande. Bara den som blir född på nytt, kan komma in i Herrens rike. Den som är född av anden gör inte sin egen vilja – utan sin fars vilja.

– Var inte så förvånad! Var och en som är född av anden är som vinden: du hör den och du känner den, men du vet inte var ifrån den kommer eller vart den tar vägen.

– Kan det vara möjligt? frågade Nikodemos.

– Du är lärare för Israels folk, svarade Iesho, men kan inte förstå detta. Jag vittnar om vad jag vet, men ni tar inte emot mitt vittnesbörd. Och om ni inte tror på mig när jag talar om det jordiska, hur ska ni då kunna tro när jag talar om det himmelska?

– Så älskar Herren människorna, att han sänder sin älskade son till dem, för att var och en som tror på honom ska ha evigt liv. Fadern sände sin son till världen för att rädda den, inte för att döma den. De som tror på sonen blir inte dömda, men de som inte tror är redan dömda. När ljuset kom in i världen så höll de sig till mörkret, eftersom de inte ville att deras onda gärningar skulle avslöjas i ljuset.

– Du talar inte som en man på trettio år, sa Nikodemos.

– Nikodemos! Var inte dåraktig! svarade Iesho.

(Våren år 31). När påsken närmade sig vandrade Iesho åter till Yoreshlem. Han gick vägen genom Yardendalen och stannade och lyssnade till Yohannan döparens predikan. Därefter fortsatte han upp mot Yoreshlem genom Yeriho. Han bodde hos några vänner i Bet Ania, alldeles öster om Yoreshlem, på andra sidan Olivgårdsberget. Det var Shemon, som skulle komma att kallas för Lazar, och hans systrar Marta och Mirjam. Under högtidsdagarna besökte han templet och såg sig omkring i Yoreshlem. Men han predikade inte, utan höll sig för sig själv.

Iesho firade påsken hemma hos sina vänner. Mirjam satt vid Ieshos fötter och lyssnade till allt han sa, medan Marta arbetade med förberedelserna inför en måltid. Marta retade sig på att hon fick göra allt hushållsarbete själv och hon sa till Iesho:

– Herre, tycker du att min syster ska överlämna allt arbete till mig? Säg åt henne att hon ska hjälpa till.

– Marta, Marta, svarade Iesho, du bekymrar och oroar dig för så mycket som inte är viktigt. Mirjam har valt det som är bäst och det ska inte tas ifrån henne.

Kapitel 3.

(Hösten år 31). När Yohannan döparen förmanade tetrarken Herodes för hans förbindelse med sin brors hustru Herodias och för allt annat ont som han hade gjort så tog Herodes detta som förevändning att gripa Yohannan, som hade ett för honom farligt stort inflytande över folket. Han förde honom till sitt befästa palats i Makeros i södra Pereen. När Iesho hörde att Herodes hade gripit Yohannan, bröt han upp från sin tillvaro som murare och småbrukare i Nazírat och flyttade till staden Kafr Nahum vid sjön Ginnesara.

Kafr Nahum var en långsträckt stad utan stadsmurar, byggd längs stranden nedanför den bergssluttning som sträckte sig nästan ända fram till sjön. Bebyggelsen vid stranden var samlad inom ett åttahundra meter långt område och det fanns byggnader ungefär 250 meter upp på sluttningen. Högst upp, vid en liten bäck, låg synagogan, byggd i svart sten. I staden bodde ungefär femtusen människor, de flesta i små svarta stenhus med röda tegeltak, samlade i tätbebyggda kvarter närmare sjön. Husen låg i grupper vända mot varandra, med gemensamma gårdar där det mesta hushållsarbetet gjordes och där man åt och umgicks med varandra.

På sluttningen nedanför synagogan fanns de kvarter där arbetarna och hantverkarna bodde, och längre ner vid sjön fanns kvarteren med fiskarna. Hit hade Shemon bar-Yonan, han som Iesho kallade för Kepa, flyttat från Bet Saidan sedan han gift sig och bildat egen familj. Shemon hade tagit med sig sin bror Andreos och de två arbetade tillsammans på en mindre båt, som ingick i Zabdais fiskeflotta. Shemons hus låg ungefär femtio meter från stranden, mitt i kvarteren med den fattiga fiskarbefolkningen. Byn Bet Saidan låg en halv mil öster om Kafr Nahum.

Tidigt på morgonen kom Iesho gående längs stranden och mötte Shemon och Andreos. De stod på stranden vid Sjukällan och fiskade med kastnät. Han hälsade på dem och de kände igen honom från Bet Abara hos Yohannan döparen. Han sa till dem:

– Följ mig! Jag ska göra er till människofiskare.

De hängde upp näten på torkställningar och följde med Iesho. De vandrade längs stranden mot Kafr Nahum och mötte Yakhov och Yohannan, Zabdais söner. De satt i en båt och ordnade näten. Yohannan kände igen Iesho från Bet Abara och Iesho bad att de skulle följa med honom. Yohannan talade med Yakhov och sedan lämnade de båda två sin far och hans medhjälpare i båten och följde med Iesho.

Iesho undervisade dem och de frågade honom om han var Meshiha, Israels konung, men han ville inte svara dem. I stället berättade han för dem om Motståndaren och denna världens makt, om hur Motståndaren hade försökt fresta honom. När Iesho hade dragit sig undan i ödemarken och fastat i fyrtio dagar och kände stark hunger, hade Motståndaren visat sig för honom och sagt:

– Om du är Herrens son, så befall stenarna att bli till bröd! Iesho hade svarat:

– Det står skrivet: Människan lever inte endast av bröd, utan av allt som kommer från Herren. [5 Mos 8:3].

Då hade Motståndaren fört honom till Yoreshlem, till Tempelberget, och ställt honom på den östra murens södra ände, som stupar fyrtio meter ner mot Kidrondalen, och sagt:

– Om du är Herrens son, så kasta dig ut härifrån. Det står ju skrivet: Han ska befalla sina änglar att skydda dig, så att du inte slår emot någon sten. [Ps 91:11]. Iesho hade svarat honom:

– Det står också skrivet: Du ska inte fresta Herren. [5 Mos 6:16].

Motståndaren lät då Iesho se alla riken i världen och se all världens rikedom. Sedan sa han till Iesho:

– Detta har givits mig och jag har rätt att ge det till vem jag vill. Om du tjänar mig så ska allt detta bli ditt. Iesho hade svarat:

– Gå ur min väg, Motståndare! Det står skrivet: Herren ska du tjäna, honom allena.

[5 Mos 6:13, 10:20].

Då hade Motståndaren lämnat honom. När Iesho hade avslutat berättelsen, visste hans följeslagare fortfarande inte om han var Meshiha men de tordes inte fråga honom en gång till. På vilodagen deltog Iesho som maftir i synagogan i Kafr Nahum. Han läste ur skrifterna och gjorde utläggningar om texten. Han undervisade med makt och myndighet och det var man inte vana vid. Han talade så att folk förstod och skrifttolkarnas utläggningar brukade inte alls vara lika angelägna.

I synagogan satt en man som var besatt av en demon och han började skrika:

– Gå bort härifrån! Vad gör du här, Iesho från Nazírat? Har du kommit för att förgöra oss? Jag vet vem du är, du är Herrens helige. Iesho sa strängt till demonen:

– Var tyst och lämna mannen!

Mannen började skrika än högre och det började rycka i hans kropp. Men så blev han lugn. Alla häpnade. De såg på varandra och undrade vem Iesho kunde vara. De sa:

– Också demonerna kan han befalla. Det här är en ny och mäktig lära.

Efteråt vandrade Iesho och hans fyra följeslagare hem till Shemon, där Shemons svärmor låg sjuk i feber. Iesho gick in till henne där hon låg. Han lutade sig över henne och fördrev febern. Sedan tog han henne i handen och reste henne upp. Hon kände sig genast mycket bättre och började att passa upp på Iesho. De satte sig utanför huset och Shemons svärmor serverade dem mat vid ett bord ute på verandan. På kvällen, efter vilodagens slut, kom folk från trakten med sjuka och besatta för att Iesho skulle hjälpa dem. Det var många som samlades utanför Shemons hus denna kväll och Iesho gick omkring bland dem och pratade med dem och botade dem.

Tidigt nästa morgon medan det ännu var mörkt gick Iesho i väg bort från staden för att be. Han gick upp till synagogan och fortsatte sedan en bit upp på bergslutningen. Hans följeslagare letade efter honom och när de till slut fann honom sa de:

– Alla undrar var du är.

De ville föra honom tillbaka till Kafr Nahum, men han sa till dem:

– Glädjebudskapet om Herrens rike ska predikas också i de andra städerna här omkring. Jag har blivit utsänd för att predika på många platser.

Iesho fortsatte sedan uppför sluttningen mot Korazim, medan de andra vände tillbaka mot byn.

Vardagen hade återvänt till Kafr Nahum och allt blivit som vanligt igen, när Iesho tidigt en morgon åter kom gående längs stranden och åter mötte Shemon och Andreos. De hade förtöjt sin båt och stod i vattnet vid stranden och sköljde näten. Han hälsade på dem och steg i deras båt och sa:

– Ro ut på djupt vatten och lägg ut nätet! Shemon svarade:

– Herre, vi har varit ute med alla båtarna och fiskat hela natten utan att få något, men eftersom du ber mig ska jag försöka.

De rodde ut på djupt vatten, la ut nätet och fick genast så mycket fisk att nätet höll på att brista. De vinkade till några män i en annan av Zabdais båtar, för att de skulle komma och hjälpa till. Från de båda båtarna drog man nätet mot land och det var fyllt med så mycket fisk att båtarna höll på att kantra. Shemon kastade sig ner framför Iesho i båten och sa:

– Lämna mig, herre, för jag är en syndig människa.

– Var inte rädd! sa Iesho. Från denna stund ska du fånga människor.

När de förtöjt båten och kommit i land lämnade Shemon och Andreos allt och följde med Iesho. De vandrade längs stranden och mötte Yakhov och Yohannan, Zabdais söner. Han bad dem följa med honom och de lämnade allt och följde med honom.

Iesho och hans lärjungar Shemon, Andreos, Yakhov och Yohannan gick sedan till Korazim, Bet Saidan och andra platser vid Gennesarasjön. På en plats mötte de en man med en hudsjukdom, som därför ansågs vara oren och som egentligen inte fick närma sig andra. Mannen föll ner på knä framför Iesho och bad:

- Vill du så kan du göra mig ren. Iesho sträckte ut handen och rörde vid honom och sa:
- Jag vill. Bli ren!

Mannens hud läktes och Iesho sa att han inte skulle säga till någon att det var han som hade botat honom. Han uppmanade honom att i stället söka upp en präst för att denne enligt Moishes lära skulle avgöra om han var ren. Det fanns många människor som hade rykte om sig att kunna bota sjuka, men Iesho ville inte räknas till dem. Han ville att all ära skulle tillfalla Herren.

En vilodag när Iesho besökte en synagoga mötte han en kvinna som hade plågats av ryggont i arton år. Hon kunde inte räta på ryggen utan var tvungen att gå omkring med ryggen böjd framåt, stödd på en käpp. Iesho kallade på henne och la sina händer på hennes rygg och sa:

- Du är fri från ditt onda.

Då kunde hon äntligen räta på ryggen. Hon blev mycket glad och tackade Herren. Men föreståndaren för synagogan, som förargat sig över att Iesho hade botat henne på vilodagen, sa till de församlade:

– Det finns sex dagar i veckan då man ska arbeta. På dem kan ni komma och bli botade, men inte på vilodagen.

Iesho sa till honom:

– Hycklare! Finns det någon av er som inte lösgör sin ox eller sin åsna på vilodagen för att ge den vatten? Men denna ättling till Abraham, som Motståndaren hållit bunden i arton år, skulle inte hon få lösas från sina bojar på vilodagen?

Dessa ord fick hans motståndare att skämmas. Men folket glädde sig över allt det underbara som kom från honom.

(Vintern år 31-32). Efter en tid gick Iesho och hans följeslagare tillbaka till Kafr Nahum. Ryktet spreds att Iesho kommit tillbaka och det samlades så mycket folk utanför Shemons hus att gårdsplanen inte rymde alla. Man kom från städerna runt omkring för att lyssna till Iesho och för att bli botade. Det hade också kommit fariseer och laglärda från hela landet för att träffa honom. Iesho predikade för dem på gården under verandataket. Medan han talade kom fyra män bärande på en bår med en lam man. Trängseln runt Iesho var så stor att de inte kunde komma fram till honom. Men Shemons hus hade en stentrappa längs väggen upp till taket. På den trappan klättrade de upp med den lame och bröt upp det tak som Iesho satt under och firade ner båren genom hålet i taket. Alla tittade förundrat på männen och på deras tilltag. Man undrade vad Iesho, som också tittade upp mot dem, skulle säga. När den lame låg framför honom på marken sa han:

- Min vän, dina synder är förlåtna.

Några av skrifttolkarna tänkte att Iesho hädade. De laglärda hade studerat skrifterna noggrant och deras åsikt var mycket bestämd: endast Herren kunde förlåta synder. Iesho förstod vad de tänkte och frågade:

– Vilket är lättast att säga till den lame: Dina synder är förlåtna? Eller: Res dig upp och ta din bädd och gå? För att ni ska veta att människobarnet har fått makt att förlåta synder, så säger jag dig (han vände sig till den lame): Res dig upp och ta din bädd och gå hem!

Mannen på bädden reste sig försiktigt upp. När han kände att benen bar honom, så tackade han Herren och rullade ihop sin bädd och banade sig en väg genom det församlade folket. Man förundrades och hyllade Herren och sa att man aldrig hade sett något liknande.

(Tidigt på våren år 32). Iesho undervisade i synagogorna, predikade budskapet om Herrens rike och botade sjuka. Skaror av människor från Galil, Dekapolis, Yoreshlem och Yehuda kom för att lyssna till honom, många av dem arbetslösa daglönare. I Kafr Nahum samlades mycket folk och Iesho drog ut ur staden med alla människorna och gick upp ett par kilometer på sluttningen ovanför Kafr Nahum, till en högplatå femtio meter ovanför sjöytan, vilken låg ungefär mitt emellan städerna Kafr Nahum, Bet Saidan och Korazim. På högslätten uppe på berget började Iesho undervisa lärlingarna och folkskarorna:

– Lyckliga ni som är fattiga, för ni tillhör Herrens rike. Lyckliga ni som hungrar, för ni ska få äta er mätta. Lyckliga ni som gråter, för ni ska få skratta. Lyckliga är ni, när man för människobarnets skull hatar er, stöter bort er och smädar er. Gläd er den dagen, för er lön i himlen blir stor. På samma sätt gjorde ju ert fader mot profeterna.

– Men stackars er, ni som är rika, för ni har fått er glädje. Stackars er, ni som är mätta, för ni ska få hungra. Stackars er, ni som skrattar, för ni ska få sörja och gråta. Och stackars er när alla berömmar er, för på samma sätt berömde ju ert fader de falska profeterna.

– Lyckliga är de som hungrar efter rättfärdighet, för de ska bli mättade. Lyckliga är de ödmjuka, för de ska ärva riket. Lyckliga är de vänliga, för de ska bemötas vänligt. Lyckliga är de renhjärtade, för de ska se fadern. Lyckliga är de som blir förföljda i sina hjärtan, för de känner fadern. Lyckliga är de fridsamma, för de ska kallas Herrens barn. Och lyckliga är de som förföljs för en rättfärdig sak, för de hör till Herrens rike.

– Ni är saltet som ger jorden näring. Men salt som inte har någon näring, duger inte till annat än att kastas ut på vägarna för att trampas ner av människor. [Vissa salter används som näringstillskott i odlingar, medan andra salter, som t.ex. vanligt koksalt, är ett gift för de flesta landväxter och kan användas för att hindra vägar och stigar från att växa igen].

– Ni är världens ljus. Men inte tänder man ljus och ställer dem i skymundan? Ljuset placeras så att det lyser upp för alla i rummet. På samma sätt ska ni lysa upp för människorna, så att de ser era goda gärningar och berömmar er himmelske far.

– Tro inte att jag har kommit för att upphäva Torah eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva, utan för att fullborda. Fram till dess att himlen och jorden går under kommer Torah att bestå. Den som upphäver något av dess råd och lär människor att göra så, ska hållas för en av de minsta. Men den som lyder råden och lär ut dem ska räknas som stor. Om ni inte är mer rättfärdiga än skrifttolkarna och fariseerna, så kommer ni inte till Herrens rike.

– Ni har hört att det är sagt: Du ska inte begå äktenskapsbrott. Men jag säger er: Den man som trånande ser efter en annan mans hustru, han har redan begått äktenskapsbrott med henne i sitt hjärta.

– Ni har också hört att det sades till förfäderna: Du ska inte svära falskt och Du ska hålla eder du svurit inför Herren. Men jag säger er, ni ska inte alls svära några eder. I stället ska ert tal vara sådant att ja är ja och nej är nej. Allt därutöver är av ondo.

– Ni har hört sägas: Öga för öga och tand för tand. Men jag säger er att ni inte ska ge igen för en oförrätt. Värj er inte mot det onda. Om någon slår dig på högra kinden, så vänd den andra kinden till. Om någon vill ta ifrån dig ett klädesplagg, så ge honom fler plagg. Om någon tvingar dig att gå med en mil, så gå två med honom.

– Till er som vill lyssna säger jag: älska era fiender. Gör gott mot dem som hatar er. Önska den väl som förbannar er. Och be för den som skymfar er. Tar någon ifrån dig det som är ditt, så kräv det inte tillbaka. Ge åt den som ber dig och svik inte den som vill låna av dig. Så som ni vill att människor ska göra mot er, så ska ni göra mot dem.

– Ska ni tackas för att ni älskar dem som älskar er? Också orättfärdiga älskar dem som visar dem kärlek. Ska ni tackas för att ni gottgör att andra har gjort gott för er? Också orättfärdiga gör det. Ska ni tackas för att ni lånar ut pengar till dem ni vet kan betala tillbaka? Också orättfärdiga lånar ut pengar för att få samma belopp tillbaka. Nej, älska era fiender, gör gott och ge lån utan att hoppas få igen. Då ska er lön bli stor och ni ska bli den högstes barn. Han

är själv god mot de otacksamma och onda.

– Var barmhärtig, för din skapare är barmhärtig. Bli helig, för din skapare är helig. Försök att likna din himmelske skapare som är fullkomlig.

– Döm inte, så blir ni inte dömda själva. För med er dom över andra blir ni själva dömda och med det mått ni mäter upp åt andra blir det uppmätt åt er. Frikänn och ni ska bli frikända. Ge och ni ska få.

– Hur kommer det sig, tror ni, att ni så lätt ser små fel hos andra, men inte ens stora fel hos er själva? Hur kan ni säga till era medmänniskor: Låt mig ta bort skräpet ur ditt öga, ni som själva har båda ögonen fulla med skräp? Era hycklare! Ta först bort skräpet ur era egna ögon, innan ni tar bort skräpet ur era medmänniskors ögon.

– Ögat är kroppens ljus. Om ögat är friskt så får hela kroppen ljus. Om ögat är fördärvat så nedsänks kroppen i mörker. Men om redan ljuset i dig är ett mörker, hur djupt är då inte det allra mörkaste i dig?

– Akta er för att verka rättfärdiga inför människorna. För att de ska se er. Då blir ni inte belönade av er skapare i himlen. När ni ger en gåva ska ni inte basunera ut det, som hycklarna gör för att människor ska beundra dem. Dessa hycklare har redan fått sin lön. Nej, när ni ger en gåva, låt inte den vänstra handen veta vad den högra gör. Ge i det fördolda. Då ska er skapare, som ser i det fördolda, belöna er.

– När ni ber ska ni inte göra som hycklarna, vilka gärna står och ber i synagogor och på gator för att bli beundrade av människor. De har redan fått sin lön. När du vill be, så gå hem och stäng dörren och be till din skapare i ensamhet. Då ska han, som kan höra dig även när du är ensam, hjälpa dig.

– När ni fastar ska ni inte gå omkring och se bedrövade ut. Hycklarna vanställer sina ansikten så att människorna ska beundra dem för att de fastar. Men större än så blir inte deras belöning. Nej, när du fastar, så tvätta dig ordentligt och gör dig i ordning som för att gå på kalas. Så att endast skaparen, som är i det fördolda, ser att du fastar. Då ska han belöna dig.

– Ingen kan tjäna två herrar. Han kommer att hata den ene och älska den andre, hålla fast vid den ene och överge den andre. Ni kan inte tjäna både Herren och Mammon – inte tjäna både den goda makten och pengarnas makt.

Några fariseer som också hade kommit för att lyssna till honom, eller kanske för att granska honom, hörde vad han sa och skrattade åt honom. Fariseismen hade till en början varit en ideell rörelse, men när fariseerna fått alltmer makt i samhället hade idealiteten falnat och materialismen ökat. Det ansågs i denna tid att många fariseer älskade pengar. Iesho vände sig till dem och sa:

– Ni vill framstå som rättfärdiga inför människorna, men Herren känner era hjärtan. Det som människor sätter högt är skändligt i Herrens ögon.

Sedan vände han sig åter till folket och fortsatte sin undervisning:

– Därför, bekymra er inte över era liv, hur ni ska få något att äta eller dricka, eller var ni ska få kläder ifrån. Är livet inte mer än att äta och kroppen inte till mer än att klä? Se på himlens fåglar, de varken sår eller skördar eller samlar i lador, men er himmelske skapare föder dem ändå. Bör inte ni vara förmer än fåglarna?

– Och varför bekymrar ni er för kläder? Se på blommorna på marken, de arbetar inte, men inte ens Salomo i all sin prakt var lika välklädd som de. Om nu Herren klär markens växter så väl, vilka i dag står och i morgon kanske bränns upp, skulle han då inte ha kläder för er?

– Bekymra er inte med frågor som: Vad ska vi äta? eller Vad ska vi dricka? eller Vad ska vi ha för kläder? Sådant söker alla människor efter och er himmelske skapare vet att ni behöver det. Nej sök först efter hans rike, så ska ni få det andra också.

– Vem av er kan med sina bekymmer öka sin livslängd det allra minsta? Bekymra er inte för morgondagen. Morgondagen ska själv bära fram sina bekymmer till er. Varje dag har nog med egna plågor.

– Be och ni ska få. Sök och ni ska finna. Knacka på och ni ska bli insläppta. Vilken far skulle ge sin son en sten när han ber om bröd, eller räcka honom en orm när han ber om fisk? Om ni som är onda vill era barn gott, hur mycket mer omsorg ska inte er himmelske skapare ägna den som ber honom?

– Var inte rädda, ni fåtal, er skapare har beslutat att ge er riket. Sälj vad ni äger och ge åt de fattiga. Skaffa er en penningpung som inte kan slitats ut och en outtömlig skatt i himlen, dit inga tjuvar når och där inga mal förstör. För där er skattgömma är, där är också ert hjärta.

– Därför, allt vad ni vill att människorna ska göra för er, det ska ni också göra för dem. Detta är Moishes lära och profeternas budskap.

– Akta er för falska profeter, vilka betar sig som vänner men som är fiender. Ni skördar inte fikon på tistlar eller druvor från törnen. Ni vet att tistlar och törnen inte ger någon frukt. Och en god människa bär fram det som är gott från sitt hjärtas skattkammare, medan en ond människa bär fram av sitt hjärtas onda. För munnen säger vad hjärtat är fullt av.

– Varje växt känns igen på sin frukt. Nyttiga växter bär inte dålig frukt och onyttiga växter bär inte bra frukt.

– Kan en vilsen leda en annan vilsen, utan att båda går vilse?

– Varför säger ni Herre, herre när ni kallar på mig, om ni inte gör som jag säger? Vore jag er herre skulle ni lyda mig. När den dagen kommer ska många säga: Herre, herre, har vi inte predikat i ditt namn och drivit ut demoner och gjort många kraftgärningar? Men då ska jag förklara för dem: Jag känner er inte. Gå härifrån, ni ogärningsmän.

– Även om ni nu är som barn som sitter i mitt knä, men inte lever efter mitt budskap och gör min fars vilja, så kommer jag att säga till er: Gå härifrån, ni ogärningsmän.

– Den som kommer till mig och hör mina ord och handlar efter dem, han är lik en förståndig man som gräver djupt och bygger sitt hus på fast berggrund. När floden svämmar över och vattnet vräker sig mot huset, så rubbas inte huset eftersom det är välbyggt. Men den som hör och inte handlar, han är lik en oförståndig man som bygger sitt hus på lös sand utan att gräva ner till berggrunden. När floden kommer och sköljer bort sanden, så rasar huset ihop och förödelsen blir stor.

När Iesho hade avslutat sin predikan uppe på bergsplatån, började folk tala med varandra om hans budskap. Man var överväldigade av hans undervisning. Så småningom började folk bege sig hemåt mot sina städer, där de berättade om honom, hans budskap och hans gärningar. När Iesho och lärningarna kom ner från berget och tillbaka till Kafr Nahum tillsammans med en stor skara människor från trakten, kom en officer fram till Iesho och sa:

– Herre, min slav ligger därhemma och lider svårt. Iesho frågade:

– Vill du att jag ska följa med dig hem för att bota honom? Officeren svarade:

– Herre, jag är ovärdig ditt besök. Men säg endast ett ord, så blir min slav frisk. Jag är en man som står under andras befäl. Och många krigsmän står under mitt befäl. Och säger jag endast ett ord till en av dem: Gå!, så går han, eller till en annan: Kom!, så kommer han och om jag säger till min slav: Gör det!, då gör han det.

Iesho förundrades över mannen och sa till sina följeslagare:

– Jag har inte funnit någon med så stor tro bland israeliter. Många ska komma från öst och från väst och få vara med Abraham, Ishak och Yakhov till bords i Herrens rike. Men många av Israels barn ska kastas ut i mörkret utanför och där ska vara gråt och tandagnissel. Många är kallade men få är utvalda.

Till officeren sa han:

– Gå hem. Det du tror, kommer att ske.

Kapitel 4.

(Våren år 32). Till Ieshos anhöriga i Nazírat hade man sagt att Iesho blivit galen, att han trodde sig vara Meshiha och att prästerna i Yoreshlem sökte efter skäl för att döda honom. Hans mor Mirjam och några av hans bröder begav sig därför mot Kafr Nahum för att ta hand om Iesho.

Ifrån hela landet kom människor för att se Iesho. De hade hört ryktet och tagit med sjuka och besatta för att han skulle hjälpa dem. Kafr Nahum fylldes av skaror av folk från olika trakter, från Galil, Yehuda, Yoreshlem, Idumeen, Fenikien och Syria. Det var så mycket folk kring Iesho och lärlingarna att de inte kunde laga mat eller äta. Iesho gick ner och satte sig vid sjön och skaror av människor gick efter honom och samlades kring honom. Han bad lärlingarna att skaffa fram en båt att ha redo ifall han skulle bli trängd av folkmassan. Han stod på stranden och botade sjuka och drev ut demoner, men folk med krämpor trängde sig fram för att röra vid honom och bli botade. Han försökte också undervisa dem, men hade svårt att göra sig hörd i tumultet. De som var besatta av orena andar föll i extas ner vid hans fötter och ropade:

– Du är Herrens son. Han förbjöd dem att säga så.

Det hade kommit skrifttolkare från Yoreshlem vilka påstod att Iesho var besatt av Beelsebul och att det var med demonernas furste som han drev ut demoner. Iesho kallade till sig dessa skrifttolkare. På gården utanför Shemons hus, där det åter hade samlats mycket folk, försökte han förklara för dem med liknelser varför inte onda krafter gör goda gärningar. Han sa:

– Inte sänder en konung ut någon för att fördriva sina trogna medhjälpare? Ett rike som hamnar i kaos och inre stridigheter går under, för då passar dess fiender på att anfalla. Om Motståndaren splittrar sig själv, hur skulle då hans inflytande kunna bestå? Ni säger ju att jag driver ut demoner med Beelsebul.

– Men om det är Herrens finger som driver ut demonerna, då har hans rike nått er.

– När en stark man vaktar sin gård med vapenmakt får hans ägodelar vara ifred tills det kommer en man som är ändå starkare och som övermannar honom och avväpnar honom och binder honom.

– Den som inte är med mig, är emot mig. Den som inte samlar med mig, den skingrar.

– När en demon lämnar en människa, vandrar den omkring i öde trakter och söker efter ro utan att finna någon. Sedan säger demonen till sig själv: Jag återvänder dit jag kom från. När den kommer tillbaka och finner platsen ren och städad, går den bort och hämtar sju än värre demoner som följer med och slår sig ner. För den människan blir slutet värre än början.

När Iesho sagt detta ropade en kvinna:

– Lyckligt det moderliv som har burit dig och lyckliga de bröst som du har diat.

– Säg hellre, Lyckliga de som hör Herrens ord och tar vara på det, svarade Iesho.

– All annan synd och hädelse ska förlåtas människorna, men inte hädelse mot sanningens heliga ande. Den som förtalar människobarnet ska förlåtas, men aldrig någonsin ska den förlåtas som förtalar sanningens heliga ande. Ni måste tänka så här, att antingen är trädet gott och då är dess frukt god, eller så är trädet och dess frukt dåliga. För av frukten känner man trädet.

– Men hur skulle ni kunna säga något gott, när alla era tankar är onda? En god människa ger av sitt goda förråd, medan en ond människa ger av sitt onda förråd. Alla era fåfänga ord ska vändas emot er på domens dag. Efter era ord ska ni bedömas rättfärdiga eller orättfärdiga. Då ville några av skrifttolkarna att han skulle bevisa vem han var. Iesho svarade dem:

– Ni är ett ont och trolöst släkte. Ni ska få ett tecken, men inget annat tecken än profeten Yonans tecken. Yonan var tre dagar i den stora fiskens mage. Så ska också människobarnet vara tre dagar i jordens sköte.

– Ninveitiska män, vilka bättrade sig efter Yonans predikan ska träda fram på domens dag

och vittna mot er, för människobarnet är förmer än Yonan. Drottningen från Söderns land ska träda fram på domens dag och vittna mot er. Hon reste lång väg för att höra Salomos visdom, men människobarnet är förmer än Salomo.

Så kom hans mor och hans bröder dit, men kunde inte ta sig fram till honom där han stod på gårdsplanen framför Shemons hus, för hela kvarteret var omringat och fyllt av människor som kommit för att träffa Iesho. Man sa till honom:

– Din mor och dina bröder står därute och vill träffa dig. Han svarade:

– Vem är min mor och vilka är mina bröder? Han sträckte ut handen mot lärlingarna och sa:

– Se, här är min mor och mina bröder. Var och en som gör min himmelske fars vilja, är min bror, min syster, min mor.

Sedan gick Iesho ner till sjön igen. När allt folket började samlas omkring honom satte han sig i en båt de lånat av Zabdai. Från båten berättade han liknelser, medan folket stod kvar på stranden:

– Hör! En man gick ut för att så. När han sådde föll en del på vägen och fåglarna kom och åt upp det. En del föll på de bergiga ställena, där det kom upp fort eftersom jordskiktet var tunt, men torkade och sveddes av solen, eftersom roten var outvecklad. En del föll bland ogräset, som växte upp och förkvävde det och smittade det med ohyra så att det inte gav någon skörd. Men en del föll i den goda jorden. Det kom upp och växte till och gav mångfaldigt igen.

– Hör du som har öron att höra med! ropade han.

– Hur ska man på rätt sätt föreställa sig Herrens rike? Vilka liknelser finns?

– Med Herrens rike är det som när en man sådde en god säd i sin åker. Men när gårdsfolket sov smög hans ovän till åkern och sådde ogräs där. När säden växte upp visade sig också ogräset och en tjänare frågade mannen hur det kunde bli så mycket ogräs fastän sådden varit god. Mannen förklarade att en ovän hade gjort honom detta. Tjänaren frågade om de skulle rensa bort ogräset nu genast, men mannen var rädd för att de skulle skada sådden. I stället sa han åt dem att vänta till det var tid att skörda, och då först samla ihop allt ogräs och bränna det och sedan skörda vetet och samla det i hans lada.

– Herrens rike är som ett senapskorn som en man sår. Det är ett mycket litet frö som växer upp till ett stort träd. Så stort att himlens fåglar bygger sina bon på dess grenar.

– Så är det med Herrens rike, som när en man sår säd. Dagarna går och säden grov och växer upp, men han vet inte hur. Av sig själv bär jorden frukt. Först strå och sedan ax. Och till slut finns fullbildad säd i axet. När frukten är mogen är det tid att skörda och stråna skärs av.

– Herrens rike är som en surdeg, en deg med jäst, som en kvinna blandar med mjöl och vatten, för att alltsammans ska börja jäsa.

Fram emot kvällen ville Iesho fara över till andra sidan sjön. Då kom en av skrifttolkarna fram till Iesho och sa:

– Mästare, jag ska följa dig vart du än går. Iesho svarade:

– Markens djur och himlens fåglar har gryt och bon, men människobarnet har ingenstans där han kan vila sitt huvud.

Iesho och några av lärlingarna for i väg och lämnade folket kvar på stranden. När de var ensamma passade lärlingarna på att fråga Iesho om innebörden av liknelsen med säningsmannen. Iesho sa:

– Ni ska få veta den dolda innebörden i liknelserna om Herrens rikedom. Liknelserna är för dem som hör utan att höra. Som profeten Eshaja sa:

Gå och säg till detta folk: Hör vad jag säger, men utan att förstå! Se vad jag gör, men utan att uppfatta! [Jes 6:9].

– Men hur ska ni kunna förstå andra liknelser, om ni inte förstår denna? För när någon hör berättas om Herrens rike, men inte förstår, så kommer den onde och river bort det som såddes

i hans hjärta. Om en sådan människa kan sägas att sådden hamnar på vägen. Att sådden hamnar i det tunna skiktet av jord på berghällen är en liknelse för dem som hör om Herrens rike med glädje, men som inte är nog starka utan faller ifrån vid tider av bedrövelser och förföljelser. Och att sådden hamnar bland ogräset är en liknelse för dem som både hör och förstår, men som låter det dagliga livet eller strävanden efter denna världens rikedomar kväva sitt förstånd så att de blir utan frukt. Men att sådden hamnar i den goda jorden är en liknelse för dem som hör och förstår och som lever på ett sätt som ger frukt.

De frågade honom också om liknelsen med ogräset i åkern. Han svarade:

– Det är människobarnet som sår den goda säden. Och åkern det är världen. Den goda säden är rikets barn, medan ogräset är onskans barn. Ovänner som sådde ogräset är Motståndaren. Skördetiden är tidens ände. Skördemännen är änglar. Som när ogräset samlas ihop för att brännas upp i en eld ska människobarnet vid tidens ände sända ut sina änglar, och de ska samla ihop och föra bort alla som förför andra och gör orätt, och kasta dem i den brinnande ugnen. Där ska vara gråt och tandagnissel. Men den rättfärdige ska lysa som solen i sin fars rike. Hör du som har öron.

– Med Herrens rike är det som när ett nät kastas ut i vattnet och fångar fiskar av olika sorter. När nätet dras upp sorteras fiskarna och de goda hamnar i korgar medan de dåliga kastas bort.

– Herrens rike är som en skatt som ligger gömd i en åker. En man som finner skatten, gräver ner den igen och säljer allt han äger för att kunna köpa åkern, väl medveten om att han gör en god affär.

– Herrens rike är som när en köpman funnit en fin pärla. Han säljer allt han äger för att kunna köpa pärlan, eftersom han känner dess värde.

Iesho frågade om de förstått alltsammans och de svarade att de hade förstått. Han sa sedan:

– Varje skriftlärd som lär om Herrens rike är som en lantbrukare som ur sitt förråd hämtar fram både lagrat och färskt.

När det blev mörkt la sig Iesho för att sova i aktern med en dyna som kudde. Senare på natten blåste det upp till storm och vågorna började slå in över relingen och fylla båten med vatten. Lärlingarna blev rädda och trodde att de skulle drunkna. De väckte Iesho och skrek:

– Mästare, vi går under!

Iesho vaknade och reste sig upp. Han hutade åt vinden och ropade åt sjön:

– Tig! Var stilla!

Och vinden mojnade och sjön blev alltmer stilla. Han frågade lärlingarna:

– Var är er tro?

Lärlingarna var skakade och de undrade vem denne man var eftersom också vinden och sjön lydde honom.

Tidigt nästa morgon gick de i land i närheten av Gergesa, på östra stranden av Ginnesarasjön. Snart hörde de rop och skrik och såg en naken man komma springande mot dem. Han föll ner framför Ieshos fötter och ropade högt:

– Vad har du med mig att göra, Iesho, du den högste härskarens son? Jag ber dig inför Herren: Plåga mig inte!

Mannen var besatt och Iesho hade tänkt be demonen att lämna mannen, men frågade nu i stället efter hans namn. Mannen svarade:

– Mitt namn skulle kunna vara Legion, för vi är många.

Mannen bad Iesho att inte driva bort dem från trakten. Men det gick en stor svinjord och betade på bergsslutningen och mannen bad att demonerna skulle få fara i svinen. Iesho lät detta ske och svinen, flera tusen till antalet, rusade utför slutningen, ner i sjön, och drunknade.

De som vaktat svinen sprang till staden och berättade att svinjorden hade drunknat. Folk kom för att se vad som hade hänt. De kom till Iesho och fick se mannen som varit besatt av

demoner sitta där, klädd i kläder som han hade fått av lärlingarna, och vara vid sina sinnens fulla bruk. De blev mycket överraskade och berättade att mannen sedan länge hade varit besatt och att han brukade springa omkring naken dag och natt och skrika bland några gravar i trakten. Han brukade också skada sig själv och därför hade man försökt ha honom bunden. Men han hade alltid slitit sig. Inte ens med kedjor hade man kunnat hålla honom fången. De som var med Iesho berättade vad som hade hänt med den besatte och med svinen. De sa då att det var bäst att Iesho lämnade deras trakt.

När Iesho steg i båten bad mannen, han som hade varit besatt, att få följa med. Men Iesho sa:

– Gå hem till de dina och berätta vad Herren gjorde för dig.

De seglade tillbaka till Kafr Nahum. Där såg man båten komma och stod och väntade på Iesho när båten la till. Iairos, föreståndaren för synagogan, föll ner framför Ieshos fötter och bad att han skulle följa med hem till honom. Hans enda barn, hans tolvåriga dotter, var svårt sjuk. De började gå mot Iairos hem, men bakom Iesho gick en kvinna som hade lidit av blödningar i underlivet i tolv år. Hon var därför oren enligt Moishes lära:

När en kvinna har blödningar är hon oren i sju dagar efter att blödningarna har upphört och var och en som rör vid henne är oren resten av dagen. [3 Mos 15:19].

Kvinnan hade varit hos många läkare och fått genomlida många kurer. Det hade kostat henne allt hon ägde, men hon hade ändå inte blivit bättre. Snarare tvärt om. De orena fick inte delta i religiösa ritualer och kvinnan fick därför inte röra vid någon. Men hon hade hört ryktet om Iesho och lyckades tränga sig fram och röra vid en tofs på hans mantel, i tron att det skulle hjälpa henne. Hon kände genast i kroppen att blodflödet stillades och att hon var botad. Iesho kände att han förlorade kraft och vände sig om och frågade:

– Vem rörde vid min mantel?

Lärlingarna tyckte att det var en konstig fråga, eftersom massor av folk trängde sig på bakifrån. Iesho såg sig om efter den som gjort det och sa:

– Någon rörde vid mig. Jag kände att kraft gick ut från mig.

När kvinnan förstod att han märkt vad hon hade gjort kom hon darrande fram och föll ner framför honom och berättade inför alla om sin sjukdom. Hon berättade också att hon hade blivit botad. Då sa Iesho:

– Min dotter, din tro har hjälpt dig. Gå i frid!

Medan han ännu talade med kvinnan kom några män med bud till Iairos att hans dotter var död. Man sa att han inte skulle besvära mästaren mer. Men Iesho, som hade hört vad de sagt, sa till Iairos:

– Var inte rädd! Tro!

Sedan tog han Shemon Kepa, Yakhov bar-Zab dai och hans bror Yohannan med sig hem till Jairos och bad de andra att bli kvar. I Jairos hus, vid flickans bädd, satt folk som grät och klagade högt. Iesho frågade dem:

– Varför klagar ni och gråter? Flickan är inte död, hon bara sover.

Då skrattade några åt honom och några hånade honom och andra grät än mer. Men han körde ut allihop. Och sedan mamman och pappan och lärlingarna och han själv blivit ensamma med flickan tog han barnets hand och sa:

– Lilla flicka, stig upp!

Och flickan reste sig upp och började gå omkring i rummet. Hennes föräldrar blev mycket glada, men han förbjöd dem att sprida ut vad som hade hänt. De skulle säga att hon bara hade sovit. Sedan uppmanade han dem att ge flickan något att äta och dricka.

En dag såg Iesho uppbörds mannen Mattai sitta utanför tullhuset vid vägen till Kafr Nahum. Iesho kände igen Mattai från den gång då han hade undervisat folket uppe på berget ovanför Kafr Nahum. Han sa:

– Följ mig!

Och Mattai reste sig upp och följde med honom. Iesho hade valt Mattai till lärning och Mattai deltog sedan i undervisningen tillsammans med de andra lärningarna. Lärningarna hade nu börjat bryta upp från sina tidigare liv för att följa Iesho i en djupare mening.

Senare blev Iesho och hans följeslagare bjudna på kalas hemma hos Mattai, tillsammans med fler uppborrdsmän och många andra gäster med dåligt rykte. Några fariseer undrade senare hur Iesho kunde umgås med uppborrdsmän och andra syndare. Iesho svarade dem:

– Det är de sjuka och inte de friska som behöver en läkare. Gå ni och försök lära er innebörden i profeternas ord:

Barmhärtighet, men inte offergåvor, gläder mig. [Hos 6:6, Amos 5:22].

– Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga, utan för att kalla syndare.

Yohannan döparens lärningar och fariseerna brukade fasta en dag i veckan. När man såg att Ieshos lärningar inte fastade frågade man varför. Iesho svarade:

– Inte ska väl bröllopgästerna fasta medan brudgummen är med dem? Men det ska komma en tid då brudgummen tas ifrån dem och då ska de fasta. Inte river man bort tyg från ett nytt plagg för att laga ett gammalt plagg? Ingen syr heller fast en bit okrympt tyg på ett gammalt klädesplagg, för då drar det nya tyget i det gamla tyget och gör hålet ännu större. Ingen slår nytt vin i en gammal skinsäck. För då spränger vinet säcken och både vinet och säcken blir förstörda. Nej, nytt vin slås i nya säckar.

Kapitel 5.

(Våren år 32). En eftermiddag gick Iesho upp på bergsslutningen ovanför Kafr Nahum för att be. Han var borta hela natten och i gryningen samlade han sina lärningar och valde tolv av dem till apostlar. Dessa var:

Shemon Kepa bar-Yonan;
Andreos bar-Yonan (Kepas bror);
Yohannan bar-Zabdai;
Yakhov bar-Zabdai (Yohannans bror);
Levi Mattai bar-Halpai (uppbörds mannen);
Yakhov bar-Halpai;
Pilipos;
Natanael bar-Thulmai;
Shemon Knanaia (knanaia betyder ivrare);
Yehuda Skariota bar-Shemon;
Yehuda Toma bar-Yakhov (toma betyder tvilling, han var lik Iesho);
Labbai Thaddai.

Iesho och sändebuden vandrade upp i bergen till Nazírat. På vilodagen undervisade han åter i synagogan i Nazírat. Många som hörde honom undrade var han, en vanlig murare, hade fått sin visdom ifrån. De hade hört att han hade botat sjuka och gjort underverk i Kafr Nahum, men hans bakgrund blev till ett hinder för deras tro. Iesho sa till dem:

– En profet ringaktas bara i sin hemstad, bland sina släktingar och i sitt eget hem.

Han botade några sjuka genom att lägga sina händer på dem, men kunde inte göra mer. I stället började han gå omkring och undervisa i byarna runt omkring Nazírat. Men han undrade mycket över deras misstro.

Många uppbörds män och andra syndare sökte sig till Iesho för att lyssna på honom.

Fariseerna och skrifttolkarna tyckte illa om det och sa:

– Den mannen umgås med syndare.

Då berättade Iesho liknelsen om det förlorade fåret:

– Vad anser ni? Om en man har hundra får och ett av dem går vilse, lämnar han då inte de nittionio och går och söker efter det som kommit vilse? Och om han finner det bortsprungna fåret, så gläder han sig mer över det fåret än över de nittionio som inte gått vilse. På samma sätt gläder sig Herrens änglar över en enda syndare som vänder om och blir rättfärdig.

Och han berättade liknelsen om den förlorade sonen:

– En man hade två söner. Den yngste sonen sa: Pappa, ge mig den del av den förmögenhet som jag ska ärva. Då delade pappan upp sin egendom och gav den yngste sonen hans arvedel. Några dagar senare hade denne sålt allt han ägde och for i väg till fjärran länder, där han slösade bort sin förmögenhet. När pengarna var slut blev det svår hungersnöd och han började lida nöd. Han tog tjänst hos en välbärgad man vilken skickade ut honom att vakta svin. Han tyckte att till och med svinen hade det bättre än han själv och han tänkte:

Daglönarna hos min far har mat i överflöd men här får jag svälta. Jag ger mig hem och säger: Pappa, jag är inte längre värd att kallas din son, låt mig få plats som daglönare på gården.

Och han gav sig i väg hem till sin far, vilken redan på långt håll kände igen sonen och sprang honom till mötes och kysste honom. Sonen sa: Pappa, jag har burit mig illa åt och är inte längre värd att kallas din son. Men pappan sa till sin slav: Ta genast fram mina bästa kläder och klä min son med dem, och sätt en ring på hans hand och sandaler på hans fötter. Slakta sedan gödkalven för vi ska ha kalas. Jag hade förlorat min son, men nu fått honom tillbaka. Och kalaset började.

– När den äldste sonen kom hem från fälten hörde han dansmusik. Han frågade en slav vad

som stod på och denne sa: Din bror har kommit hem och din far har låtit slakta gödkalven för att fira att han fått honom tillbaka. Då blev den äldste sonen arg och vägrade att gå in och vara med på kalaset. Pappan gick ut för att tala honom till rätta, men sonen sa: Här har jag tjänat dig i alla dessa år och alltid uppfört mig väl, men du har inte ens gett mig en killing att festa på tillsammans med mina vänner. Men när han kommer hem, som har slösat bort din egendom tillsammans med skökor, då slaktar du gödkalven. Hans pappa svarade då: Mitt barn, du är alltid hos mig och allt mitt är ditt, men nu måste vi hålla fest och vara glada, för din bror har uppstått från de döda.

För att visa sändebuden att de skulle be och aldrig ge upp berättade han liknelsen om den orättfärdige domaren:

– I en stad fanns en domare som varken var rädd för Herren eller brydde sig om människor. I samma stad fanns det en änka och hon kom gång på gång till domaren och sa: Låt mig få ut av min motpart vad jag har rätt till. Till en början var domaren ovillig att hjälpa henne, men sedan tänkte han: Inte för att jag fruktar Herren eller bryr mig om människor, men den där änkan är så besvärlig att jag ska göra som hon säger och se till att hon får vad hon har rätt till. Annars kommer hon aldrig att sluta tjata.

– Ni hör vad en orättfärdig domare skulle göra, sa Iesho. Skulle då Herren inte ge sina utvalda vad de har rätt till? När de ropar till honom dag och natt? Skulle han låta dem vänta? Sannerligen, han ska ge dem vad de har rätt till.

– Tänk er att ni går till en vän mitt i natten och säger: Käre vän låna mig lite bröd. En god vän har kommit på tillfälligt besök och jag har ingenting att bjuda på. Då kanske han därinne säger: Låt mig vara. Jag och min familj har klätt av oss och gått och lagt oss. Jag kan inte ge dig något nu. Men jag säger er, även om han inte stiger upp och ger er något för vänskaps skull, så gör han det därför att ni är så påträngande och därför att han vill få lugn och ro.

– Därför säger jag er: Be, så ska ni få! Sök, så ska ni finna! Knacka på, så ska dörren öppnas!

– Skulle inte skaparen i himlen ge er helig ande om ni ber honom?

– Och när ni ber till Herren, så passa på att förlåta era fiender, så ska också er himmelske skapare förlåta era synder.

Då frågade Shemon Kepa:

– Herre, hur många gånger ska jag förlåta den som gör orätt mot mig? Räcker det med sju gånger?

– Sju gånger räcker inte, svarade Iesho. Du ska förlåta honom sjuhundra gånger. För med Herrens rike är det som när en kung ville göra upp med sina tjänare. Man förde fram en man som var skyldig honom tio tusen denarer. [En denar är ungefär en daglön för en arbetare.]

– När han inte kunde betala sin skuld, sa kungen till om att allt tjänaren ägde skulle säljas och skulden betalas. Om detta inte räckte för att betala skulden, så skulle mannen och hans familj säljas som slavar. [Sådan var Israels lag.]

– Då föll tjänaren ner vid hans fötter och bad om anstånd med betalningen. Kungen tyckte synd om mannen och efterskänkte honom pengarna.

– Men när samme tjänare mötte en medtjänare som var skyldig honom hundra denarer, tog han struhtag på honom och begärde att han skulle betala sin skuld. Medtjänaren begärde anstånd med att betala, men hans fordringsägare lät sätta honom i fängelse. Några medtjänare som bevittnade händelsen tog mycket illa upp och berättade för kungen vad som hade hänt. Då kallade kungen på sin tjänare och sa: Du onde tjänare. Jag efterskänkte dig allt som du var skyldig mig. Borde då inte du ha gjort detsamma? Kungen lämnade sedan tjänaren till straffarbete i fängelset tills hela skulden var betald. Så ska också min himmelske far döma er om ni inte förlåter människorna.

Till några som litade på att de själva var rättfärdiga, men som såg ner på andra, riktade han

liknelsen om fariseen och uppborrdsmannen vid templet:

– Två män gick upp till templet för att be. En var farisé och en var uppborrdsmän. Farisen ställde sig och bad till Herren: Jag tackar dig Herre, för att jag inte är som andra människor, tjuvar och bedragare och horkarlar. Eller som uppborrdsmannen där. Jag fastar två gånger i veckan och jag lämnar tionde [tio procent skatt] av allt jag köper.

– Uppborrdsmannen stod en bit bort och vågade inte ens lyfta blicken mot himlen. Han slog med händerna mot bröstet och sa: Herre, visa nåd mot mig syndare.

– Sannerligen säger jag er, det var uppborrdsmannen som var den minst orättfärdige när de gick hem. Den som upphöjer sig ska bli förödmjukad och den som ödmjukar sig ska bli upphöjd.

När de kom till staden Náim, tillsammans med mycket folk som följde dem, bars där ut en död genom stadsporten. Det var ende sonen till en änka. En stor skara människor från staden följde änkan. När Iesho såg henne, fylldes han av medlidande med henne och sa:

– Gråt inte.

Sedan gick han fram och rörde vid bären. Bärarna stannade och han sa:

– Unge man, jag säger till dig, res dig upp.

Då satte sig den döde upp och började tala. Iesho förde honom till hans mor. De som var med och såg vad som skedde kände sig skakade och upprörda, men prisade Herren och sa:

– En stor profet har uppstått bland oss.

– Herren har besökt sitt folk.

Detta rykte om Iesho spred sig ner till Yehuda.

Yohannan döparen fick i fängelset höra talas om Ieshos gärningar genom sina lärningar. Han kallade till sig två av lärningarna och skickade dem till Iesho för att fråga: Är du den som ska komma, eller ska vi vänta på någon annan? Männerna sökte upp Iesho och sa att de kom från Yohannan och framförde Yohannans fråga. Iesho hade inför Yohannans lärningar hjälpt människor med sjukdomar, plågor och demoner, samt gett flera blinda synen åter. Iesho sa:

– Gå och berätta för Yohannan vad ni har sett och hört: blinda ser, lama går, hudsjuka blir rena, döva hör, döda står upp och fattiga får ett glädjebud.

– Lycklig är den som inte kommer på fall för min skull.

När Yohannans sändebud hade gått, sa Iesho till de människor som stod runt honom:

– Varför gick ni ut till Yohannan i öknen? För att träffa någon som böjde sig för påtryckningar, som ett strå för vinden? Nej! Gick ni till honom för att få se en man i fina kläder? Nej! De som går i fina kläder och lever i lyx, bor i palats. Vem gick ni för att träffa? En profet? Ja, och sannerligen någon som är än mer än en profet. Det är om honom det står skrivet:

Se jag sänder min budbärare, han ska bereda vägen för mig. [Mal 3:1].

– Alla som lyssnade på Yohannans predikan, även uppborrdsmännen, gav Herren rätt och lät döpa sig. Men fariseerna och skrifttolkarna brydde sig inte om Herrens vilja med dem. De ville inte bli döpta av Yohannan.

– Vad liknar dessa människor? Jo, de liknar barn som härmar vuxna och som leker bröllop eller begravning och som sitter på torget och ropar:

Vi har spelat för er, men ni ville inte dansa. Vi har sjungit sorgesånger för er, men ni ville inte gråta.

– Yohannan döparen har kommit. Han äter inte bröd och dricker inte vin och då säger de att han är besatt. Människobarnet har kommit. Han både äter och dricker, och då säger de: Se

vilken frossare och drinkare han är, och han har vänner bland uppbördsmän och syndare.

– Men, det är de visa som förstår att uppskatta visheten. Vishetens barn ger visheten rätt. En dag kallade Iesho samman de utvalda och sa till dem att de nu hade makt över alla demoner och kraft att bota sjukdomar. Han ville sända ut dem två och två för att de skulle bota sjuka och predika om Herrens rike. Han sa:

– Ta inte med er något på vägen, varken vandrarstav eller ägodelar, varken mat eller pengar. Gå barfota och ta bara med er de kläder ni har på er. När ni mottagits i ett hus, så stanna där tills ni ska gå vidare. Om ni kommer till en by där man inte vill ta emot er, så gå till nästa by.

– Gå inte till de oupplysta folken och inte heller till någon samarisk stad. Gå hellre till Israels förlorade får. Dit ni kommer ska ni predika att Herrens rike är nära. Ni ska bota sjuka och driva ut demoner. Ni har fått förmågan som gåva och ni ska utöva den utan att ta betalt.

– Jag sänder ut er som får bland vargar. Därför måste ni vara både kloka och oskuldsfulla. Ge åt dem som förstår att uppskatta. Andra kanske tar illa upp och angriper er för att ni är vänliga.

– Den som tar emot er tar emot mig och den som tar emot mig tar emot honom som sände mig. Den som tar emot en profet, därför att det är en profet, får en profets lön. Den som tar emot en rättfärdig, därför att det är en rättfärdig, får en rättfärdigs lön. Och den som ger en av er endast en mugg friskt vatten, därför att det är en lärning till mig, den ska sannerligen inte gå miste om sin lön.

Och sändebuden gav sig i väg och gick från by till by och predikade glädjebudskapet och botade sjuka. Iesho själv vandrade ner mot Ginnesarasjön, tillbaka mot Kafr Nahum, åtföljd av folk från när och fjärran.

Kapitel 6.

(Försommaren år 32). Tetrarken Herodes bodde ihop med sin brors hustru Herodias och Yohannan döparen hade sagt att detta inte var tillåtet. Herodes hade låtit gripa Yohannan, men dödade honom inte utan höll honom fängslad fram till sin egen födelsedag. Till denna högtid hade han bjudit sina stormän och de främsta i Galil som gäster. På festen dansade Herodias dotter Salome för Herodes och hans gäster och Herodes lovade högt inför alla gästerna, att vad hon än bad om så skulle han ge henne det, som belöning för hennes dans. Hon frågade sin mor vad hon skulle be om och Herodias sa att hon skulle be att omedelbart få ett fat med Yohannans huvud. Hon framförde då denna önskan till Herodes, vilken inför vittnena hävdade att han inte kunde svika det löfte han givit henne. Han kallade på en livvakt och beordrade denne att hämta Yohannans huvud. Soldaten gick och halshög Yohannan i fängelset och kom tillbaka med hans huvud på ett fat åt Herodes som gav det till flickan och hennes mor.

Senare kom Yohannans lärningar och hämtade hans kropp för att begrava den. Och när de begravt kroppen gick några av dem till Iesho i Kafr Nahum och underrättade honom. Sedan ryktet om Yohannans död nått ut i landet var det många som sökte upp Iesho för att höra vad han hade att säga om det som hade hänt. Människor var mycket upprörda. Också sändebuden hörde om Yohannans död och började vända tillbaka mot Kafr Nahum. Iesho talade med sändebuden och folket om Yohannans död och jämförde hans öde med andra profeters öde, vilka hade dödats före honom.

När alla apostlar var samlade sa Iesho att de skulle ge sig av till Bet Saidan, så att de fick vara ifred och så att sändebuden fick vila sig och berätta om vad de hade lärt och gjort. Det var återigen så mycket människor runt Iesho i Kafr Nahum att de inte hade möjlighet att vara för sig själva.

De gick till Bet Saidan. Men skaror av människor följde efter dem så de fortsatte vidare, i en båt som de lånat av Shemons och Andreos vänner i Bet Saidan, mot en öde trakt på östra stranden av Ginnesarasjön. Men folk såg åt vilket håll de for och ryktet spred sig vart de skulle åka. Tusentals människor vandrade längs stranden på landsvägen mot denna plats och många hann fram före Iesho och sändebuden. När Iesho såg den stora skaran människor som väntade fylldes han av medlidande med dem. Han tyckte att de var som herrelös boskap. Han steg i land och började undervisa dem.

Sent på eftermiddagen föreslog sändebuden att han skulle skicka i väg folket till gårdarna och byarna omkring dem, så att de kunde köpa mat. Men Iesho sa:

– Ge dem något att äta ni!

Pilipos undrade om de skulle gå och köpa bröd för två hundra denarer [daglöner] för att ge åt folket. Iesho frågade dem hur mycket mat de hade och Andreos, Shemons bror, sa:

– Här är en pojke som har fem kornbröd och två torkade fiskar, men det räcker inte långt.

Då lät Iesho sändebuden ordna matlag och folk satte sig i grupper om femtio till hundra personer. Iesho tog de fem bröden och de två fiskarna, såg upp mot himlen och läste tackbönen. Sedan bröt han brödbitar och gav bitarna åt lärlingarna som delade ut dem åt folket. Också de två fiskarna fördelade han på samma sätt. När alla ätit och blivit mätta sa Iesho:

– Samla ihop den mat som blev över, så att den inte blir förstörd.

Man plockade då ihop tolv korgar fulla med bröd och fisk. Femtusen personer hade ätit och när de såg vilken makt Iesho hade blev de övertygade om att han var den profet som skulle komma och de ville gå med honom och göra honom till Israels konung och driva ut romarna och straffa Herodes. Iesho blev arg för att de ingenting förstod. Han sa till lärlingarna att ta båten och fara i förväg till Bet Saidan, medan han själv skickade hem folket. Sedan sa han åt alla att gå hem och drog sig själv undan upp bland bergen för att be.

På kvällen när han var ensam på berget såg han båten ute på sjön. Han såg att lärlingarna

fick slita hårt med årorna eftersom de hade motvind. Strax före gryningen kom Iesho gående på vattnet bredvid båten. Lärlingarna blev förskräckta för de trodde att de såg en vålnad. De gapade och skrek, men han sa till dem:

– Lugna er! Det är bara jag. Var inte rädda!

När han steg i båten mojnade vinden och det blev lättare att ro. Lärlingarna var upprörda. Deras förstånd hade inte accepterat händelsen med bröden och fisken dagen innan eftersom deras hjärtan var förstockade. En människa som är förstockad i sitt hjärta är mycket egenkär och hård mot sina medmänniskor och kan inte tro på sanningen sådan den är. När Iesho uppenbarade sin fars makt för förstockade människor tvingades de att inse sin egen underordnade betydelse. De förträngde därför upplevelsen. Händelserna med bröden och med Iesho som kom gående på vattnet blev nu för mycket för lärlingarnas motståndskraft mot sanningen.

Tidigt på morgonen lade de till med båten i Bet Saidan och vandrade till Kafr Nahum. När folk som var med när Iesho bröt bröd åt de femtusen människorna, kom tillbaka till Kafr Nahum och såg att Iesho kommit dit före dem, trots att han inte hade åkt med i båten eller gått förbi dem på landsvägen, frågade de honom:

– Mästare, när kom du hit?

Iesho sa till dem:

– Sannerligen, ni söker inte efter mig därför att ni har fått se ett tecken från Herrens rike, utan därför att ni åt av bröden och blev mätta. Sträva inte efter den föda som är förgänglig, utan efter den föda som består och som skänker evigt liv och som människobarnet ska ge er.

Några båtar från staden Tiberias hade på morgonen lagt till i närheten av den plats där Iesho hade delat ut brödet. Några av de som hade varit med om bespisningen hade berättat för besättningarna om händelsen. De for därför i väg för att söka upp Iesho. När de fann honom i Kafr Nahum frågade de honom:

– Vilket tecken kan du ge oss? Våra fäder åt mannat i öknen, som det står skrivet: Han gav dem bröd från himlen att äta.

– Moishe gav inte bröd från himlen, svarade Iesho, men min far ger er det sanna brödet från himlen. Herrens bröd är det bröd som kommer ner från himlen och ger världen liv.

De bad honom:

– Herre, ge oss det brödet. Iesho svarade:

– Jag är livets bröd. Den som följer mig ska aldrig hungra och den som tror på mig ska aldrig törsta. Men som jag sa: ni har sett mig, men tror ändå inte. Jag är brödet som kom ner från himlen.

Man förargades över hans ord. Han kom ju från Nazírat, inte från himlen. Iesho sa till dem:

– Bli inte arga! Alla som fadern ger mig ska komma till mig och ingen ska visas bort. För jag har kommit för att göra hans vilja. Han har sänt mig. Ingen kan komma till mig utan att fadern drar honom och jag ska låta honom uppstå på den sista dagen. Det står skrivet:

Alla ska bli Herrens lärlingar. [Jes 54:13].

– Alla som har lyssnat till fadern och lärt av honom kommer till mig.

– Sannerligen, den som tror har evigt liv.

– Jag är livets bröd. Förfäderna åt av mannat i öknen och dog ändå. Men brödet som kommer ner från himlen är sådant att den som äter av det aldrig ska dö. Jag är det levande brödet som har kommit ner från himlen. Och brödet jag ska ge er är mitt kött. Jag ger det för att världen ska leva.

De undrade hur han skulle kunna ge dem att äta av hans kött. Iesho sa:

– Om ni inte äter människobarnets kött och dricker hans blod, äger ni inte livet. Mitt kött är verklig föda och mitt blod är verklig dryck. Den som äter mitt kött och dricker mitt blod

förblir i mig och jag i honom. Såsom jag lever genom fadern, ska den som äter mig leva genom mig. Detta är brödet som har kommit ner från himlen.

En del av hans följeslagare tyckte att det han sa var outhärdligt. Någon sa:

– Vem står ut med att lyssna på honom?

– Börjar ni vackla? frågade Iesho. Jag sa till er att ingen kan komma till mig, om han inte får det som gåva av fadern. Det är anden som ger liv, inte köttet. Men några av er saknar tro.

Många av lärningarna drog sig från denna stund bort från honom och ville inte följa honom längre. Iesho vände sig till sändebuden och frågade:

– Vill ni också gå er väg? Shemon Kepa svarade:

– Herre, vart skulle vi gå? Dina ord är det eviga livets ord. Vi tror och vi förstår att du är Herrens helige.

– Det är inte ni som har valt att komma till mig, sa Iesho, utan det är jag som har valt ut er.

Iesho och hans följe gick mot Ginnesaraslätten och staden Magdala, de hade bestämt att vandra omkring uppe i bergen under sommaren, där det var lite svalare. När folk i Magdala kände igen Iesho kom de bärande på sina sjuka. Överallt, i alla städer och byar och gårdar han besökte, brukade man lägga de sjuka på de öppna platserna så att de skulle kunna röra vid hans kläder när han gick förbi.

Några fariseer och skrifttolkare som kommit från Yoreshlem sökte upp Iesho för att granska honom och hans lära. De såg att några av hans lärningar åt utan att först ha tvättat händerna. Israeliterna följde de renhetstraditioner som stadgats av Moische och andra av Israels förfäder. De åt inte utan att först ha tvättat händerna. De tvättade sig även efter måltiden och när de kom hem från marknadsplatsen så åt de inte utan att först ha badat sig rena. De var också mycket noga med att skölja bägare, kannor och kittlar. Nu frågade dessa sändebud från Yoreshlem, varför Ieshos lärningar inte följde fädernas regler utan åt med orena händer. Iesho svarade:

– Varför följer ni inte själva Herrens råd utan sätter era egna stadgar högre? Herren har sagt:

Hedra din far och din mor [2 Mos 20:12, 5 Mos 5:16].

Den som smäddar sin mor eller far ska dö [2 Mos 21:17, 5 Mos 27:16].

– Men om någon säger till sin far och mor: De pengar som jag skulle kunna hjälpa er med, ska jag i stället ge som offergåva i templet, så känner sig föräldrarna smäddade. Ni menar att detta inte är vanhedrande. Men ni upphäver Herrens ord och framhäver era egna stadgar. Ni hycklare, det är om er Herren talar genom profeten Eshaia:

Detta folk ärar mig med sina läppar, men deras hjärtan står långt från mig. Fåfängt dyrkar de mig, för deras läror är människors läror. [Jes 29:13].

En del fariseer och skrifttolkare gjorde samma fel som så många andra gör, de släppte inte in Herren i sina hjärtan. Därför var deras hjärtan hårda och onda och deras strävanden fåfänga. Iesho samlade folk omkring sig och sa:

– Hör nu på och försök förstå. Det som kommer in genom munnen gör inte en människa oren, men det som kommer ut genom munnen orenar.

När lärningarna var ensamma med Iesho berättade de för honom att fariseerna hade tagit anstöt av det han hade sagt.

– En vinranka blev planterad, sa Iesho. Men inte av far. Varje planta som inte planterats av min himmelske far ska ryckas upp med rötterna. Bry er inte om vad de säger. De är vilsna ledare. Och när en vilsen leder vilsna så går alla vilse.

Då bad Shemon Kepa:

– Förklara liknelsen om det som kommer ut genom munnen.

– Förstår inte ni heller? sa Iesho. Inser ni inte att allt som kommer in genom munnen och hamnar i magen försvinner ut den naturliga vägen? Men det som kommer ut genom munnen kommer från hjärtat och det är detta som orenar människan. Människornas hjärtan är fyllda med illvilja, våld, svek, tjuvaktighet, otukt, förtal, lögn, högmod och hädelse. Detta, men inte att äta med otvättade händer, gör en människa oren.

Sedan gav sig Iesho och sändebuden i väg västerut, upp i bergen, följda av många människor. En vilodag gick Iesho och lärningarna mellan några sädesfält. Lärningarna repade av vetekorn medan de gick och gnuggade kornen mellan händerna och åt fröna. Sådant var tillåtet i Israel:

När ni bärgar skörden ska ni lämna åkerns yttersta kant åt de fattiga och åt främlingarna.
[3 Mos 23:22].

Några fariseer från Yoreshlem, de som de hade mött i Magdala, hade också följt efter dem. De kom nu fram till Iesho och sa:

– Titta! Dina lärningar utför sådant arbete som inte är tillåtet på vilodagen? Han svarade dem:

– Har ni inte läst vad Dawid och hans män gjorde när de var utan mat? De gick in i Herrens hus och tog av de bröd som endast prästerna får äta. Vilodagen är till för människan och inte tvärtom. Och människobarnet är herre över vilodagen.

En annan vilodag när de besökte en synagoga mötte de en man med en förtvinad hand. Mannen sa till Iesho:

– Jag var murare och förtjänade mitt levebröd med mina händers arbete. Nu måste jag tigga ihop min mat. Jag ber dig Iesho, gör mig frisk igen så att jag slipper leva i denna skam.

Skrifttolkarna och fariseerna från Yoreshlem bevakade Iesho för att se om han skulle bota mannen. De sökte efter bevis för att han bröt mot Moishes lagar och de frågade Iesho:

– Är det tillåtet att bota sjuka på vilodagen? Iesho svarade:

– Om någon av er har ett får som faller ner i en grop på vilodagen, griper han då inte tag i fåret och drar upp det? Och människor är värda mer än får.

Han bad mannen med den förtvinade handen att komma fram till honom. Sedan vände han sig till sina övervakare och frågade:

– Säg mig, vilka gärningar är egentligen tillåtna att utföra på vilodagen? Goda gärningar eller onda? Att rädda liv eller att söka efter skäl för att anklaga och döda?

När ingen svarade honom såg han sig förargad omkring och vände sig sedan till mannen och sa:

– Håll fram handen.

Mannen höll fram handen och den blev frisk. Fariseerna och skrifttolkarna blev ursinniga och gick bort till herodianernas plats i synagogan, där de diskuterade med herodianerna hur Iesho skulle kunna förgöras. Herodianerna var anhängare av ett parti som var underställt Galils tetrark Herodes, han som hade låtit döda Yohannan döparen.

(Sommaren år 32). Iesho gick omkring i Galil och undervisade i synagogorna. Han predikade glädjebudskapet om Herrens rike och botade sjuka. Med Iesho och sändebuden gick också några kvinnor som hade blivit botade från demoner och från sjukdomar. Det var Mirjam Magdelajeta, som sju demoner hade farit ut ur, och Yohanna, hustru till Herodes förvaltare Kusas, och Susanna och andra. Och alla upplät sina ägodelar till deras hjälp.

När tetrarken Herodes hörde talas om vad som skedde i Galil visste han inte vad han skulle tro. En del påstod att Yohannan döparen hade uppväckts från de döda, andra att profeten Eliah visade sig och åter andra att den profet som Moische hade talat om hade uppstått.

Herodes sa:

- Yohannan lät jag halshugga, så vem är detta som det berättas om?
Han försökte få tillstånd ett möte med Iesho.

(Sensommaren år 32). När tiden närmade sig för försoningsdagen och lövhyddofesten gick Iesho och lärningarna till Yoreshlem. Under denna skördefest fick israeliska män gå in i Prästernas förgård närmast templet och gå runt altaret i procession. Varje morgon under denna fest gick en procession ner till en källa alldeles utanför tempelområdet och vidare till templet och runt altaret. Men Iesho tog med sig lärningarna dit utanför festschemat. Då kom en av prästerna fram till honom och sa:

- Vem har tillåtit dig att beträda denna plats och beskåda de heliga reningskärlen, utan att du och dina lärningar först har renat er? Oren har du beträtt denna plats som är ren och vars heliga kärl ingen vågar beskåda utan att ha tvättat sig ren och bytt kläder.

Iesho och lärningarna stannade upp och Iesho tittade på prästen och sa:

- Du är här i templet. Skulle vi vara mer orena än vad du är? Prästen svarade:
– Jag är ren, för jag har tvättat mig i Dawids damm. Jag gick ner i vattnet på en trappa och steg upp ur vattnet på en annan trappa. Sedan satte jag på mig rena och vita kläder. Först därefter gick jag hit.

Iesho sa till honom:

- Stackars er blinda som ingenting ser. Du har tvättat dig i dammvattnet som har förorenats av hundar och svin.

- Du har tvättat din hud. Också prostituerade kvinnor tvättar sin hud och smörjer in sig, för att göra sig vackra utanpå så att de ska väcka begär hos männen. Men inuti är de fulla av orättfärdighet och hat.

- Du påstår att jag och mina lärningar är orena, vi som har renats i det källvatten som kommer från Herren.

Efter festen vandrade de tillbaka mot Galil. På en plats träffade de en farisé som hette Shemon och han bjöd Iesho hem till sig. Iesho gick dit och tog plats vid hans bord ute på verandan. En kvinna från trakten som ansågs leva ett syndigt liv, fick veta att han befann sig hos fariséen Shemon. Hon gick dit med en flaska balsam och ställde sig bakom honom och grät. Hon sjönk ner vid hans fötter och vätte dem med sina tårar och torkade dem med sitt hår. Hon kysste hans fötter och smorde in dem i balsam. Värden såg detta och tänkte för sig själv: Om den mannen vore en profet, skulle han inte låta en sådan kvinna röra vid honom. Iesho sa till honom:

- Shemon, jag har något att säga dig.

- Säg det, mästare, sa Shemon.

- Två män stod i skuld hos en utlånare. Den ena var skyldig femhundra denarer [fem hundra daglöner] och den andra femtio. När de inte kunde betala efterskänkte han deras skulder. Vilken av dem blev mest tacksam?

Shemon svarade:

- Den som fick mest efterskänkt, skulle jag tro.

- Du har rätt, sa Iesho.

Iesho vände sig mot kvinnan och sa till Shemon:

- Du ser den här kvinnan. Jag kom till ditt hus, men du gav mig inte vatten att bada mina fötter i. Hon har vätt mina fötter med sina tårar och torkat dem med sitt hår.

- Du gav mig ingen välkomstkys. Men hon har kysst mina fötter hela tiden ända sen hon kom hit.

- Du smorde inte mitt huvud med olja. Men hon har smort mina fötter med balsam. Därför säger jag dig, hon har fått förlåtelse för sina synder, och därför visar hon stor kärlek. Den som

får lite förlåtet, visar lite kärlek.

Till kvinnan sa Iesho:

– Dina synder är förlåtna. Din tro har hjälpt dig. Gå i frid.

Kapitel 7.

(Hösten år 32). Iesho fortsatte sedan till Fenikien och kom till trakten av Tyros. Där mötte de en fenikisk kvinna som hört ryktet om honom och som sa:

– Herre, Dawids son, lyssna till min vädjan. Min dotter plågas svårt av en demon.

Iesho svarade henne inte, men kvinnan gav inte upp utan gick efter dem och klagade och grät. Till slut sa lärlingarna till Iesho:

– Mästare! Ge henne ett besked, hon går ju efter oss och ropar hela tiden. Iesho sa:

– Jag är utsänd till de förlorade fåren av Israels hus.

Kvinnan kom fram till Iesho och föll ner framför honom och grät:

– Herre, hjälp mig. Iesho såg allvarligt på henne och sa:

– Låt barnen äta sig mätta först. Det är inte rätt att ta brödet från barnen och ge det till hundarna. Kvinnan svarade:

– Nej herre! Men hundarna brukar äta det som barnen inte äter upp. Då svarade Iesho:

– För de orden säger jag dig: gå hem för demonen har lämnat din dotter!

Från Tyros fortsatte de norrut mot Sidon. Därifrån vände de åter söderut mot Dekapolis. Där kom de fram till Iesho med en döv man som knappt kunde tala och de bad Iesho lägga sin hand på honom. Iesho såg upp mot himlen och sa sedan till den döve:

– Öppna dig!

Då öppnades mannens sinnen och han kunde höra och tala ordentligt. De förde sedan en blind man till Iesho och han botade honom också.

Åter hade mycket folk samlats kring Iesho i ödemarken. Eftersom många inte hade något att äta lät han kalla till sig sändebuden. Han sa till dem:

– Jag tycker synd om alla dessa människor, för de har varit här och lyssnat på mig i tre dagar nu och de har ingenting att äta. Om de går härifrån utan att äta först, så orkar de kanske inte hem, för många av dem bor långt härifrån.

Apostlarna frågade var de skulle få tag på maten. Iesho frågade dem hur många bröd de hade och de svarade att de hade sju bröd. Han bad folk att sätta sig ner, tog de sju bröden, tackade Herren och bröt bitar av bröden som han gav till sändebuden att dela ut till folk. De hade några torkade småfiskar som också fördelades bland folket. Fyra tusen åt och blev mätta. Efteråt samlade man ihop sju korgar av överbliven mat.

Sedan skickade Iesho hem folket och gick med sändebuden till Kafr Nahum. Men där samlades snart så mycket folk omkring Iesho att de som bodde grannar med Shemon Kepa inte kunde sköta sina vardagliga sysslor. Iesho och sändebuden lånade därför en båt och seglade i väg till trakten av Magdala. Där kom fariseer till Iesho som begärde att han skulle låta dem se ett tecken från himlen. För att bevisa vem han var. Iesho suckade tungt och sa:

– När ni ser moln stiga upp i väster förstår ni genast att det blir regn. Och när ni märker att vinden är sydlig, så vet ni att det blir hett. Ni har lärt känna himlen och jorden, men han som står inför er har ni inte lärt känna. Och detta tillfälle förstår ni inte att värdera.

– Alla tecken kan ni tyda. Utom tidens tecken! Varför kan ni inte se i vilken tid vi lever? Människorna är ett ont och trolöst släkte! Ni kommer faktiskt att få ett tecken från himlen, men inget annat tecken än Yonantecknet.

De lämnade fariseerna i Magdala och for med båten över till östra stranden av sjön. Följeslagarna hade glömt att skaffa mat och när Iesho under båtturen varnade dem för fariseernas surdeg, så förstod de inte att det var en liknelse utan började prata om att de inte hade något bröd. Iesho hörde detta.

– Varför pratar ni om att ni inte har något bröd? frågade han. Förstår ni fortfarande ingenting? Är ni så förstockade? Ni har ju ögon. Men ser ni ingenting? Ni har ju öron. Men hör ni ingenting? Kommer ni inte ihåg hur många korgar med bröd ni samlade upp, sedan jag brutit fem bröd åt fem tusen människor?

De svarade att det blev tolv korgar över. Han fortsatte:

– Och när jag bröt sju bröd åt fyra tusen människor, hur många korgar blev då över? De svarade:

– Sju!

– Förstår ni ändå ingenting?

Lärlingarna tvingades inse att när Iesho var med var det inte viktigt om de hade bröd med sig eller inte. De förstod också att han inte hade talat om surdeg till bröd, utan att han hade varnat dem för fariseernas läror.

(Senhösten år 32). Tiden närmade sig för tempelinvigningsfesten och Iesho gick upp till Yoreshlem tillsammans med sina lärlingar. När Iesho gick omkring i Salomos pelargång, den östra pelargången på tempelplatsen, omringades han av fariseer och skrifttolkare som frågade honom:

– Hur länge ska du hålla oss i ovisshet? Om du är Meshiha, varför säger du inte det?

– Jag har sagt er sanningen, sa Iesho, men ni tror inte på mig. Mina gärningar, vilka jag gör i faderns namn, vittnar om mig. Men ni tror mig inte, för ni är inte får i min hjord. Mina får lyssnar till mig. Jag känner dem och de följer mig. Jag ger dem evigt liv och ingen ska ta dem ifrån mig. Vad min far har gett mig är större än allting annat och ingen kan ta dem ur min fars hand. Jag och fadern är ett.

Då ville de stena honom och Iesho frågade:

– Ni har sett mig göra många goda gärningar i faderns namn. Vilken av dem är det ni stenar mig för? De svarade:

– Vi vill inte stena dig på grund av någon god gärning, utan för att du hädar och jämställer dig själv med Herren. Iesho sa:

– Står det inte skrivet:

Jag har sagt, ni är alla den högstes söner. [Ps 82:6].

– Hur kan ni då säga till mig, som fadern har gett helig ande och sänt till världen, att jag hädar när jag säger att jag är Herrens son? Det är om jag inte gör goda gärningar som ni ska tvivla på mig. Men, om ni inte kan tro på mig, så tro åtminstone på mina gärningar. Då ska ni förstå att fadern är i mig och att jag är i fadern.

Bland folket fanns olika uppfattningar om honom. Några sa:

– Inte kommer väl Meshiha från Galil?

Men en annan sa:

– Inte kan det komma någon som gör större under än vad denne man redan har gjort?

Några fariseer hörde vad som diskuterades och gick till befälhavaren för tempelvakten och bad honom att skicka ut vakterna för att ingripa. Och så skedde. Vakterna gick ut till pelargången där de hörde hur Iesho undervisade de laglärda:

– Sannerligen säger jag er, den som inte går in i fårållan genom grinden utan klättrar in över stängslet, han är en tjuv och en rövare. Men herden blir insläppt genom grinden av grindvakten. Och fåren känner igen sin herdes röst, när han ropar deras namn för att föra dem ut på bete. Och när de blivit utsläppta går han före dem och de följer efter. Men inför främlingen är de skygga och honom följer de inte. Tjuven kommer bara för att stjäla, döda och slakta. Jag har kommit för att ge liv. För att ge liv i överflöd.

– Jag är den gode herden, den som ger sitt liv för fåren. Andra herdar överger fåren och flyr när vargarna kommer.

– Jag är den gode herden och jag känner mina får och de känner mig, liksom fadern känner sonen och sonen känner fadern.

– Ännu en tid kommer jag att vara bland er, sedan går jag till honom som har sänt mig. Ni

kommer att söka efter mig, men ni kommer inte att hitta mig, för dit jag går kan ni inte komma.

– Jag vet att ni härstammar från Abraham. Men ni vill döda mig därför att mitt budskap inte når in i er. Jag berättar för er vad jag har hört från min far och ni gör vad ni hör från er far.

En av de laglärda sa:

– Abraham är vår far.

Iesho svarade:

– Om Abraham är er far, så handla som Abraham skulle ha gjort. Men ni vill döda mig därför att jag berättar sanningen för er, som jag har hört från Herren. Abraham skulle ha lyssnat till Herren, men ni lyssnar till er far.

En annan av de laglärda sa:

– Det är Herren som är vår far!

Men Iesho svarade:

– Om Herren vore er far skulle ni hålla av mig, för jag kommer från Herren och jag gör hans vilja. Jag har inte kommit till er i eget ärende, utan för att han har sänt mig.

– Varför förstår ni inte vad jag säger? Jo, därför att ni inte står ut med mitt budskap. Ni har Motståndaren till far och vill göra hans vilja. Motståndaren är en lögnare och en dråpare. Det finns ingen sanning i Motståndaren och när jag säger er sanningen så tror ni inte på mig, utan ni vill i stället döda mig.

– Vem av er kan visa att jag har fel? Och om jag har rätt, varför tror ni inte på mig? Den som hör till Herren, lyssnar till Herrens budskap. Ni lyssnar inte till budskapet, därför att ni inte hör till Herren.

När vakterna kom tillbaka frågade prästerna:

– Varför har ni inte gripit honom? Vakterna svarade:

– Aldrig har en människa talat som han.

Då sa en av fariseerna till dem:

– Har ni också blivit vilseledda? Ingen i rådet och ingen av oss fariseer tror på honom, men den förtappade hopen, de som inte känner till skrifterna, de tror på honom.

Rådsmedlemmen Nikodemos sa:

– Inte dömer vår lag någon innan han är hörd och innan vi tagit reda på vad han har gjort?

Någon svarade:

– Är du också från Galil kanske? Och en annan sa till honom:

– Se efter i skrifterna! Profeten kommer inte från Galil!

Senare sökte fariseer upp Iesho och sa:

– Har vi inte rätt när vi säger att du är samarier och att du är besatt? Iesho svarade:

– Jag är inte besatt. Det jag gör är ar fadern bland människorna. Men ändå vill ni vanära mig. Jag söker inte min egen ära, men sannerligen, den som tar till sig mitt budskap ska aldrig någonsin dö.

En av fariseerna sa:

– Nu vet vi att du är besatt! Abraham dog och profeterna, men du säger att den som bevarar ditt budskap aldrig ska dö. Vem tror du att du är? Skulle du vara större än Abraham och profeterna? Iesho svarade:

– Er förfader Abraham jublade över att han skulle få se min dag. Han fick se den och han gladde sig.

Samme farisé sa

– Du är inte ens femtio år och ändå påstår du att du har sett Abraham! Iesho svarade:

– Jag är och jag var innan Abraham blev till.

De blev arga och ville än en gång stena honom, men han undkom dem och lämnade tempelgården och Yoreshlem tillsammans med sändebuden och begav sig till Bet Abara, platsen vid Yardenfloden där Yohannan hade döpt.

(Tidigt på våren år 33). Folk från Yehuda som hade lyssnat till Yohannan kom nu och lyssnade på Iesho vid Yarden. Man menade att Yohannan aldrig hade visat några tecken, men att allt han hade sagt om den som skulle komma stämde in på Iesho. När Iesho såg de skaror som samlades runt honom, så kände han medlidande med dem. De var illa medfarna och liknade boskap utan herde. Till sina lärningar sa han:

– Skörden är stor, men skördearbetarna få. Be därför skördens herre att han sänder ut fler arbetare.

Han undervisade dem som sökte upp honom och botade dem som var sjuka. Några fariseer sökte upp honom och frågade om det var tillåtet för en man att skilja sig från sin hustru. De hade uppfattat att hans lärningar och andra israeliska män hade en annan åsikt i den frågan än vad Iesho själv hade. Iesho frågade dem vad Moische hade sagt och de svarade en man fick skilja sig från sin hustru om han skrev ett skiljebrev åt henne som intygade att hon var skild. Då sa Iesho:

– För att ni är så hårdhärtade, så tillät Moische detta. Men redan vid skapelsen gjorde Herren människan till man och kvinna. Därför ska en man gå ifrån sin far och mor. Och mannens och kvinnans kroppar ska förenas till en, så att de inte mer är två utan en kropp. Vad Herren har förenat ska inte människan skilja.

– Jag säger er att den som skiljer sig från sin hustru av andra skäl än otukt och sedan gifter om sig, han är en äktenskapsbrytare.

Några kvinnor kom med sina barn för att Iesho skulle röra vid dem, men lärningarna visade bort barnen. Detta gjorde Iesho arg. Han sa:

– Låt barnen vara. Missunna dem inte att komma till mig, för barnen hör till Herrens rike. Akta er för att se ner på någon av dessa små, för deras änglar i himlen kan alltid se min himmelske faders ansikte. Den som inte tar emot Herrens rike som ett barn, den kommer aldrig till dit.

Han tog ett barn i famnen och gick omkring bland barnen och rörde vid dem och välsignade dem. När de blev ensamma frågade lärningarna honom om vad han sagt om skiljebrev och äktenskapsbrott. Iesho sa:

– Den som skiljer sig från sin hustru och gifter om sig begår äktenskapsbrott.

Lärningarna ansåg att om mannens hade en sådan ställning till sin hustru, så var det bäst att aldrig gifta sig.

Martas och Mirjams bror Shemon låg sjuk i Bet Ania och systrarna skickade bud efter Iesho för att han skulle komma och bota honom. När Iesho fick höra att Shemon var sjuk sa han:

– Den sjukdomen leder inte till döden utan till Herrens ära. Och därigenom till att hans son blir ärad.

Iesho tyckte mycket om Marta, Mirjam och Shemon, men ändå stannade han kvar vid Yarden ytterligare en tid.

En lärning kom fram med en man till Iesho som sa:

– Mästare, säg åt min bror att dela arvet med mig.

– O människa! svarade Iesho. Vem har gett mig rätt att döma eller skifta mellan er?

Han vände sig till sändebuden och sa:

– Inte är väl jag en skiftesman? Akta er för allt habegär. En människas liv beror inte på ett överflöd av ägodelar.

– En förmögen man hade fått så stor skörd att han inte hade plats för hela skörden i sin lada. På kvällen efter arbetets slut funderade han över vad han skulle göra. Han bestämde sig för att bygga en större lada för att få plats med allt. Sedan skulle han inte behöva oroa sig för framtiden, utan skulle kunna njuta av tillvaron. Men samma natt dog mannen och hans förmögenhet kunde inte rädda honom. Så går det för den som samlar skatter åt sig själv, men som inte är förmögen i Herrens ögon.

När Iesho skulle gå därifrån skyndade en man fram och föll på knä framför honom och frågade:

– Gode mästare, vad ska jag göra för att förtjäna evigt liv? Iesho svarade:

– Varför kallar du mig för god? Ingen utom den himmelske fadern är god. Men du känner till Herrens råd:

du ska inte döda;

du ska inte begå äktenskapsbrott;

du ska inte stjäla;

du ska inte ljuga;

du ska inte undanhålla någon dennes rättigheter;

du ska hedra din far och din mor.

Mannen sa:

– Alla dessa bud har jag hållit. Vad återstår? Iesho sa vänligt till honom:

– En sak återstår för dig i så fall: gå bort och sälj allt du äger och ge pengarna till de fattiga. Då får du en skatt i Herrens rike. Kom sedan och följ mig.

Mannen gick bedrövad i väg, för han var rik. Iesho såg på lärlingarna och sa:

– Hur svårt är det inte för dem som har pengar att gå till Herrens rike?

Lärlingarna blev förskräckta och Iesho upprepade:

– Ja, mina stackars barn, hur svårt är det inte att gå till Herrens rike. Det är lättare för en kamel att gå genom ett nålsöga, än det är för den som äger mycket att gå till Herrens rike.

Lärlingarna blev än mer förskräckta och frågade sig vem som då kunde räddas. Om inte ens dem som Herren givit makt och rikedom kunde komma ifråga? Iesho betraktade dem allvarligt och sa:

– Det är omöjligt för människor att rädda sig undan döden. Men för Herren är allt möjligt.

Då sa Shemon Kepa:

– Men vi har ju lämnat allt för att följa dig! Hur ska det gå för oss nu? Iesho sa:

– Jag lovar er att alla som för min skull har övergivit sin familj, sin släkt eller sina egendomar ska bli rikligen belönad. Men många av de som i dag räknas till de främsta, ska komma att räknas bland de minsta och tvärt om.

– Det är med Herrens rike som när en man tidigt en morgon gick ut för att leja arbetare till sin vingård. När han hade kommit överens med arbetarna, skickade han ut dem till vingården. Flera timmar senare såg han några sysslolösa män på torget, och han frågade dem om de ville arbeta på hans vingård mot en skälig ersättning. Och det ville de. Vid flera andra tillfällen under dagen och eftermiddagen hände samma sak. Och när det endast återstod en timma att arbeta lejde han ännu en arbetslös daglönare. När det blev kväll sa mannen till sin förvaltare: Kalla hit arbetarna och ge dem deras lön. Betala först den som kom sist och sist de som kom först. När de sist anställda fick en denar, så trodde de först anställda att de skulle få mer. Men de fick alla samma lön. Då klagade en av dem: Varför ska den som bara har arbetat i en timme få lika mycket som oss, som har arbetat under hela dagen i den tunga hettan? Vingårdens ägare svarade honom: Min vän, jag är inte orättvis. Vi kom överens om en denar. Tag det som är ditt och gå hem. Men jag vill att den siste ska ha lika mycket som alla andra. Och det är mina pengar. Du ska inte bli arg för att jag är givmild. Så ska de sista bli de första och de första bli de sista.

De var kvar vid Yardenfloden i två dagar efter att han fått budet från Marta och Mirjam, sedan sa han till lärlingarna:

– Låt oss gå tillbaka till Yehuda och till Bet Ania. En av lärlingarna sa:

– Mästare, sist ville de stena dig i Yehuda och nu tänker du gå tillbaka dit? Iesho sa:

– Vår vän Shemon sover, men jag går dit för att väcka honom. Lärlingen sa:

– Om han sover så vaknar han av sig själv. Iesho sa:
– Shemon är död. Och för er skull, för att ni ska tro, är jag glad att jag inte var där och botade honom. Men nu ska vi gå till honom.

Yehuda Toma sa till de andra lärningarna:

– Låt oss gå med och dö med honom.

De lämnade Bet Abara och vandrade upp genom Yeriho mot Bet Ania, där Marta och Mirjam bodde. När de närmade sig byn, sände Iesho bud till Marta och Mirjam att han väntade utanför byn. Han ville undgå upptäckt så länge som möjligt, för att ingen skulle hinna sända bud till prästerna i Yoreshlem. När Marta hörde att Iesho var på väg gick hon för att möta honom, medan Mirjam stannade kvar hemma. Marta kom till Iesho utanför Bet Ania och sa till honom:

– Herre, om du hade varit här hade inte min bror dött. Iesho svarade:

– Din bror kommer att uppstå igen. Marta svarade:

– Jag vet att han ska uppstå på den sista dagen. Iesho sa:

– Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig lever även om han dör. Tror du på mig? Marta svarade:

– Ja, herre, du är Herrens son, Meshiha, han som skulle komma. Iesho sa:

– Gå och hämta Mirjam.

Iesho stannade utanför Bet Ania tills Marta och Mirjam kom tillbaka. De åtföljdes av några vänner som bodde hos dem för att trösta dem. När Mirjam fick se Iesho, kastade hon sig framför hans fötter och grät:

– Om du hade varit här hade min bror inte dött.

Flera av Shemons vänner grät med Mirjam och Iesho blev mycket berörd av deras sorg. Han frågade:

– Var har ni lagt honom? De sa:

– Herre, kom och se.

På väg till graven började också Iesho att gråta och när de kom fram till graven, som var en klipphåla, sa han:

– Ta bort stenen! Marta sa:

– Herre, kroppen har redan börjat lukta, för det har gått fyra dygn sedan han dog. Iesho sa till henne:

– Har jag inte sagt dig att om du tror, så ska du få se Herrens makt?

De flyttade på stenen och Iesho lyfte blicken mot himlen och sa:

– Far, jag tackar dig för att du har hört mig.

Sedan ropade han med hög röst in i gravkammaren:

– Shemon, kom ut!

Då kom Shemon ut med svepeduken runt kroppen och med en binda under hakan som var knuten på hjässan. Iesho sa:

– Hjälp honom att knyta upp bindan och att komma hem.

Från den dagen kallades Martas och Mirjams bror för Lazar, efter El azar, vilket är arameiska och betyder *den ende* (härskaren) *hjälper*, och Bet Ania kallades ännu för hundra år sedan för el-Azarijeh, *byn där Herren hjälpte*.

Kapitel 8.

(Våren år 33). Iesho och lärningarna lämnade sedan Bet Ania innan ryktet om Shemon Lazars uppståndelse hade nått prästerna i Yoreshlem. De gick mot Galil genom Samaria och kom till staden Sychem. Lärningarna gick in i staden för att köpa mat och Iesho, som var trött efter vandringen, satte sig ner och vilade vid en brunn utanför staden. I närheten låg den mark där Abrahams sonson Yakhov hade slagit upp sitt tält, den mark som han sedan hade köpt och på sin dödsbädd gett till sin son Yavseph. Brunnen kallades för Yakhovs brunn.

Det var mitt på dagen och en samarisk kvinna kom för att hämta vatten. Iesho bad henne om vatten, men hon förvånades över att han bad en samarisk kvinna om vatten. Israeliter som inte var från Samaria brukade inte vilja ha med samarier att göra, och kvinnan förstod att Iesho inte var samarier. I Yoreshlem brukade man kalla staden Sychem för Sychar vilket betyder superi, och det kunde heta att ett bröd skänkt av en samarier var mer orent än griskött. Iesho sa till henne:

– Om du visste vad Herren kan ge och om du visste vem som frågar dig om vatten, så skulle du ha bett honom och fått det friskaste källvattnet att dricka.

Kvinnan frågade hur han skulle få tag på det friska källvattnet, när han inte hade något att hämta upp vatten med. Brunnen var djup. Hon sa:

– Den här brunnen har vi fått av vår förfader Yakhov. Både han och hans söner och hans boskap drack detta vatten. Skulle du vara förmer än Yakhov?

Iesho svarade:

– Den som dricker av vattnet i brunnen blir snart törstig igen, men den som släcker törsten med det vatten jag ger blir aldrig mer törstig. Det vattnet blir en källa i den människan. En källa som flödar och ger evigt liv. Kvinnan bad:

– Herre, ge mig sådant vatten, så att jag aldrig mer blir törstig och aldrig mer behöver gå hit efter vatten.

Iesho sa till henne att gå och hämta sin man. Kvinnan svarade att hon inte hade någon man. Iesho sa då:

– Nej, det är riktigt att du inte har någon man. Fem män har du haft och den man du har nu är inte din man.

Kvinnan satt tyst en stund och tittade på Iesho, sedan sa hon:

– Herre, jag hör att du är en profet. Därför vill jag ställa en fråga. Våra förfäder har tillbett Herren på berget här, men i Yehuda säger de att den rätta platsen att tillbe honom på finns i Yoreshlem.

Samarierna vägrade att erkänna Yoreshlems överhöghet och hade inte hjälpt till med återuppbyggnaden av templet i Yoreshlem, när skaror av israeliter från Yehuda, Levi och Benjamins stammar hade återvänt efter fångenskapen i Babylonien. I stället firade samarierna de religiösa högtiderna på berget Gerizim, i närheten av Yakhovs brunn. De hävdade ibland att de hade Israels sanna religion. Iesho svarade kvinnan:

– Tro mig, det kommer en tid när ni varken ska tillbe skaparen här på berget eller i Yoreshlem. Det kommer en tid, ja den tiden är redan här, då alla sanna tillbedjare av Herren ska tillbe honom i helig ande. För så vill skaparen att man ska be till honom. Herren är ande och bör tillbes i ande.

Kvinnan sa:

– Jag vet att Meshiha kommer och att han ska låta oss veta allt. Iesho sa till henne:

– Jag är den som du väntar på.

Just då kom lärlingarna. De blev förvånade när de såg Iesho sitta och prata med kvinnan, för det ansågs opassande för en israelisk man att tala med en kvinna utomhus, och särskilt med en samarisk kvinna. Men ingen av dem frågade honom vad de hade talat om. Kvinnan ställde sin vattenkruka vid brunnen och gick in till staden och sa till dem hon mötte:

– Kom får ni se en man som vet allt om mig. Kan han vara Meshiha?

När lärlingarna hade gjort i ordning mat sa de till Iesho:

– Mästare, kom och ät. Han svarade:

– Jag har mat att äta som ni inte känner till.

Lärlingarna undrade om någon kommit med mat till honom. Iesho sa:

– Det som ger mig livskraft, är att göra min fars vilja. Han har sänt mig att fullborda sitt verk. Ni säger att det är skördetid om fyra månader, när sommaren är här. Men jag säger er: lyft blicken och se hur fälten redan har vitnat av mogen ax. Den som skördar får sin lön. Han

bärgar grödan till evigt liv. Den som har sått och den som skördar får glädja sig tillsammans. Här gäller att en har sått och andra skördar. Jag sänder er att skörda där ni inte har sått. Andra har gjort förarbetet, men ni får glädjen att skörda.

Många samarier från Sychem undrade om Iesho kanske var Meshiha, när de hört vad kvinnan berättat. De följde henne tillbaka till Iesho och bad honom att stanna hos dem. Han stannade hos dem och undervisade dem och tusentals samarier lyssnade på honom och blev alltmer övertygade.

Efter två dagar i Sychem bestämde sig Iesho för att fortsätta till Galil. Många av samarierna ville bli hans lärningar. De var övertygade om att han var Meshiha, eftersom han hade kommit till dem på berget Gerizim, i stället för att gå till deras fiender på berget Sion i Yoreshlem. Iesho lyckades övertala dem att inte följa med honom, men många samarier började från denna stund själva predika glädjebudskapet om Herrens rike i Samaria.

De gick genom Galil till Kafr Nahum och Iesho undervisade lärningarna och predikade för folket. I Kafr Nahum samlades som vanligt mycket folk kring Iesho. Så mycket folk att de vandrade vidare mot trakten av Caesarea Pilipi för att få vara för sig själva. På vägen dit sa Iesho:

– Det som ni frågade mig om när ni kom till mig, det svarade jag inte på då. Nu vill jag ge er svaret, men nu söker ni inte efter det.

– Vem säger folk att jag är?

Lärningarna svarade att en del trodde att han var Yohannan döparen, en del att han var Eliah, medan andra trodde att han var profeten [5 Mos 18:15]. Han frågade:

– Vad tror ni själva? Shemon Kepa svarade honom:

– Du är Meshiha, den av Herren smorde konungen. Iesho sa:

– Då är du är lycklig Shemon bar-Yonan för det är inte människor som har lärt dig detta, utan min far i himlen. Du är den klippa som jag ska bygga min församling på och den församlingen ska verka till tidens ände.

Han förmanade dem att inte tala med andra om honom. Han sa:

– Ge inte det som är heligt till hundarna. För då släpar de omkring med det i dyngan. Och kasta inte era pärlor till svinen. För svinen försöker äta dem och när de tuggat sönder sina tänder blir de arga och angriper er.

– Lyssna nu noga på vad jag har att säga er. Människobarnet ska bli förkastad av prästerna, Stora rådet och de laglärda. Han ska överlämnas i romarnas våld och få lida mycket. Han kommer att bli dödad och sedan uppväckt på den tredje dagen.

Lärningarna blev mycket ledsna när de hörde vad han sa. För han berättade allt vad som skulle ske, utan att dölja någonting. Shemon Kepa förde med sig Iesho avsides och började att säga emot honom:

– Må den himmelske fadern bevara dig, herre! Detta får inte ske! Vi kommer att försvara dig.

Iesho vände sig om och såg på sina lärningar, vilka stod och tittade på honom och Shemon. Sedan vände han sig till Shemon och sa:

– Gå undan, motståndare, och stå inte i vägen för mig! Dina tankar kommer inte från Herren utan från människor.

Han kallade på lärningarnas uppmärksamhet och sa:

– Den som vill följa mig måste försaka sig själv och bära en tung börda. På så sätt kan man följa mig. Den som vill bevara sitt liv han ska mista det, men den som mister sitt liv för mig, han ska bevara det. Vad hjälper det en människa om hon vinner hela världen, men förlorar sin själ?

– Om någon kommer till mig utan att vara beredd att överge sin mor och sin far och sin hustru och sina barn och sina syskon och därtill sitt eget liv, kan han inte vara min lärning. Den som inte bär sin börda efter mig, kan inte vara min lärning.

– Om någon av er vill bygga ett torn, så räknar han först ut hur mycket bygget kommer att kosta. Om han först påbörjar bygget men sedan kommer underfund med att han inte har råd att bygga klart, börjar man kanske att göra narr av honom. Så är det sannerligen - och ingen kan vara min lärling utan att avstå från allt han äger.

– För min skull kommer man att släpa er inför domstolar och låta piska er i synagogorna. För min skull ska ni också föras inför furstar och kungar, för att vittna inför dem och inför de oupplysta folken.

– Var inte rädda för dem! Alla hemligheter ska avslöjas och allt som är gömt ska bli synligt. Det jag säger er i mörkret ska ni säga i ljuset och vad ni hör viskas i ert öra ska ni predika från taken. Var inte rädda för dem som kan döda er kropp, men sedan inte kan göra er något mer ont. Men frukta honom som har makt över både kroppens och själens liv. Säljs inte sparvar för några kopparmynt? Men ingen sparv faller till marken bortglömd av fadern. På er är varje hårstrå räknat. Var inte rädda, ni är viktigare än många sparvar.

– Lev som de hebreiska förfäderna gjorde. Lev som nomader vilka inte är bofasta någonstans i denna världen. [Hebré betyder förbivandrare]. Om de förföljer er i en stad så fly till en annan och om de angriper er i den stad ni flytt till så fly igen till en annan stad. Lyckliga är ni när man hatar er och förföljer er, men det inte finns någon plats där man inte har förföljt er tidigare. Sannerligen, ni hinner inte igenom alla Israels städer innan människobarnet kommer.

– Ni ska inte tro att jag har kommit för att sprida fred i världen. Jag har kommit för att uppväcka söndring, så att:

Sonen sätter sig upp mot sin far och dottern mot sin mor och sonhustrun mot sin svärmor. Och husets herre får sitt eget husfolk till fiender. [Mik 7:6].

– Var och en som känns vid mig inför människorna, ska jag kännas vid inför min far i himlen. Men var och en som förnekar mig inför människorna, ska jag förneka inför min far i himlen. Den som skäms för mig och mitt budskap, i denna svekfulla och syndfulla tillvaro, för honom kommer människobarnet att skämmas inför sin himmelske fader och de heliga änglarna.

– Det bör vara tillräckligt för lärlingen, om det går för honom som det går för hans mästare. Och tillräckligt för tjänaren, om det går för honom som för hans herre. Men när de har kallat husbonden för Beelsebul, vad ska de då inte kalla hans husfolk? Iesho klagade över människorna i de städer som hade sett alla hans verk, men ändå inte bättrat sig:

– Stackars dig, Korazim! Stackars dig, Bet Saidan! För om människorna i Tyros och Sidon hade sett de underverk som ni har sett, så skulle de för länge sedan ha bättrat sig och klätt sig i säck och aska. Men för Tyros och Sidon ska det på domens dag bli drägligare än för er. Och Kafr Nahum, som har varit upphöjt till himlen, ska sänkas ända ner i Sheol. För om de underverk som blev gjorda i Kafr Nahum hade gjorts i Sodom, så hade Sodom funnits än i dag. För Sodom folk ska det på domens dag bli drägligare än för folket i Kafr Nahum.

– Några av er kommer att få se människobarnet i sitt rike redan innan ni dör. En vecka senare, när de kommit tillbaka till Kafr Nahum, tog Iesho med sig Shemon Kepa, Yakhov bar-Zabdai och hans bror Yohannan högt upp på det berg som sluttar ner mot Kafr Nahum och Ginnesarasjön för att be. Däruppe såg lärlingarna hur Ieshos utseende förvandlades när han bad. Hans ansikte började stråla som solen och hans kläder blev glänsande vita. Inga kläder de någonsin sett tidigare hade varit så vita. Två personer visade sig och samtalande med Iesho om hans utträde ur denna värld, som skulle fullbordas i Yoreshlem. Lärlingarna föll i dvala. Men när de två männen, vilka de förstod var Moisho och

Elijah, skulle lämna Iesho sa Shemon förvirrat:

– Herre, så bra att vi är här. Om du vill så ska vi göra tre hyddor, en åt dig, en åt Moishe och en åt Elijah.

Medan han talade övertäcktes de av ett ljusst moln och ur molnet kom en röst som sa:

– Detta är min älskade son. Honom har jag utvalt. Lyssna till honom.

När lärlingarna hörde rösten blev de förskräckta och föll de ner mot marken. Iesho gick fram till dem och rörde vid dem och sa:

– Ställ er upp och var inte rädda.

När de såg upp såg de ingen utom Iesho. På vägen ner sa Iesho:

– Tala inte om för någon vad ni har sett förrän människobarnet har uppstått från de döda.

Lärlingarna frågade Iesho:

– Vad menar de laglärda när de säger att Elijah måste komma före Meshiha? Iesho svarade:

– Elijah skulle komma och upprätta allt igen [Mal 4:5]. Och Elijah har redan kommit, men de ville inte veta av honom utan behandlade honom precis som de ville. På samma sätt ska också människobarnet få lida genom dem.

Lärlingarna trodde att han talade om Yohannan döparen.

När de kom ner till de andra lärlingarna såg de att mycket folk hade samlats kring dem och att de diskuterade med några skrifttolkare. När folk fick se Iesho hälsade de honom. Han frågade vad de diskuterade och en man ur hopen svarade:

– Mästare, jag har fört min son till dig, därför att han är besatt av en stum demon. Demonen brukar kasta omkull pojken. Han får fradga kring munnen, börjar gnissla tänder och blir medvetlös. Dina lärlingar kunde inte driva ut demonen.

Iesho sa:

– Detta fördärvade släkte som inte vill tro! Hur länge måste jag vara hos er och stå ut med er? Kom hit med din son.

De förde pojken till honom och pojken började skaka och ramlade omkull på marken när han såg Iesho. Iesho frågade hur länge han haft det så här och pappan svarade:

– Sedan han var litet barn. Det har hänt att demonen försökt kasta honom i elden eller dränka honom i sjön. Om du kan hjälpa oss så var snäll och gör det! Iesho svarade honom:

– Om jag kan, säger du. Den som har förtroende för Herren förmår allt! Pappan ropade gråtande:

– Jag tror! Förlåt min brist på tro. Iesho sa till demonen:

– Du stumme och döve demon, jag befäller dig att lämna pojken och aldrig komma tillbaka.

Pojken började skrika och skaka och sedan låg han så stilla att folk trodde att han hade dött, men Iesho tog honom i handen och reste honom upp.

När de var ensamma frågade lärlingarna varför inte de hade kunnat driva ut demonen. Iesho svarade:

– För er brist på tro. Ni har fått förmågan att driva ut demoner, men ni tvivlar. Sannerligen, om ni har det allra minsta förtroende för Herren, blir allting möjligt för er. Sådan tro får ni genom bön och fasta.

Än en gång berättade han om vad som skulle komma att hända i Yoreshlem.

– Människobarnet ska överlämnas i romarnas händer. De kommer att döda honom, men på den tredje dagen ska han uppstå. Lärlingarna blev åter bedrövade, men ingen ställde några frågor.

På vägen tillbaka till Shemon Kepas hus i Kafr Nahum gick lärlingarna en bit efter Iesho och diskuterade vilken lärling som var den störste. När de kom fram frågade Iesho vad de hade pratat om. De ville inte svara. Då satte sig Iesho ner och kallade till sig lärlingarna och sa:

– Om någon av er vill vara den störste, så ska han hålla sig själv för att vara den minste och vara alla andras tjänare.

Han kallade på ett barn och ställde det framför dem. Han la armen om barnet och sa:

- Om ni inte ändrar er och blir som detta barn, så kommer ni inte till Herrens rike. Men den som är så ödmjuk att han är som ett barn, han blir den störste av er i Herrens rike.
- Den som tar emot ett barn i mitt namn tar emot mig. Men den som förför en av dessa små, för honom vore det bättre att han sänktes i havet med en kvarnsten om halsen. Stackars världen för förförelsen. Den kommer. Men stackars den som kommer med förförelsen.
- Om din hand eller din fot förför dig, så hugg av den och kasta den ifrån dig. För det är bättre att leva med detta lyte än att ha händerna och fötterna i behåll och gå mot fördärvet. Om ditt öga förför dig, så riv ut det och kasta det ifrån dig. För det är bättre för dig att leva enögd, än att ha båda ögonen i behåll och gå mot fördärvet.

Yohannan bar-Zabdai berättade att de mött en man som drev ut demoner i Ieshos namn, men att de försökte hindra honom eftersom han inte var en av dem. Iesho sa:

- Motarbeta honom inte. Ingen som har gjort en kraftgärning i mitt namn kan sedan tala illa om mig. Den som inte är emot oss, han är med oss.

I Kafr Nahum gick en indrivare för tempelskatten fram till Shemon Kepa och sa:

- Brukar inte er mästare betala tempelskatt? Shemon svarade:
- Jo...

När Shemon träffade Iesho förekom Iesho honom med frågan:

- Vad anser du Shemon? Vilka beskattas av jordens kungar? Sönerna eller folket? Shemon svarade:
- Folket. Då sa Iesho:
- Således slipper sönerna betala skatt. Men för att de inte ska vända sig emot oss av denna anledning, gå ner till sjön och kasta ut en krok. Den första fisk som du drar upp har en silverpeng i munnen. Betala skatt för dig och mig med den.

Kapitel 9.

(Våren år 33). Påsken närmade sig och nu var tiden inne för Ieshos utträde ur denna värld och upptagande till himlen. De började åter vandra mot Yoreshlem. De gick genom byar och städer i Galil och han undervisade på vägen.

Det kom underrättelser från Yoreshlem att några knaniais från Galil hade gripits sedan de hade anklagats för att ha överfallit och knivdödat en romersk soldat. Den romerske prokuratorn Pontius Pilatus hade låtit föra männen till offeraltaret i templet, där de dagliga blodsofferitualerna pågick. De romerska soldaterna hade föst bort de tjänstgörande prästerna och skurit upp mannens ådror så att deras blod blandades med offerdjurens blod. Och sedan låtit männen förblöda. I israeliternas ögon drabbades dessa knaniais, frihetsivrare, av ett öde långt värre än bara döden. Pilatus beräkning var att detta skulle verka avskräckande mot nya knivöverfall.

– Tror ni att dessa män var större syndare än alla andra galileer, eftersom detta kunde hända dem? frågade Iesho. Eller de arton som dödades när Siloatornet rasade, tror ni att de var större syndare än alla andra i Yoreshlem?

– Nej, säger jag, men om ni inte bättrar er och låter omvända er och lever rättfärdigt, så ska ni också mista era liv, så som dessa män miste sina.

Han berättade en liknelse för dem:

– En man hade ett fikonträd i sin vingård, men han hittade aldrig någon frukt på det. Han sa åt sin trädgårdsmästare att hugga bort trädet eftersom det inte burit frukt på tre år. Han var rädd att trädet skulle förstöra jorden. Trädgårdsmästaren bad att trädet skulle få bli kvar i ett år till. Han skulle gräva runt trädet och gödsla det, så att det kanske gav frukt. Om inte kunde de hugga bort trädet nästa år.

Någon frågade honom:

– Herre, är det bara några få som blir räddade? Iesho sa:

– Gå in genom den trånga porten. Vid och bred är den väg som leder till fördärvet och många färdas på den vägen. Men trång är den port och smal är den väg som leder till livet. Och få är de som finner den vägen.

– När husets herre har låst porten och ni blivit kvar utanför och står där och bultar och säger: Herre, öppna för oss!, så kommer han att svara: Jag vet inte vilka ni är? Då säger ni: Vi har ätit och druckit tillsammans med dig och du har undervisat i våra byar och städer. Han kommer då att svara: Jag vet inte vilka ni är. Gå bort härifrån, ni ogärningsmän.

– Ni kommer att gråta och skära tänder när ni får se Abraham, Ishak och Yakhov och alla profeterna vara i Herrens rike. Människor ska komma från jordens alla hörn och bjudas till bords i Herrens rike, medan ni själva blir utdrivna.

Iesho berättade ytterligare en liknelse:

– En man ville ordna ett kalas för sina vänner. När förberedelserna var klara sände han sin tjänare för att kalla på gästerna. Den förste som tjänaren kallade svarade: Några köpmän är skyldig mig pengar och de kommer till mig i kväll. Jag ber om ursäkt, men jag kan inte komma till kalaset. Nästa person som kallades svarade: Jag har köpt ett hus och har avtalat att arbeta några dagar som en del av betalningen. Tyvärr kan jag inte komma. En annan som blev kallad svarade: En bekant ska gifta sig och jag ska ordna festen och har därför inte tid att komma. Ytterligare en annan svarade: Jag ska gå och hämta arrendet på en gård som är min. Jag ber om ursäkt, men jag kan inte komma.

– När tjänaren kom tillbaka till sin herre berättade han vad som hade hänt och mannen sa då till sin tjänare: Gå till stadens gator och gränder och bjud alla fattiga och sjuka som du träffar på till mitt kalas.

– Köpmän och handelsmän ska inte gå in i min fars boningar. Många är kallade men få är utvalda.

Han berättade också liknelsen om Lazar och den rike mannen.

– En rik man klädde sig i purpur och linne och hade kalas varje dag. Vid den rike mannens port låg en tiggare vid namn Lazar, full av sår som slickades av hundarna. Lazar önskade att han fick äta sig mätt på resterna från den rike mannens bord. Så dog tiggaren och fördes till Abrahams sida av änglarna. Så dog också den rike mannen och begravdes och fördes bort för att pinas i dödsriket. Från sin plats i dödsriket, kunde han långt borta se Abraham och Lazar och han ropade: Fader Abraham, hjälp mig, skicka Lazar att doppa fingerspetsen i vatten för att fukta min tunga. Jag plågas av hettan och torkan. Men Abraham svarade: Kom ihåg, mitt barn, att du fick ut ditt goda medan du levde, liksom Lazar sitt onda. Nu tröstas han, medan du plågas. Dessutom finns en avgrund mellan oss, så att ingen av oss ska kunna komma till er, och ingen av er ska kunna komma till oss. Då sa mannen: Far, då ber jag dig att skicka någon att varna mina bröder, så att inte de också kommer hit och blir plågade. Abraham svarade: De har Moïse och profeterna som vägleder dem. Men mannen sa: Nej, far, om någon kommer till dem, uppväckt från de döda, då kommer de att lyssna och vända om. Abraham svarade: Lyssnar de inte till Moïse eller profeterna, så lyssnar de inte heller till en vålnad som har uppstått från de döda.

När han hade talat färdigt sa några fariseer till honom:

– Skynda dig att fly från Galil. Herodes söker dig för att låta döda dig. Iesho sa:

– Hälsa den räven att i dag och i morgon driver jag ut demoner och botar sjuka, men om tre dagar är jag framme i Yoreshlem. Inga profeter dödas i Galil. Det passar sig inte för en profet att dödas någon annanstans än i Yoreshlem.

De vandrade vidare och Iesho sa till en man de mötte:

– Följ mig! Men mannen svarade:

– Herre, låt mig först gå hem och begrava min far. Iesho sa då:

– Låt de döda ta hand om sina döda, men gå själv och förkunna om Herrens rike.

En annan man sa:

– Jag ska följa dig herre, men låt mig först ta farväl av dem därhemma. Iesho svarade:

– Han som ser sig om när han satt sin hand till plogen, han passar inte för Herrens rike.

Vid denna tid hördes Iesho också säga:

– Jag prisar dig far, himlens och jordens herre, för att du dolt sanningen för de lärda och kloka och uppenbarat den för dem som är som barn. Ja far, så har du bestämt.

– Allt har min far anförtrott mig. Ingen vet vem sonen är utom fadern. Och ingen vet vem fadern är utom sonen.

Han vände sig till lärningarna och sa:

– Lyckliga är de som ser vad ni ser. Sannerligen, många profeter och kungar har velat se vad ni ser, men fick inte se det. Och velat höra vad ni får höra, men fick inte höra det.

Han sa också:

– Kom till mig, ni arbetande och betungade, så ska jag ge er ro. Ta på er mitt ok och lär av mig, som har ett mildt och ödmjukt hjärta. Då ska era själar finna ro, för mitt ok är lätt och mitt herravälde är mildt.

En laglärare frågade honom, i en något ironisk ton:

– Mästare, vad ska då jag göra för att vinna evigt liv? Iesho svarade:

– Vad står det i lagen? Hur tyder du orden? Mannen svarade:

Du ska älska skaparen din herre av hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela din kraft och av hela ditt förstånd. Och älska din nästa som dig själv.

[5 Mos 6:5 och 3 Mos 19:18. "Schema"].

Iesho sa:

– Det är rätt. Gör det så får du leva.

Kanske för att framhäva sin egen ställning, frågade mannen:

– Men vem är min nästa? Iesho svarade:

– En man var på väg från Yoreshlem ner till Yeriho, när han blev överfallen av rövare. De slet av honom kläderna och misshandlade honom. Sedan försvann de och lät mannen ligga kvar halvdöd. En präst råkade komma samma väg, men när han fick se mannen gick han åt sidan och fortsatte förbi. På samma sätt handlade en levit som kom gående förbi.

(Moishe och hans bror Aaron var av Levis stam och leviterna hade efter Moishe haft en särställning bland israeliterna. Men vid denna tid hade de förlorat det mesta av sitt inflytande).

– Men en samarier kom och fick se mannen ligga där och han kände medlidande med honom. Han gick fram till honom och hällde olja och vin på hans sår och förband honom. Sedan lyfte han upp honom på sin åsna och förde honom till ett värdshus. Nästa dag gav han värdshusvärden två denarer och sa: Sköt om honom! Kostar det mer, så ska jag betala dig på återvägen från Yoreshlem. Vilken av dessa tre tycker du var den överfallne mannens nästa?

Mannen svarade:

– Den som visade honom barmhärtighet. Då sa Iesho:

– Gå du och gör som han!

Iesho hade först tänkt gå genom Samaria. Han sände några att gå före in i en samarisk by för att söka efter natthärbärge. Men i den byn ville de inte ta emot honom eftersom han var på väg mot Yoreshlem till påskhögtiden - samarier gick inte till templet i Yoreshlem för att fira högtiderna. Yakhov och Yohannan, Zabdais söner, frågade Iesho:

– Herre, ska vi kalla ner eld från himlen som förgör dem?

Men Iesho vände sig mot Yakhov och Yohannan och tillrättavisade dem:

– Om någon gör orätt mot er, så visa honom tillrätta. Och om han ångrar sig, så förlåt honom. Även om han gör orätt mot er sju gånger om dagen och sju gånger om dagen ångrar sig, så förlåt honom.

Iesho bestämde att de skulle gå en väg som gick längre österut och de fortsatte till en annan by för att tillbringa natten där i stället. Senare sa lärlingarna:

– Ge oss större tro. Iesho svarade:

– Om ni har en tjänare som plöjer er mark och vallar era får, så bjuder ni honom inte att sitta ner och äta så fort han kommer hem, utan ni säger åt honom att göra i ordning maten och passa upp på er medan ni äter. Sedan får han själv äta. På samma sätt är det med er.

– Tjänaren blir inte tackad för att han gör vad han är ålagd. När ni har gjort allt som ni ska göra, ska ni i stället säga: Vi är dåliga tjänare, för vi har bara gjort det vi var ålagda.

– Lärlingen är inte förmer än sin läromästare, men när han är fullärd blir han som mästaren. Nästa dag när de gick söderut genom östra Samarias ödemarker stannade Iesho vid vägen för att be. När han hade avslutat bönen bad en av lärlingarna:

– Herre, lär oss att be. Yohannan lärde sina lärlingar att be. Och Iesho började undervisa dem om bönen:

– När ni ber ska ni inte upprepa fraser av tomma ord. En del människor menar att de blir bönhörda för att de ber långa böner. Men gör inte som de, för er skapare vet vad ni behöver redan innan ni ber om det. Be så här:

Skapare,

du som är i himlen.

Låt ditt namn bli helgat.

Låt ditt rike komma.

Låt din vilja ske,

på jorden och i himlen.

Ge oss mat för i dag

*och förlåt oss våra fel,
så som vi förlåter
var och en som gjort fel mot oss.
Pröva oss inte över vår förmåga
och rädda oss från det onda.
Riket är ditt
och makten
och äran
i evighet.
Sannerligen.*

– När ni ber, så passa på att förlåta de människor som gör fel mot er, så ska er skapare i himlen förlåta er. Men om ni inte förlåter människorna, så förlåter inte han er.

När de närmade sig en by i nordöstra Yehuda, nära gränsen till Samaria, kom tio hudsjuka människor emot honom, vilka inte fick vistas bland andra människor. De stannade på avstånd och började ropa:

- Iesho, mästare, hjälp oss! Då sa Iesho:
- Gå och visa upp er för en präst!

De gick för att söka upp en präst och på vägen blev de friska. En av dem var samarier och när han såg att han blivit frisk, vände han i stället tillbaka för att tacka. Med hög röst tackade han Herren och kastade sig framför Ieshos fötter och tackade honom också. Iesho frågade:

– Blev inte alla tio friska? Var är de nio andra? Är det bara denna samarier som har vänt tillbaka för att ära Herren?

I byn Efraim frågade några fariseer när Herrens rike skulle komma. Iesho svarade:

– Herrens rike är ingen plats som man kan se framför sig. Ingen kan säga att det är på den ena platsen eller den andra. Nej, Herrens rike är inom er.

När de vandrade ner mot Yardendalen, från Efraim, sa han till lärlingarna:

– Det ska komma en tid när ni längtar efter att få uppleva en enda av era dagar tillsammans med människobarnet, utan att ni kommer att få det. Man ska säga till er: Där är han! eller Här är han! Men gå inte dit. För som när blixten lyser upp hela himlen från horisont till horisont, så ska han visa sig för människorna nästa gång. Men först måste han lida mycket och förkastas av detta släkte.

Från Yardendalen vandrade de senare upp mot Yeriho. Iesho gick först och efter gick lärlingarna och de andra som följde honom. De började bli ängsliga och de undrade över vad som skulle komma att hända. Han samlade dem för att tala om det för dem. Han sa:

– Nu ska vi gå upp till Yoreshlem. Där ska människobarnet överlämnas till prästerna och de laglärda, vilka kommer att döma honom till döden och överlämna honom till romarna och dessa kommer att håna honom och plåga honom och döda honom. Men på den tredje dagen kommer han att återuppstå.

Yakhov och Yohannan, Zabdais söner, kom fram till Iesho och sa:

- Mästare, vi vill be dig om en sak. Iesho sa:
- Vad vill ni att jag ska göra för er? De bad:
- Låt oss få sitta bredvid dig i din härlighet, den ene till höger och den andre till vänster.

Iesho svarade dem:

– Ni vet inte vad ni begär! Kan ni dricka ur den kalk som jag nu ska dricka? Eller gå igenom det dop som jag nu ska gå igenom? De svarade att de kunde det. Iesho sa:

– Ja, den kalk jag dricker ur ska ni också få dricka ur, och det dop jag går igenom ska också ni få gå igenom. Men det tillkommer inte mig att bestämma hur det ska bli i Herrens rike.

De andra lärlingarna blev arga på Yakhov och Yohannan, men Iesho sa till dem:

- Ni vet att de som anses vara stora i denna världen sätter sig själva över de andra och styr

över dem. Men så är det inte hos er. Den som vill vara stor bland er ska vara de andras tjänare och den som vill vara störst bland er ska vara allas slav. Människobarnet har inte kommit för att bli tjänad, utan för att tjäna och ge sitt liv till människorna. Och så ska ni också göra. När de närmade sig Yeriho möttes de av en stor folkskara som fått veta att Iesho var i antågande. En mycket rik uppbördsman vid namn Sakai ville gärna se vem Iesho var, men eftersom han var liten till växten så kunde han inte se något för allt folket. Därför sprang han i förväg tillbaka mot Yeriho och klättrade upp i ett träd. När Iesho gick förbi under trädet tittade han upp mot Sakai och sa:

– Skynda dig att klättra ner Sakai. I dag ska jag gästa ditt hem.

Sakai skyndade sig ner från trädet och tog med glädje emot Iesho i sitt hem. En del mumlade förargat:

– Han har tagit in hos en syndare. Men Sakai lovade Iesho:

– Hälften av vad jag äger ska jag ge till de fattiga. Och har jag lurat någon på pengar, så ska jag betala igen fyrdubbelt.

Iesho sa:

– I dag har räddningen kommit till detta hus. Sakai är också en son av Abraham och människobarnet har kommit för att söka upp det förlorade fåret och rädda det.

När de lämnade Yeriho för att gå vidare mot Yoreshlem, hade sällskapet som följde Iesho blivit ännu större. Strax utanför Yeriho gick de förbi den blinde tiggaren Bartimai. När Bartimai hörde att det var Iesho från Nazírat som kom, började han ropa:

– Iesho, Dawids son, känn medlidande med mig.

Många i Ieshos följe försökte tysta ner honom, men han började ropa ännu högre:

– Dawids son, känn medlidande med mig!

Då stannade Iesho och bad att mannen skulle föras till honom. De gick till den blinde och sa att Iesho kallade på honom. Då kastade Bartimai av sig manteln och reste sig och blev förd till Iesho. Iesho frågade honom vad han kunde göra för honom och Bartimai bad att han skulle bota honom från hans blindhet. Iesho sa:

– Din tro har hjälpt dig.

Bartimai fick tillbaka sin syn och gick och hämtade sin mantel och följde med Iesho mot Yoreshlem.

När de kom till Bet Ania stannade de hos Marta, Mirjam och Shemon Lazar. De var kvar där även nästa dag, som var shabat. På morgonen efter shabat vandrade de vidare mot Yoreshlem och när de närmade sig Yoreshlem började Iesho gråta över staden och profetera:

– Yoreshlem, Yoreshlem. Du som dödar profeterna och stenar sändebuden som kommer till dig. Hur ofta har jag inte velat samla dina barn så som hönan samlar kycklingarna under sina vingar? Men ni ville inte. Nu får ni själva ta hand om ert hus. Om du denna dag hade förstått vad som ger fred! Men det är nu dolt för dig.

– De ska komma en tid när fienden omringar dig, bygger vallar runt dig och ansätter dig från alla håll. De ska slå dig och ditt folk till marken, och de ska inte lämna sten på sten, eftersom du inte förstod när tiden var inne för Herrens besök. Sannerligen, sedan kommer ni inte att se mig igen förrän ni säger:

Välsignad är han som kommer i Herrens namn.

När Iesho var på väg ner från Olivgårdsberget mot staden fick han tag på en åsna som han satte sig på. Pilgrimer i Yoreshlem som fick veta att Iesho var på väg, skar kvistar av palmblad och gick för att möta honom. Hela skaran av människor började prisa Herren för

alla mirakel de bevittnat och de sjöng:

*Välsignad är Dawids son.
Välsignad är han som kommer i Herrens namn.
Välsignat är vår far Dawids rike,
som nu ska återupprättas.
Fred i himlen och ära i höjden.*

Några fariseer i folkmassan kom till Iesho och sa:

- Mästare, säg åt dem att sluta sjunga. Iesho svarade:
- Sannerligen säger jag er, om de tystnar så börjar stenarna att ropa.

När de tågade in i Yoreshlem väckte de mycket uppmärksamhet och man frågade vem denne man var. Andra svarade:

- Det är Iesho, profeten från Nazírat i Galil.

Kapitel 10.

(Fyra dagar före påsk år 33; söndag). I Yoreshlem begav sig Iesho först till templet och sedan gick han omkring i staden och såg sig om. Några greker av israelisk härkomst, vilka hade vallfärdat till templet för att fira påsk, hade hört talas om Iesho och sökte efter honom. När Iesho fick veta det sa han till lärningarna:

– Tiden har kommit då människobarnet ska förhärligas. Jag är också ledsen för det som ska ske. Men ska jag be fadern att rädda mig? Nej! Det är just för denna stund jag har kommit. Nu faller domen över denna världen och nu ska denna världens härskare fördrivas.

– När jag har blivit upphöjd från jorden, ska jag dra er alla till mig.

– Sannerligen säger jag er, det frö som bevaras år efter år ger ingen skörd. Men det frö som faller i jorden och börjar gro ger en rik skörd. Den som klamrar sig fast vid detta liv ska förlora det, men den som offerar det ska ha ett annat, evigt liv. Om någon vill tjäna mig så ska han göra som jag. Och där jag är där kommer också mina tjänare att vara.

– Var inte oroliga. Tro på Herren och tro på mig. I min fars hus finns många rum och jag har ju sagt att jag går bort och bereder plats för er. Och då förstår ni väl att jag också kommer tillbaka och hämtar er?

– Ännu en kort tid är jag hos er, men sedan går jag och vägen dit jag går känner ni. Då sa Yehuda Toma:

– Herre, vi vet inte vart du går. Hur kan vi då känna till vägen? Iesho svarade:

– Jag är vägen! Den som går genom mig kommer till fadern. Jag är vägen, sanningen och livet. Ni känner till vägen och ni har sett fadern. Då sa Pilipos:

– Herre, när såg vi fadern? Visa oss fadern.

Iesho sa:

– Så länge som jag har varit tillsammans med er! Och ändå känner du mig inte Pilipos? Den som har sett mig har sett fadern. Tror du inte att jag är i fadern och att fadern är i mig? Tro det åtminstone för mina gärningar.

– Ännu en tid har ni ljuset hos er. Gå framåt medan ni har ljuset, så att ni inte överraskas av mörkret. Den som vandrar i mörkret vet inte vart han går.

– När jag går till fadern ska jag be honom ge er en annan hjälpare, sanningens heliga ande, som ska vara hos er för alltid. Världen kan inte ta emot den, för världen ser den inte och känner den inte. Men ni känner den. Den heliga anden ska lära er allt och påminna er om allt som jag har sagt er.

– Ni hörde att jag sa, att jag går till fadern och kommer tillbaka till er igen. Om ni älskar mig, ska ni glädjas med mig när jag går till fadern. För min far är större än jag.

Det började bli kväll. Iesho och lärningarna gick till Bet Ania.

(Måndag). Nästa dag när de var på väg till Yoreshlem blev Iesho hungrig. Han fick se ett fikonträd och hoppades finna några fikon på trädet. Vårskörden av fikon brukade ge särskilt stora och saftiga fikon och vid denna tid på året brukade dessa ha hunnit utveckla sig till stora kart som kunde ätas. Men han hittade bara löv och sa:

– Aldrig mer ska någon äta frukt från dig.

När de kom fram till Yoreshlem gick han till templet och gjorde vad han länge hade velat göra. På tempelgården stod de försäljare som sålde djuren som skulle offeras och de växlare som växlade romerska denarer, vilka var förbjudna i templet, till israeliska sikler. Han gjorde en piska av repstumpar och drev med den ut försäljarna, med deras oxar och får. Han välte växlarnas bord och duvförsäljarnas stolar. Och han skällde ut dem som använde tempelområdet som genväg och transportväg till och från staden. Han sa:

– Herrens hus ska vara ett bönehus för alla folk. Men ni har gjort det till en saluhall och ett rövarnäste.

Några fariseer sa till honom:

– Vad kan du visa oss för tecken som visar att du har rätt att göra så här?

Iesho svarade:

– Riv ner detta tempel, byggt av människohänder, så ska jag låta ett tempel uppstå på tre dagar, vilket inte är byggt av människohänder.

Han gick sedan till en av pelargångarna med lärningarna. Blinda och halta fördes fram till honom och blev botade. Men när prästerna och skrifttolkarna hörde barnen ropa: Välsignad är Dawids son! så blev de arga och sa till Iesho:

– Hör du vad de säger? Han svarade dem:

– Ja, har ni aldrig läst:

Barns och spädbarns rop har du gjort till en lovsång åt dig.

Översteprästerna och de laglärda bestämde sig för att förgöra honom. De var rädda för honom eftersom han undervisade folket med större auktoritet än de själva och eftersom han alldeles tydligt inte hade tänkt att underordna sig dem eller inordna sig i deras styre. De började noggrant att utforma en plan för att döda honom. Men ännu var inte tiden inne och på kvällen gick Iesho och lärningarna åter till Bet Ania, där de stannade över natten.

(Tisdag). Nästa morgon när de gick förbi fikonsträdet såg lärningarna att det hade torkat ut. Shemon Kepa kom ihåg vad som hade hänt och sa:

– Mästare, titta, fikonsträdet som du förbannade har vissnat! Iesho sa till dem:

– Om ni hade förtroende och inte tvivlade, så skulle Herren ge er makt att låta berget här hävas upp och fara ut i havet.

När de kom fram till Yoreshlem gick Iesho till templet och började tala till folk på Israeliternas förgård. Det kom skrifttolkare fram till honom och frågade:

– Med vilken rätt betar du dig som du gör i detta tempel? Iesho svarade:

– Jag vill också ställa en fråga. Om ni svarar på min fråga så ska jag svara på er fråga.

– Yohannans dop, kom det från Herren eller från människorna?

De diskuterade saken med varandra: Om vi svarar från Herren, så frågar han oss varför vi inte trodde på Yohannan. Svarar vi från människorna, så får vi allt folket emot oss. Därför svarade de Iesho att de inte visste. Då sa Iesho:

– Då talar jag inte om för er med vilken rätt jag gör detta.

– Men vad anser ni? En man hade två söner. Han gick till den ene och bad honom att gå och arbeta i vingården. Sonen svarade att han skulle gå, men han gick inte. Då bad mannen den andre sonen om samma sak. Först var han ovillig, men ångrade sig sedan och gick.

Vilken av de två gjorde vad fadern ville? De svarade:

– Den siste. Iesho sa till dem:

– Sannerligen säger jag er, uppbördsmän och skökor kommer förr till himlen än ni. För Yohannan lärde er de rättfärdigas väg, utan att ni trodde honom. Men uppbördsmän och skökor trodde honom. Och trots att ni såg hur syndare bättrade sig, så ångrade ni er inte. Ni trodde ändå inte på honom.

– Lyssna nu till en annan liknelse. En man planterade en vingård. Han satte upp staket, han högg ett presskar och byggde ett vaktorn. När han skulle fara utrikes så arrenderade han ut vingården. Vid skördetiden sände han en tjänare till vingården för att inkassera arrendet. Men arrendatorerna misshandlade tjänaren och vägrade att betala. Han sände då ytterligare en tjänare, men honom slog de i huvudet och skymfade. Nästa tjänare han sände blev dräpt. Och fler sändebud blev dräpta efter honom. Mannen hade en son. Till slut skickade han sin son i förhoppning att de kanske skulle visa respekt för honom. Men de dräpte sonen för att själva få ärva vingården. Vad tror ni nu att vingårdens herre kommer att göra? Jo, han kommer att förgöra dem och lämna vingården till andra.

En skrifttolkare som hörde liknelsen sa:

- Det får aldrig ske! Iesho såg på honom och sa:
- Hur ska man då tolka skriftens ord:

Den sten som byggherrarna ratade, den har blivit en grundsten; av Herren har den blivit detta, och underbar är den i våra ögon. [Ps 118:22].

Den som faller på den stenen blir sönderslagen och den som stenen faller på blir krossad. [Jes 8:15].

– Därför säger jag er att Herrens rike ska tas ifrån er och ges åt ett folk som bär dess frukt. Skrifttolkarna hade nog gärna velat gripa honom, men de vågade inte för han hade folkets stöd. I stället gick de sin väg, men sände fariseer och herodianer för att försöka snärja honom. De sa till Iesho:

– Mästare, vi vet att du säger sanningen om Herrens vilja, vem som än frågar dig. Därför frågar vi dig om det är rätt att betala skatt till den romerske kejsaren. Ska vi betala eller ska vi inte betala?

Iesho förstod att det var en list. Om han svarade att de skulle betala skatt till romarna, så skulle folket vända sig emot honom. Och om han svarade att de inte skulle betala skatt till romarna, så skulle den romerska överheten vända sig emot honom. Han sa:

– Visa mig en denar. Vems bild och namn finns på myntet? De svarade:

– Kejsarens. Iesho sa då till dem:

– Ge till kejsaren vad som tillhör kejsaren och ge till Herren vad som tillhör Herren.

De blev så häpnade över hans svar att de blev tiggande.

Samma dag kom några Saddukeer. Saddukeerna tror inte på ett liv efter döden och de frågade Iesho:

– Mästare, Moïse bestämde att om någon har en bror som dör och efterlämnar en hustru men inga barn, så ska brodern gifta sig med sin brors hustru och skaffa barn åt honom. Här var nu sju bröder. Den äldste gifte sig, men dog utan att efterlämna några barn. Då gifte sig den näst äldste brodern med hans hustru, men också han dog utan att efterlämna några barn. Och på samma sätt gick det för alla bröderna. Vilken av bröderna ska då få denna kvinna till hustru i ett kommande liv, när alla hade varit gifta med henne? Iesho svarade:

– Er fråga visar hur vilse ni är och att ni varken förstår skrifterna eller Herrens makt. Denna världens människor gifter sig för att hålla släktet vid liv, men de som befinner sig värdiga att uppstå och komma till den andra världen ska inte dö igen och behöver inte gifta sig. De är Herrens barn och lever som änglarna.

– Men beträffande uppståndelsen, har ni inte läst i Torah där det berättas om den brinnande busken, när Herren sa till Moïse: Jag är Abrahams Herre och Ishaks Herre och Yakhovs Herre. Men Herren är en herre för de levande, inte för de döda. Ni är mycket vilse.

Också saddukeerna förstummades av hans svar. Folk lyssnade till undervisningen och förundrades över honom. Men när fariseerna fick höra att han hade gjort deras rivaler saddukeerna svarslösa, slöt sig de båda grupperna samman för att förgöra honom.

En lagkunnig frågade Iesho:

– Mästare, vilket är lagens viktigaste bud? Iesho svarade honom:

– Det viktigaste budet är:

Hör Israel! Israels Herre är en och du ska älska Herren med hela ditt hjärta, med hela din själ, med hela ditt förstånd och av all din kraft.

– Därefter kommer ett bud som är likt detta:

Du ska värna om andra så som du värnar om dig själv.

– Inga andra bud är viktigare än dessa två. Då svarade skrifttolkaren:

– Mästare, du svarade alldeles riktigt, att han är en och att ingen annan är utom han. Och att älska honom av hela sitt hjärta och av hela sitt förstånd och av all sin kraft, samt att älska människorna, det är förmer än brännoffer och slaktoffer. Iesho sa till honom:

– Du är nära Herrens rike.

Sedan vågade ingen ställa fler frågor till honom. Men medan fariseerna var församlade passade Iesho på att fråga dem:

– Varför säger ni att Meshiha är Dawids son? Dawid har ju själv diktat:

Herren sa till min herre: Sitt på min högra sida, så ska jag lägga dina fiender som en pall under dina fötter. [Ps 110:1].

– Dawid kallar Meshiha för sin herre, så hur kan Meshiha vara Dawids son?

Ingen kunde ge honom något svar och efter detta var det ingen som vågade fråga honom om något mer. Men Iesho talade till folket och till sina lärningar. Han sa:

– Skriftolkarna och fariseerna har satt sig på Moishes säte.

Det fanns ett säte som liknade en tron i varje synagoga och som kallades för Moishes säte. Särskilt ansedda gäster bjöds att sitta i Moishes säte när de gästade en synagoga.

– Därför ska ni göra och hålla allt vad de säger åt er. Men ni ska inte ta efter deras gärningar. För de säger ett men gör ett annat. Alla deras gärningar görs för att ses av andra människor. De gör sina böneremisor breda och tofsarna på sina mantlar stora. De vill ha de främsta platserna som middagsgäster, vill sitta längst fram i synagogorna och vill bli hälsade på torgen och vill bli kallade mästare.

– Men ni ska inte låta er kallas för mästare, för endast en är er mästare och ni är alla bröder. Inte heller ska ni kalla er för läromästare, för endast en är er läromästare, människobarnet.

– Den som är störst bland er ska vara de andras slav.

– Den som upphöjer sig ska bli förödmjukad och den som ödmjukar sig ska bli upphöjd.

– Stackars er, ni fariseer, ni hycklare, som ger tionde av mynta, dill och kummin, men som underlåter det som är viktigast i lagen, nämligen rätten, barmhärtigheten och troheten! Det ena borde ni göra, men inte låta bli det andra. Ni vilsna ledare, som silar bort myggor, men sväljer kameler!

– Stackars er, ni fariseer, ni hycklare, som gör bågarna och faten rena, vilka är fyllda med allt ni har förvärvat genom rofferi och ondska! Du vilsne farisé, gör först innehållet i bågaren rent, så ska också bågaren bli ren.

– Stackars er, ni fariseer, ni hycklare, som liknar vitmenade gravar vilka är prydliga utanpå, men inuti är fyllda av de dödas ben och annan orenlighet! Ni tycks vara rättfärdiga utanpå, men inuti är ni fyllda av hyckleri och orättfärdighet.

– Stackars er, ni fariseer, ni hycklare, som vårdar och pryder profeternas gravar och säger: Om vi hade levat på våra fäders tid, så skulle vi inte ha deltagit med dem i morderna på profeterna! Så vittnar ni om er själva, att ni är efterföljare till dem som dräpte profeterna. Nåväl, följ då i era förfäders spår.

Då sa en av skrifttolkarna:

– Mästare, det du säger är en förolämpning också mot oss skrifttolkare. Iesho svarade honom:

– Stackars er, ni skrifttolkare, ni hycklare, som ger människor tunga bördor, men inte rör ett finger för att hjälpa dem att bära.

– Stackars er, ni skrifttolkare, ni hycklare, som liknar hundar som ligger och sover i boskapens matkrubbor. Ni äter inte själva och ni skrämmer bort den boskap som kommer för att äta.

– Stackars er, ni skrifttolkare, ni hycklare, som har nyckel till Herrens rike, men inte går dit själva och hindrar andra som vill gå dit.

– Stackars er, ni skrifttolkare och fariseer, ni hycklare, hur skulle ni kunna undgå att dömas till Gehenna? För att hjälpa er sänder jag profeter, visa och lärda. Några av dem kommer ni att döda och andra kommer ni att prygla i era synagogor och förfölja från den ena staden till den andra. Men ni ska få lida för mordet på alla rättfärdiga människor, från Abel till Zakharia, han som ni dräpte i templet. Sannerligen säger jag er: Allt detta ska ert släkte lastas för.

När han skulle gå ansattes han hårt av skrifttolkare och fariseer, vilka försökte få honom att säga något som de kunde anklaga honom för. Att säga vissa saker var belagt med dödsstraff - till exempel att offentligt uttala Herrens namn, Iahve, eller att uttala sig ringaktande om templet eller dess präster. Men han gick bort från dem och på vägen ut ur templet stannade han och såg hur folk la sina offergåvor i de kollektbössor som såg ut som trumpeter och som fanns innanför portarna på Kvinnornas förgård. Han såg en fattig änka lägga ner två kopparmynt och sa:

– Den där fattiga änkan gav mer än alla de andra. De gav av sitt överflöd, men hon gav alla pengar hon hade.

Sedan gick Iesho därifrån, ut ur templet, ner från tempelberget till Kidrondalen och hans lärningar följde efter. När några lärningar berömde tempelbyggnaden sa Iesho:

– Ja, nu ser ni allt detta, men sannerligen säger jag er: här ska inte lämnas sten på sten. Allt ska rivas ner.

Senare, när de satt på Olivgårdsberget frågade lärningarna Iesho vad som skulle vara tecknet för hans återkomst vid tidens ände. Iesho svarade dem:

– Se till att ingen vilseleder er. Många ska komma och utge sig för att vara jag och de kommer att vilseleda många. När ni får höra rykten om krig så besinna er. Sådana tider måste komma. Men därmed är ännu inte slutet inne. Ja, det kommer att bli krig, folk ska resa sig mot folk och rike ska angripa rike. Och det kommer att bli jordbävningar på den ena orten efter den andra. Och hungersnöd. Förfärliga saker kommer att hända och väldiga tecken ska visa sig på himlen. Detta är början till slutet, födslovändornas början.

– Var på er vakt, för man ska åtala er i domstolarna, piska er i synagogorna och föra fram er inför herrar och kungar för att ni tror på mig. Och ni ska vittna. Men förbered inga försvarstal för jag ska ge er formuleringar och förstånd som era fiender inte kan bemöta. Det är inte ni som ska svara, utan den heliga anden.

– Och när laglösheten breder ut sig kommer hårdheten att öka och kärleken att falna. Men den som är ståndaktig till slutet ska räddas. Och glädjebudskapet om Herrens rike ska predikas över hela världen och omvittnas för alla folk. Och sedan ska slutet komma.

– Men be Herren att det inte ska ske på vintern. För det kommer att bli en tid av stora vedermödor vars like aldrig har förekommit sedan begynnelsen. Och om denna svåra tid inte blev förkortad, så skulle ingen överleva, varken människa eller djur. Men för de utvaldas skull ska tiden bli förkortad.

– Om någon säger till er: Se här är Meshiha eller Där är han, så tro det inte. För en del människor kommer att ljuga och kalla sig för Meshiha, och andra kommer att ljuga och kalla sig för profeter. Och de ska göra mirakel och förutsägelser för att om möjligt förvillade de rättfärdiga. För där den döda kroppen ligger, där samlas gamarna.

– Jag har nu sagt er hur det kommer att bli. Så om man säger att han är ute i ödemarken, gå inte dit. Och säger man att han är inne i huset, så tro det inte. Människobarnets återkomst blir som en ljungande blixtnedslag från öst till väst.

– För i slutet av denna tid av lidande ska solen förmörkas och månen ska sluta skina och stjärnorna ska falla från himlen. Människorna kommer att gripas av ångest och skräck över vindens och havets dån. Ja, människor kommer att dö av skräck i väntan på vad som ska hända med världen, för hela himlen kommer att skakas. Då ska man få se människobarnet komma på ett moln med storartad makt. Han ska sända ut sina änglar med ett starkt basunljud och de ska samla hans utvalda från öst och väst, från syd och nord.

– När detta sker så räta på er och lyft era huvuden, för befrielsen är nära.

– Lär av en jämförelse med träden. När löven spricker ut så vet ni att sommaren är nära. På samma sätt ska ni se när han är nära. Sannerligen säger jag er, detta släkte ska inte dö ut förrän allt detta har skett. Men ingen utom fadern vet när det ska ske, inte ens änglarna i himlen.

– Varken jorden eller dess himmel är eviga. Men mitt budskap är evigt.

– Som det var på Noahs dagar, så ska det bli på människobarnets dag. Folk åt och drack, gifte sig och levde som folk brukar göra, ända till Noah gick in i arken och floden kom och dränkte alla. De visste inte vad som skulle komma. Eller som på Lots tid. Folk åt och drack, köpte och sålde, planterade och byggde, men den dag Lot lämnade Sodom regnade eld och svavel från himlen som gjorde slut på dem alla. Så kommer det att bli vid människobarnets återkomst. Då ska två män vara tillsammans utomhus. En ska tas upp och en ska lämnas kvar. Två kvinnor ska mala på samma sädeskvarn. En ska tas upp och en ska lämnas kvar.

– Akta er så att ni inte förmörkas av omåttlighet eller av livets bekymmer. För då kommer ni att överraskas av denna dag som av en snara, en snara som ska komma över alla folk på jorden. Håll er vakna när ni ser att tiden närmar sig och be Herren om kraft att kunna möta det som väntar och kraft att kunna stå upprätta inför människobarnet.

– Det ska vara med Herrens rike, som när tio flickor tog sina lyktor och gick ut för att möta brudgummen. Fem av flickorna var oförståndiga och fem av dem var förståndiga. De oförståndiga glömde att se efter om det fanns olja i lyktorna, medan de förståndiga hade sett till att det fanns olja i lyktorna. Men brudgummen blev försenad och alla flickorna blev sömniga och somnade innan han kom.

– Vid midnatt ropade någon: Brudgummen kommer! Gå ut och möt honom. Då reste sig alla flickorna och försökte tända sina lyktor. De oförståndiga, som inte kunde tända sina lyktor, bad att få olja av de förståndiga, men de svarade: Nej, ni får gå och skaffa olja själva. Vår olja räcker inte till alla. Men medan de oförståndiga var borta för att skaffa olja kom brudgummen, och de som var redo gick med honom in till bröllopet. Och dörren stängdes. När de andra flickorna kom tillbaka bad de: Herre, herre, släpp in oss. Men han svarade: Sannerligen säger jag er: jag känner er inte.

– Var klädda och håll lyktorna lysande. Var som slavar som väntar på att deras herre ska komma hem från ett bröllop, så att de genast kan öppna när han knackar på dörren. Lyckliga de slavarna, eftersom deras herre finner dem vakna när han kommer hem. Sannerligen, han kommer att bjuda dem att slå sig ner vid matbordet och själv passa upp på dem. Om han så kommer hem vid midnatt eller ännu senare. Lyckliga de slavarna när han finner dem beredda!

– Vaka! För ni vet inte vilken dag er herre kommer.

– Var beredda! För han ska komma när ni inte väntar er det.

– Men, ska människobarnet finna någon tro när han återkommer?

– Jag har kommit för att tända en eld på jorden. Om den ändå redan brann! Men ett elddop väntar mig och jag vändas.

Shemon Kepa frågade:

– Herre, gäller din liknelse bara oss eller gäller den alla? Iesho svarade:

– Tänk er en trogen och klok förvaltare som av sin herre får i uppdrag att ha hand om slavarna och se till att de får mat. Lycklig blir han när hans herre kommer tillbaka och finner

att han gör vad han ska. Sannerligen, han ska låta honom ta hand om allt han äger. Men om han tänker: Det dröjer innan min herre kommer tillbaka och börjar behandla slavarne illa och frossar i mat och dricker sig full, då ska hans herre komma tillbaka när han minst anar det och avsätta honom och låta honom få dela de trolösa öden. Den tjänare som vet vad hans herre vill men som inte handlar, han blir hårt straffad, men den som av okunnighet gör sådant som förtjänar att straffas, han får ett mildare straff. Av dem som fått mycket ska krävas mycket, och den som har anförtrodd mycket får svara för desto mera.

– Därför, vaka! Ni vet inte när tiden är inne.

– För det ska bli som när en man for utomlands och innan kallade på sina tjänare för att anförtro dem sina ägodelar: åt en gav han fem talenter, åt en annan två och åt en tredje en talent, åt var och en efter hans förmåga.

(En talent är sextusen denarer, som är ungefär sextusen daglöner, vilket motsvarar ungefär tjugo årslöner).

– Den som hade fått fem talenter förvaltade dem så att de fem talenterna blev till tio talenter. Den som hade fått två talenter gjorde på ett liknande sätt och hans två talenter blev till fyra. Men den som hade fått en talent att förvalta, grävde en grop och gömde sin herres pengar.

– Efter att ha varit utomlands en lång tid, kom så deras herre hem och lät dem redovisa hur de förvaltade pengarna. Den tjänare som fått fem talenter att förvalta visade upp sina tio talenter och förklarade vad han gjort. Hans herre svarade: Riktigt gjort, du gode och trogne tjänare! När du anförtroddes vad som är obetydligt, var du trogen. Jag ska anförtro dig mycket. Gläd dig med din herre. Den tjänare som blivit anförtrodd två talenter, visade upp de fyra talenterna och herren berömde honom på samma sätt. Den tjänare som fått en talent sa: Herre, jag har lärt känna dig som en sträng man, som vill skörda där du inte har sått, och av fruktan för dig gick jag och gömde pengarna. Se här är vad som tillhör dig. Herren svarade då: Du är en dålig och lat tjänare, jag dömer dig efter din egen uppfattning om mig. Du tänkte att jag vill skörda där jag inte har sått, så varför lånade du inte ut mina pengar mot ränta? Ta ifrån honom talenten och ge den åt tjänaren med de tio talenterna. Och kasta ut den odugliga tjänaren i mörkret här utanför.

– För åt var och en som har, ska ges än mer, så att han får mer än nog. Men från de som inte har, ska tas också det de inbillar sig att de har. Det kommer att bli gråt och tandagnissel.

– Men när människobarnet kommer med stor makt, och änglarna med honom, då ska han sätta sig på sitt högsäte. Inför honom ska alla folk församlas och han ska skilja dem från varandra, så som en herde skiljer fåren från getterna. Somliga ska han ställa på sin högra sida och andra på sin vänstra sida. Därefter ska han säga till dem på hans högra sida:

– Ta det rike i besittning som var ordnat för er sedan världens begynnelse, ni som är min fars välsignade. För jag var hungrig och ni gav mig mat, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var utan bostad och ni släppte in mig till er, var naken och ni gav mig kläder, var sjuk och ni besökte mig, satt i fängelse och ni kom till mig. Då ska de rättfärdiga svara: Herre, när såg vi dig hungrig och gav dig mat, eller törstig och gav dig att dricka? När lät vi dig sova i vårt hem och när gav vi dig kläder? Och när såg vi dig sjuk eller i fängelse och kom på besök? Då ska han svara: Vad ni har gjort för de fattiga och utsatta, det har ni gjort för mig.

– Därefter ska han säga till dem som står på hans vänstra sida: Gå bort härifrån ni förbannade, till den eviga eld som är ordnad för Motståndaren och hans sändebud. För jag var hungrig men ni gav mig ingen mat, jag var törstig men ni gav mig inget att dricka, jag hade ingenstans att bo men ni släppte inte in mig till er, var naken men ni gav mig inga kläder, var sjuk och var i fängelse men ni besökte mig inte. Då ska också de undra och fråga: Herre, när såg vi dig hungrig eller törstig eller utan bostad eller utan kläder eller sjuk eller i fängelse, men lät bli att betjäna dig? Då ska han svara: Sannerligen, det ni inte gjorde för de fattiga och

utsatta, det gjorde ni inte heller för mig.

– Och de orättfärdiga ska gå bort till evigt straff, men de rättfärdiga till evigt liv.

Sedan sa Iesho till lärningarna:

– Ni vet att det är påsk om två dagar. Då ska människobarnet förrådas och utlämnas för att dödas.

(Onsdag). Dagen före påskhelgens första dag var Iesho och lärningarna bjudna på kalas hos Shemon Lazar och hans systrar Marta och Mirjam. Mirjam, den yngre av systrarna, hade en flaska mycket dyrbar balsam med äkta nardus. Marta och Mirjam hade talat med varandra om oljan och vad de skulle göra med den. De visste hur människorna i Yoreshlem tänkte och förstod att Iesho inte skulle komma att accepteras som Meshiha eller bli smord till konung. De hade kommit överens om att Iesho var den enda människa de kände till som var värd den fina nardusoljan. Så när gästerna samlades vid matbordet, gick Mirjam fram till Iesho med flaskan, bröt dess försegling och hällde all balsam över hans huvud. Huset fylldes med nardusdofter och alla gästerna tittade förundrade på Mirjam. Några av lärningarna förstod vad oljan var värd och tyckte att Mirjam hade varit slösaktig. Om de hade sålt den öppnade flaskan till någon rik man i Yoreshlem, så hade de fått över tre hundra denarer, motsvarande en årslön för en arbetare, som de hade kunnat ge till de fattiga. Mirjam blev ledsen men Iesho försvarade henne:

– Låt henne vara! Varför bråkar ni med henne och gör henne ledsen? Hon hade sparat sin balsam till mig och nu har hon i förväg smort min kropp inför begravningen. Hon gjorde mig glad. Jag kommer inte alltid att vara kvar hos er, men det kommer alltid att finnas fattiga kvar här och dem får ni tillfälle att glädja när ni vill. Sannerligen, överallt i världen där budskapet om Herrens rike predikas ska hennes gärning omtalas och hon själv bli ihågkommen.

Kapitel 11.

(Torsdag). På första dagen i påsken, det osyrade brödets högtid, frågade lärningarna Iesho var han ville äta påskmåltiden. Han bad dem gå till en viss person i Yoreshlem och hälsa från Iesho och säga att hans tid var nära och att han ville fira påsk med sina lärningar hos honom.

Sedan sa han:

- När jag sände ut er utan pengar eller skor, behövde ni då lida nöd? De svarade:
- Nej, inte alls. Han fortsatte:
- Men nu ska den som har pengar ta med sig dem och sina andra ägodelar. Och den som är utan pengar ska sälja sin mantel. Och ni ska köpa er svärd. Sannerligen säger jag er, med mig ska det ord i skriften gå i uppfyllelse som lyder:

Han räknades till de laglösa. [Jes 53:12].

- För nu fullbordas det som är sagt om mig.

Lärningarna gjorde som han hade sagt och började förbereda påsken. På eftermiddagen gick några av lärningarna och köpte ett lamm, vilket valdes ut noggrant, eftersom lagen krävde att offerlammet skulle vara felfritt. Lammet fördes sedan till templet, till offerofficianterna vid en av de yttre ingångar till Prästernas förgård, vilken var speciellt avsedd för införsel av offerdjur. Andra påskfirare hade kommit dit före dem med sina lamm och en trumpetstöt gav signal för varje nytt offer. Lammets blod samlades upp av den tjänstgörande prästen som utgjöt det över offeraltaret. Sedan flöt blodet i kanaler ner mot bäcken Kidron öster om Yoreshlem. Varje påsk slaktades tiotusentals lamm. – När lärningarna hade offrat lammet, förde de hem det kött som skulle ätas.

När de samlats för att äta påskmåltiden steg Iesho upp från bordet. Han tog av sig sin mantel, fäste upp linningen av särken i skärpet och band en handduk runt midjan. Sedan hällde han upp vatten i ett tvättfat och började tvätta lärningarnas fötter. Detta var slavens uppgift i förmögna hushåll. Efter varje fottvätt torkade han deras fötter med handduken. När det var Shemon Kepas tur att bli tvättad protesterade han och sa:

- Herre, jag tillåter inte att du tvättar mina fötter! Iesho sa:
- Om jag inte tvättar dig, så förlorar du vår gemenskap. Vad jag gör kommer du att förstå senare.

Då gick också Shemon med på att få sina fötter tvättade. När Iesho var färdig satte han på sig manteln igen och återvände till matbordet och sa:

- Jag är er mästare och lärningen är inte förmer än sin mästare. Nu har jag tvättat era fötter. Därför bör också ni som tror på mig tjäna varandra utan hänsyn till någon rangordning. Om ni förstår detta – lyckliga är ni om ni handlar därefter.

- Ännu ett råd ska jag ge er. Ni ska hålla av varandra, så som jag har hållit av er. Då ska alla se att ni är mina lärningar.

När lammet var lagom stekt blandades en bågare med vin och vatten, vilken gavs till Iesho. Han läste tre välsignelser och lät bågaren gå runt. Därefter blandades en andra bågare och kvinnorna serverade påsklammet. Iesho sa:

- Jag har längtat efter att få äta denna måltid med er, innan mitt lidande börjar. Sannerligen, jag kommer inte att äta påskmåltiden igen innan den får sin fullkomning i Herrens rike.

Sedan tog Iesho ett osyrat bröd [gräddat av ojäst deg] och välsignade det. Han bröt en bit av brödet, doppade biten i en röd fruktsås, *haseret*, och gav den åt en av lärningarna med orden:

- Ta emot och ät. Detta är min kropp. Gör detta för att minnas mig, när ni äter era måltider tillsammans.

När alla lärningar hade ätit bröd doppat i haseret räcktes bågaren med vin till Iesho. Han

läste en tackbön till Herren och gav bågaren åt en lärling med orden:

– Drick alla ur kärlet, för detta är mitt blod, som ska utgjutas för många till syndernas förlåtelse.

Sedan började man äta av de olika rätterna på bordet. Under måltiden, när Iesho och Yehuda Skariota samtidigt doppade bröd i fatet med sås, sa Iesho:

– Sannerligen, en av er ska förråda mig.

Lärlingarna blev chockade och bedrövade. De tittade på varandra och undrade vem av dem det var. De frågade Iesho. Ingen ville vara den som skulle göra det. Iesho sa:

– Han som doppade sitt bröd i fatet samtidigt med mig, han ska förråda mig.

Människobarnet ska gå bort, så om det står skrivet, men stackars den människa som förråder honom. Han kommer att önska att han aldrig hade blivit född.

Yehuda Skariota frågade:

– Mästare, jag ska förråda dig..? Iesho svarade:

– Du säger det själv. Och det du ska göra, gör det nu genast!

Yehuda reste sig då och gick ensam ut i mörkret utanför.

Då måltiden avslutats blandades en tredje bågare och efter att denna bågare hade druckits ur så sjöng de sånger ur Psaltaren. När man kom till orden. ...

Välsignad är han som kommer i Herrens namn!

... så drack man den fjärde och sista bågaren. Sedan sa Iesho:

– Nu ska jag inte dricka vin mer, förrän jag dricker det i min fars rike.

– För snart går jag bort från er och ni kommer inte att se mig. Men efter en kort tid ska ni se mig igen.

– En kvinna som ska föda har det svårt. Men när barnet är fött kommer hon inte längre ihåg sin smärta, utan känner bara glädjen.

– Först kommer ni att gråta och klaga medan världen gläder sig. Ja, ni kommer att sörja, men er sorg ska vändas i glädje. För jag ska se er igen och den dagen ska ni glädjas. Och ingen kommer att ta ifrån er glädjen. Och ingen av er kommer att fråga mig någonting.

– Jag är den goda vinstocken och fadern är vinodlaren. Varje gren i mig som inte bär frukt skär han bort. Och varje gren som bär frukt ansar han så att den bär än mer frukt. Ni är redan ansade genom det budskap jag har gett er.

– Jag är vinstocken och ni är grenarna. Om ni är i mig och jag i er, så bär ni rik frukt. Men de som inte är kvar i mig blir som torra grenar som läggs på elden och bränns upp. Om mitt budskap blir kvar i er och ni blir kvar i mig, så be om vad ni vill och ni ska få det.

– Sannerligen säger jag er, den som tror på mig ska utföra gärningar som jag. Och än större gärningar än dem jag har gjort. För nu ska jag gå till fadern och allt ni ber honom om i mitt namn, det ska ni få.

– Genom att ge rik frukt ärar ni fadern. Om ni lyder mina råd, som jag lyder faderns råd, så ska jag låta er leva i den kärlek som fadern låter mig leva i. Detta säger jag er för att min glädje ska leva kvar i er och bli fullkomlig.

– Detta är mitt råd: håll av varandra, så som jag har hållit av er.

– Ingen har större kärlek än den som ger sitt liv för sina vänner. Ni är mina vänner, om ni följer mitt budskap. Jag liknar er inte längre med tjänare eller slavar, för de vet inte vad deras herre gör. Ni är mina vänner, för jag har talat om allting för er.

– Det är inte ni som har valt att gå med mig, utan jag som har valt att sända ut er i världen för att bära frukt.

– De som håller av mig håller också av mitt budskap. De som minns mitt budskap och lever efter det, de älskar mig. Och älskar ni mig, så kommer min far att älska er. Och jag ska uppenbara mig för er.

– Ska du bara uppenbara dig för oss? frågade Yehuda Toma. Ska du inte uppenbara dig för hela världen? Iesho svarade:

– Den som håller av mig lever efter mitt budskap. Och min far älskar dem som gör det. Då ska vi komma till honom och bo hos honom.

– Detta säger jag er medan jag är kvar hos er. Men den heliga anden ska lära er allt och påminna er om vad jag har sagt er.

– Jag lämnar kvar min frid åt er. Jag ger inte sådant som världen ger.

– Ni ska inte vara oroliga eller rädda för att tala med människor.

– Om världen hatar er, så kom ihåg att den också hatade mig. Om ni tillhörde världen så skulle världen älska er. Men nu tillhör ni inte världen eftersom jag har fört er ut ur världen. Och därför hatar världen också er.

– Kom ihåg vad jag har sagt, tjänaren är inte förmer än sin herre. Har de förföljt mig, så kommer de också att förfölja er. Har de lyssnat på mig, så kommer de också att lyssna på er. Men vilket de än gör, så kommer de att hänvisa till mitt namn. För de känner inte honom som har sänt mig.

– Allt ont de gör mot er för att ni hör till mig, gör de därför att de inte känner honom som har sänt mig. Om jag inte hade kommit och talat med dem hade de inte behövt oroas. Nu vet de bättre och har ingen ursäkt för sina fel. De har sett mina gärningar och nu hatar de både mig och min far.

– De ska utesluta er ur synagogorna och det ska komma en tid då den som dödar er tror sig frambära ett offer till Herren. Detta säger jag till er för att ni ska minnas mina ord när den tiden kommer och för att ni inte ska falla ifrån utan bli kvar i mig.

– När sanningens heliga ande kommer, då ska han vittna om mig. Om ni låter honom växa inom er, så ska han som ni har inom er rädda er. Om ni inte låter honom växa inom er, så ska han som ni inte har inom er döda er.

– Nu går jag till honom som har sänt mig och ingen av er frågar längre vart jag går. Det jag har sagt er fyller era hjärtan med sorg. Men sannerligen, det är för ert eget bästa som jag lämnar er. För om jag inte lämnar er, så kommer inte den heliga anden till er. Men när jag går ska jag sända anden till er och anden ska visa världen vad synd, rättfärdighet och dom är.

– Synd: de tror inte på mig.

– Rättfärdighet: jag går till fadern och ni ser mig inte längre.

– Dom: denna världens härskare är dömd.

– Jag har mycket mer att säga er, men ni förmår inte ta emot det nu. Den heliga anden kommer att vägleda er.

– Jag har talat till er i liknelser, men det kommer en tid när ni ska få kunskap om fadern.

– Jag säger inte att jag ska be till fadern för er. För fadern älskar er också han, därför att ni älskar mig och tror att jag kommer från Herren. Jag kom från fadern till världen. Nu lämnar jag världen och går till fadern.

En av lärlingarna sa:

– Nu talar du så att vi förstår! Nu tror vi att du kommer från Herren. Iesho svarade:

– Nu tror ni på mig, men den stund närmar sig då ni ska skingras åt alla håll och lämna mig ensam. Men jag är inte ensam eftersom fadern är med mig. Detta säger jag för att ni ska få frid i mig. I världen får ni lida, men var inte oroliga, jag har besekrat världen.

Ända sedan de avslutat måltiden hade Iesho suttit och plockat med sin böneremsa samtidigt som han hade talat till lärlingarna. De var vana vid att se honom sitta och rulla ihop denna om och om igen. Så småningom brukade han fästa remsans yttre ände och lägga ifrån sig hela rullen. Då visste lärlingarna att lektionen led mot sitt slut. Så skedde också nu och sedan han lagt ifrån sig den hoprullade tygremsan vände han sig mot Shemon Kepa och sa:

– Shemon, Shemon. Motståndaren har fått lov att sälla er som man sällar vete. Men jag har bett för dig. Be också du att du inte ska förlora din tro. Och när du en gång har vänt tillbaka,

så styrk dina bröder.

– Nej, jag säger inte så mycket mer nu, för nu kommer världens härskare. Han har ingen makt över mig, men för att världen ska få veta att jag älskar fadern och gör hans vilja, så låt oss gå härifrån.

(Torsdag kväll). Iesho och alla lärningar utom Yehuda Skariota gick ut ur Yoreshlem genom en port i östra delen av stadsmuren, mot Olivgårdsberget. Iesho sa till dem:

– I natt ska ni alla överge mig, för det står skrivet:

Min herde ska bli slagen så att fåren skingras. [Sak 13:7].

– Men jag ska komma tillbaka från de döda och gå före er till Galil. Då sa Shemon Kepa:

– Om så alla andra överger dig, så ska inte jag göra det. Iesho svarade honom:

– Shemon, sannerligen säger jag dig, redan i natt, innan du har hört tuppen gala, så kommer du att ha förnekat mig tre gånger.

Shemon protesterade ivrigt:

– Om jag så måste dö med dig, så kommer jag inte att förneka dig.

De andra lärningarna försäkrade samma sak.

De gick över bäcken Kidron till trädgården vid Getsemani, mellan Yoreshlem och Olivgårdsberget. När de kommit fram sa han till lärningarna:

– Be Herren att ni inte ska bli prövade över er förmåga. Och stanna här medan jag går bort och ber.

Han tog sedan Shemon Kepa, Yakhov bar-Zabdai och hans bror Yohannan med sig och gick ort. När de kommit avsidet visade han dem hur orolig och rädd han var. Han sa till dem:

– Jag är bedrövad. Min själ känner döden. Stanna här och håll er vakna.

Sedan gick han lite längre bort, föll ner på knä och bad att få slippa vad som nu nalkades.

Han sa:

– Far, allt står i din makt. Ta denna kalk ifrån mig. Om du vill.

I ångest bad han allt ivrigare och svetten droppade som blod ner på marken. När han såg att Shemon och de två andra hade somnat sa han:

– Shemon, sover du? Kunde du inte hålla dig vakna en så kort stund? Vaka och be Herren att slippa prövningar. Anden vill, men kroppen är svag.

Åter gick han bort för att be, och han bad:

– Min far, om detta måste ske, om jag måste tömma denna kalk, så låt din vilja ske.

Han såg att de hade somnat igen. De kunde inte hålla ögonen öppna och visste inte vad de skulle svara honom. Deras ögonlock hade känts alltför tunga. För tredje gången gick han bort och bad och han fann dem igen sovande när han kom tillbaka. Han sa då:

– Ja, ni ligger fortfarande och sover och har det skönt! Det är nog. Stunden har kommit då människobarnet ska överlämnas i syndarnas händer. Res på er. Låt oss gå. Här kommer han som ska förråda mig.

Och innan han hade talat färdigt kom Yehuda Skariota med en stor folkskara som var beväpnad med påkar och svärd och som var utsänd av översteprästen och Stora rådet. De stannade upp och tvekade. Iesho sa till Yehuda:

– Min vän, gör vad du är här för att göra.

Yehuda gick ensam fram till Iesho, kysste honom häftigt och sa:

– Var hälsad, mästare! Iesho tog ett steg bakåt och sa:

– Yehuda! Förråder du människobarnet med en kyss?

De beväpnade männen sprang fram till Iesho och grep honom. Men en av dem som var med Iesho drog sitt svärd och högg av högra örat på översteprästens tjänare.

– Det räcker! sa Iesho till honom. Stick ditt svärd i skidan. Den som höjer ett vapen ska bli

förgjord med vapen.

Han vände sig till sina angripare och sa:

– Som om jag hade varit en rövare har ni gått ut med påkar och svärd för att gripa mig. Varje dag satt jag i templet och undervisade utan att ni grep mig. Men skrifterna skulle besannas. Detta är er stund. Nu har mörkret makten.

Då övergav lärlingarna honom och flydde bäste de kunde. En av de flyende, som hade sålt sin mantel för att kunna köpa ett svärd, var tvungen att kränga av sig sitt linnekläde och springa i väg naken för att undkomma. För första gången kände sig lärlingarna hotade trots att de var tillsammans med Iesho.

De förde bort Iesho till förre översteprästen Hannans hus. Shemon följde efter tempelvakten på avstånd, in i Yoreshlem och vidare till de finare husen i stadens norra delar, genom gränder och torg som lystes upp av fullmånen. Han hade ju lovat att inte överge Iesho. Det var kallt och på gården utanför Hannans hus gjorde man upp en eld. Shemon satte sig bland dem som värmdes vid elden. En tjänsteflicka såg noga på Shemons ansikte i eldens sken. Så sa hon:

– Den där mannen var med honom som de gripit! Men Shemon nekade:

– Nej, jag känner honom inte.

Shemon gick ut på den yttre gården och flickan kom fram till honom och sa:

– Han är en av dem. Shemon nekade, men man sa till honom:

– Du är ju från Galil. Det hörs på din dialekt.

Men Shemon svarade:

– Jag förstår inte vad ni menar. Jag känner inte den mannen!

Precis då gol en tupp och Shemon kom ihåg vad Iesho hade sagt. Han gick sin väg och grät bittert.

(Natten mellan torsdag och fredag). Hannan frågade Iesho om hans lärlingar och hans lära. Iesho svarade:

– Jag har alltid talat öppet. Jag undervisade i synagogorna och i templet, där alla israeliter samlas. Jag har inte sagt något i hemlighet. Så varför frågar du mig? Fråga dem som hört mitt budskap. De vet vad jag har sagt.

En av vakterna som stod vid Iesho gav honom en hård örfil och sa:

– Ska du svara översteprästen på det sättet? Iesho sa:

– Vad har jag sagt som var fel? Varför slår du mig?

Sedan skickade Hannan i väg Iesho till Kajapa, den dåvarande översteprästen.

(Fredag morgon vid sextiden). I gryningen samlades de högre prästerna i Stora rådet.

Varken fariseer eller laglärda kunde öppet medverka till att utlämna en israelit till romarna, men det var accepterat att de saddukeiska prästerna samarbetade med romarna, i syfte att skydda Yoreshlem och templet. Och för att Stora rådet skulle vara beslutsmässigt behövde endast 23 av de 71 medlemmarna delta.

Ingen av prästerna kunde tro att Iesho var Meshia, trots att de hade sett och hört om hans gärningar. Iesho följde inte lagarna i Torah på det sätt som de ansåg att Meshia skulle ha gjort och han visade inte tillräcklig respekt för tempelbyggnaden och för översteprästen. Dessutom hade man sett honom halta, och enligt deras tro var fysiskt perfektion ett av kännetecknen för Herrens utvalda.

De hörde olika vittnen för att få formellt giltiga skäl att döda Iesho, men de fann inga hållbara bevis. Man vittnade falskt och vittnesmålen stämde inte överens. Lagen var mycket noggrann vad det gällde dödsstraff. Det skulle finnas minst två vittnen och deras vittnesmål måste stämma överens helt. Några sa:

– Vi har hört honom säga att han skulle riva ner det tempel som var byggt av

människohänder och på tre dagar bygga upp ett nytt tempel, som inte var byggt av människohänder.

Ett sådant uttalande kunde ha räckt för en dödsdom, men inte heller dessa vittnesmål stämde överens inbördes. Då reste sig översteprästen Kajapa och frågade Iesho:

– Du säger ingenting. Hur förhåller det sig med dessa anklagelser?

Iesho svarade inte nu heller. Översteprästen frågade då:

– Är du Meshiha, Herrens son?

– Ja. Jag är Meshiha, Herrens utvalde, svarade Iesho. Och hädanefter ska människobarnet sitta på den himmelska maktens högra sida.

Kajapa rev sönder sina kläder, för att markera att de blivit orena och aldrig mer kunde användas. Han sa:

– Han har hädat! Vi behöver inga fler vittnen, för vi hörde alla vad han sa. Vad anser ni?

Stora rådet överlade och meddelade sedan sin dom:

– Han är skyldig och döms till döden.

De började spotta på honom och band för hans ögon och slog honom i ansiktet. Några med knuten näve och några med handflatan. De sa:

– Profetera för oss Meshiha! Vem var det nu som slog dig?

Genom att slå och förödmjuka Iesho kunde de ytterligare intala sig själva att de hade rätt. För en sådan ömklig figur, som lät sig misshandlas och förödmjukas, kunde i deras ögon inte vara sänd av Herren.

(Fredag morgon vid halv åttatiden). Kajapa och ett stort antal högre präster följde tempelvakten när denna förde Iesho bunden till det romerska residenset för att överlämna honom till Pontius Pilatus, den romerske prokuratören. De stannade utanför residenset för att inte bli orenade. Om de orenade sig genom att gå in i ett hus som tillhörde en gojim skulle de inte kunna gå till templet senare. I stället kom Pilatus ut till dem och frågade:

– Vad anklagar ni honom för? Kajapa svarade:

– Om han inte hade varit en förbrytare skulle vi inte överlämna honom till dig.

– Men döm honom då efter er egen lag, sa Pilatus. Kajapa svarade:

– Vi har inte rätt att döda någon. Ni tillåter inte detta. Men vi har funnit att denna man förleder vårt folk och säger sig vara Meshiha och konung. Han hetsar upp folket med sin lära, ända från Galil och hit.

Pilatus gick in i residenset och skickade efter Iesho för att förhöra honom via en tolk. Han sa till Iesho:

– Så du är Israels konung? Iesho sa:

– Säger du detta för att andra har sagt det? Eller för att du tror det? Pilatus svarade:

– Jag är ingen israelit. Jag väntar inte på Meshiha. Men dina landsmän har överlämnat dig till mig. Vad har du gjort dig skyldig till? De säger att du utger dig för att vara Meshiha, Israels konung.

– Mitt rike hör inte till denna världen, svarade Iesho. Om jag hade strävat efter världslig makt, så skulle mina följeslagare ha skyddat mig med vapen. Mitt rike är av ett annat slag. Pilatus frågade:

– Du är alltså konung?

– Du säger att jag är konung, svarade Iesho. Jag har kommit till denna världen för att vittna för sanningen. De som hör till sanningen lyssnar till min röst.

– Vad är sanning...? sa Pilatus för sig själv. Sedan gav han order om att Iesho skulle pryglas. Men inte värre än att han skulle överleva. Därefter gick han ut till prästerna utanför och sa:

– Jag kan inte finna honom skyldig till något. Men det är sed att jag friger någon åt er innan påskhögtiden. Jag ska frige denne Israels konung – han förtjänar inte att bli korsfäst. Jag ska

straffa honom på något annat sätt och sedan släppa honom fri.

Då skrek de församlade:

– Döda honom och ge oss i stället Barabbas fri!

Barabbas var en man som hade fängslats för upplopp och mord. Pilatus ville frige Iesho och hade först ingen tanke på att frige Barabbas, men prästerna och deras män ropade om och om igen:

– Korsfäst, korsfäst honom! Pilatus sa ironiskt:

– Vill ni att jag ska korsfästa Israels konung ...? Kajapa svarade:

– Israel har ingen annan konung än kejsaren i Rom. Om du släpper fången är du inte kejsarens vän.

Kajapa visste att Pilatus kände sig osäker på om han fortfarande hade kejsar Tiberius förtroende. Pilatus förre välgörare i Rom, Sejanus, hade konspirerat mot Tiberius och blivit avslöjad och avrättad något år tidigare.

Under tiden hade vakter fört i väg Iesho ut på det romerska residensets bakgård. Inför de romerska soldater som var samlade där tog de av honom hans kläder, satte på honom en purpurfärgad mantel och tryckte fast en hätta, flätad av taggiga kvistar, på hans huvud. I hans högra hand satte de en käpp. De böjde knä inför honom och förlöjligade honom och sa:

– Var hälsad, Israels konung!

Sedan spottade de på honom, tog käppen och slog honom över ansiktet med den. Därefter tog de av honom taggkronan och den purpurfärgade manteln och tryckte ner honom över spöstocken och band fast hans händer och fötter. Två vakter ställde sig på var sin sida av bänken och började prygla honom med var sin tresvansad piska med små tyngder i ändarna. De gav honom drygt ett hundra slag, men undvek att tilldela honom direkt dödande skador. När Pilatus förstod hur oresonliga översteprästen och hans män var beslöt han att göra som de krävde för att slippa upplopp och problem med kejsaren i Rom. Han släppte Barabbas fri och utlämnade Iesho till att korsfästas.

Iesho hade förlorat medvetandet under misshandeln. Nu väcktes han upp och fick sätta på sig sin egen särk. Sedan fördes han ut på en gård där han och två andra fångar blev fastbundna med utsträckta armar vid var sin tvärslå som balanserade över axlarna. De andra fångarna var nakna och hade ännu inte pryglats. De försökte desperat göra motstånd för de visste att de inte skulle komma levande från dessa träbalkar, *patibulum*, som de sedan skulle spikas fast på innan repen skars loss och de hissades upp på pålar för att långsamt dö en plågsam död. Men Iesho gjorde inget motstånd.

På vägen mot avrättningsplatsen pryglades de två andra fångarna av vakterna, som hade fått order om att skona Iesho med piskorna för att han inte skulle dö för tidigt. Iesho var mycket illa tilltyglad av den prygel han hade fått och han vacklade redan från början under bjälkens tyngd. Han föll omkull flera gånger och när vakterna förstod att han inte skulle orka hela vägen skar man loss honom från bjälken och tvingade Shemon från Cyrene att bära Ieshos tvärslå.

Många följde efter fångarna och deras vakter och längs vägen stod kvinnor som klagade och sörjde över Ieshos öde. Iesho, som hade krossat näsbenet när han föll och som blödde ur både näsa och mun, sa till kvinnorna:

– Yoreshlems döttrar! Gråt inte över mig! Gråt över er själva och era barn.

En kvinna som hette Veronika sprang fram och torkade bort blod ur Ieshos ansikte med en tygduk.

(Fredag morgon vid niotiden). När de kom fram till Golgata erbjöd man fångarna vin blandat med myrra. Men Iesho tog inte emot. De klädde av honom hans särk och de spikade fast hans handleder på bjälken och detsamma gjordes med de två andra dömda. Sedan hissades de upp på tre av de pålar som stod nedgrävda på platsen, med Iesho i mitten.

Bjälkarna hakades fast på pålarna. Fångarnas ben böjdes något innan de spikades fast i pålen med en enda stor spik genom båda fötterna. Alla spikar måttades vant av bödlarna så att spikarna skadade nerver, men lämnade ben och senor hela.

– Far, förlåt dem! bad Iesho. De vet inte vad de gör.

Några rådsmedlemmar hånade honom för att han inte hjälpte sig själv, vilket de menade att han skulle göra om han var Herrens Meshiha, den utvalde. De sa:

– Han har satt sin lit till Herren. Nu får Herren rädda honom, om han bryr sig om honom.

Också de romerska vakterna hånade Iesho, samtidigt som de hånade israeliterna. De sa att andra folks kungar kunde vänta sig att få hjälp av sitt folk, men så inte Israels konung. Men israeliterna hade ju alltid varit lite förmer än andra folk, så deras konungar behövde väl ingen hjälp? På stolpen ovanför Iesho hängde vakterna en skylt med anklagelsen:

DETTA ÄR ISRAELS KONUNG

De som hängde bredvid Iesho började också skymfa honom. Kanske med en desperat förhoppning att bli benådade? De sa:

– Är inte du Meshiha? Hjälp då dig själv och sedan oss.

Alla smädade honom.

När en människa hänger i utsträckta armar blir det redan efter någon minut svårt att andas. Särskilt att andas ut luft. Spänningen i armarna ger en sorts kramp som sprider sig ner mot bröstkorgen. Om den korsfäste hävde sig upp i den ena eller andra armen släppte krampen tillfälligt och utandning blev möjlig. För att kunna andas och för att försöka lindra smärtorna i händerna och fötterna, så krängde de dömda av och an på korsen. Ibland försökte de hänga i den ena armen och ibland i den andra. Detta uppfattades av åskådarna som att de försökte dra sig loss. Några rådsmedlemmar hånade Iesho och sa:

– Andra kan han hjälpa och göra fria, men sig själv kan han inte befria.

Timmarna gick och nedanför de korsfästa satt soldater och vaktade de halvt medvetslösa männen. Några som tagit vägen förbi korset med Iesho, spottade mot honom och skakade på sina huvuden och sa:

– Du som kan riva ner templet och sedan resa det upp igen på tre dagar! Hjälp dig själv nu, om du är Herrens son, och stig ner från korset!

(Fredag eftermiddag vid tretiden). De korsfästa kunde ibland hänga i flera dagar innan de dog, men Iesho var mycket svag på grund av prygel och på eftermiddagen samma dag som korsfästelsen, efter sex timmars tortyr, ropade Iesho på hebreiska:

Eli, Eli, lema sabachtani? (Min härskare, min härskare, till vad utlämnade du mig?)

Utropet är början på en hebreisk psalm, Psaltaren 22:1, och är i nya och gamla testamentet översatt till: *Min Gud, min Gud, varför har du övergett mig?* Eftersom han ropade på hebreiska förstod inte alla åskådarna vad han sa. På arameiska hade motsvarande utrop varit: *Eil, Eil, lmana shbaktani?* Några som hörde honom trodde att han kanske kallade på profeten Eliah. En av dem sa:

– Låt oss se om Eliah hjälper honom att komma ner.

Sedan skyndade han sig fram till korset med en käpp vid vilken en svamp indränkt i ättiksvin hade bundits fast, vilken användes för att väcka upp de korsfästa och göra korsfästelsen mer spektakulär. Han förde svampen till Ieshos mun för att han skulle kunna dricka. Men Iesho drack inte utan skrek högt av bedrövelse rakt ut i luften och slutade att andas.

EPILOG

(Fredag eftermiddag). När shabat närmade sig, den började vid solnedgången, tog en romersk soldat en påk och krossade benen på de två korsfästa män som ännu levde. När männen fick sina ben krossade kunde de inte längre resa sig upp i den ställning i vilken det var möjligt att andas. I några minuter kämpade de mot kvävningssöden men slutade sedan att andas. Eftersom Iesho redan hade upphört att andas så krossade de inte hans ben, men en soldat körde upp sin lans i hans högra sida, genom båda lungorna, kroppspulsådern och in i hjärtat. Ur såret rann både blod och en färglös vätska.

Yavseph från Arimataia, en medlem i Stora rådet vilken inte hade varit kallad till förhandlingarna på morgonen, utverkade från Pilatus att få ta ner Ieshos kropp och begrava den. De la kroppen tillfälligt i en oanvänd grav som huggits in i berget i en trädgård nära platsen för avrättningen, eftersom det höll på att bli mörkt. Nikodemos kom dit med en kryddblandning av aloe och myrra som skulle bevara kroppen över shabat. De band en tygremsa under hakan, flera varv runt huvudet, vilken sedan knöts på hjässan för att hindra munnen att öppnas. Och de la två småmynt på ögonlocken för att hindra dem att öppnas. Så svepte de kroppen i en linneduk i vilken kryddorna hade gnidits in och rullade för den runda platta sten som användes för att stänga till graven. Några av de kvinnor som följt Iesho på hans vandringar var med vid graven, men sändebuden gömde sig i Kidrondalen nedanför Yoreshlem. De var rädda för att bli fångade och dödade även de.

(Söndag morgon). Tidigt på morgonen efter shabat kom Mirjam Magdelajeta och en annan kvinna som också hette Mirjam till graven för att tvätta kroppen och göra den i ordning till begravningen. De såg att stenen för ingången var bortrullad och att kroppen var borta. När de gick in i gravhålan såg de linneduken ligga på platsen där kroppen hade lagts. Och på ett annat ställe låg den tygremsa hoprullad som hade knutits för att hålla igen hans mun. Iesho hade sagt till sändebuden att han skulle gå före dem till Galil, när han hade uppväckts från de döda [Mark 14:28]. Och kanske gick lärningarna så småningom om ändå till Galil som Iesho hade uppmanat dem att göra? För enligt Johannesevangeliets sista kapitel (kap. 21), så uppenbarade han sig för sändebuden vid Gennesarasjön, där han en sista gång begrundade Shemon Kepas trohet och fasthet, samt uppmanade honom att vara en herde för hans hjord. Och enligt slutet på Matteusevangeliet gick sändebuden till ett berg i Galil, som de blivit anvisade att gå till, och där fick de träffa Iesho en sista gång.

Men enligt Markusevangeliet [16:9], Lukasevangeliet [24:36] och Apostlagärningarna [1:4] gick lärningarna inte till Galil, utan stannade kvar i Yoreshlem och grundade den första kristna församlingen där. Det berättas i dessa böcker några versioner av hur Iesho istället uppenbarade sig för dem en sista gång i Yoreshlem, sedan han uppstått från de döda.

Alla textavsnitt om uppståndelsen, utom i Lukasevangeliet och i Apostlagärningarna, misstänks vara tillagda i efterhand. Om detta betyder att det är Lukas version, i Lukasevangeliet och i Apostlagärningarna, som är den mest riktiga, så följde sändebuden aldrig uppmaningen att bege sig till Galil. Men det vore mycket svårt att förstå hur lärningarna skulle ha återfått sitt hopp, efter deras stora bedrövelse, om Iesho inte hade uppenbarat sig för dem.